

“Geroepen tot eenheid, getuigen en dienen”

Beleidsplan

Hervormde Gemeente
Wijngaarden

Versie november 2016

Inhoud beleidsplan:

Hoofdstuk 1 - Inleiding.....	3
Hoofdstuk 2 - Visie	4
2.1 Roeping	4
2.2 Context	4
2.2.2 Leden Registratie Protestantse Kerk (LRP)	5
2.3 Profiel.....	5
2.4 Visie	6
Hoofdstuk 3 - Organisatie	7
3.1 Klimaat.....	7
3.2 Leiding	9
3.3 Structuur en communicatie	10
3.4 Vrijwilligersbeleid	12
Hoofdstuk 4 - Kerntaken	13
4.1 Gemeenschap	14
4.2 Vieren	15
4.3 Leren.....	16
4.4 Dienen	19
4.5 Getuigen	22
Hoofdstuk 5 - Beheer	23
5.1 College van Kerkrentmeesters	23
5.2 College van Diakenen	26
Hoofdstuk 6 - Beleidsvoornemens (Jaarplan).....	27
Hoofdstuk 7 - Visie op Kerkdienst, sacramenten, huwelijk en begrafenis	28
7.1. De kerkdienst.....	28
7.2. De sacramenten	31
7.3. Het huwelijk	33
7.4. De begrafenis	36
Hoofdstuk 8 - Bijlagen	37
8.1 - Bijlage Biografie Kerkelijke gemeente Wijngaarden	37
8.2 - Bijlage Sterkte/zwakte analyse.....	46
8.3 - Bijlage Profielschetsen	49
8.4 - Bijlage Taakomschrijving ouderlingen.....	51
8.5 - Bijlage Taakomschrijving ouderling-kerkrentmeesters.....	52
8.6 - Bijlage Taakomschrijving diakenen	54
8.7 - Bijlage Taakomschrijving scriba	55
8.8 - Bijlage Afspraken m.b.t. pastoraal bezoek.....	57
8.9 - Bijlage Jeugdpastoraat.....	58
8.10 - Bijlage Reglement voor gebruik kerkgebouw (anders dan voor de erediensten)	60
8.11 - Bijlage Ambtsperioden kerkenraadsleden.....	62
8.12 - Bijlage Draaiboek Kind-in-de-gemeente	63
8.13 - Bijlage Convenant van Alblasserdam	68

Hoofdstuk 1 - Inleiding

De kerkorde van de Protestantse Kerk in Nederland verplicht kerkenraden een beleidsplan op te stellen. In het plan worden de principiële uitgangspunten omschreven bij het staan in het geheel van de kerk in de huidige situatie en de beleidsvoornemens van de Hervormde gemeente.

Het eerste beleidsplan, dat min of meer een handboek was, is tot stand gekomen in het jaar van de vereniging van drie kerken tot de Protestantse Kerk in Nederland. In de kerkelijke situatie is sindsdien veel veranderd. De zelfstandigheid van de plaatselijke gemeente is vergroot. Dat betekent dat de plaatselijke gemeente zelf keuzes kan maken. Het is van belang dat het principiële vertrekpunt en deze keuzes in een beleidsplan beschreven staan. Met nadruk vermelden we dat dit beleidsplan geen statisch document is, maar een aanzet tot opbouw van de gemeente.

Jaarlijks zullen de begrotingen van de kerkvoogdij en de diaconie worden beoordeeld of zij passen binnen de doelstellingen van dit beleidsplan of daar invloed op hebben. Op deze wijze kan dit plan een hulpmiddel zijn om een grotere ordening van alle werkzaamheden binnen de gemeente te bewerkstelligen.

Het is en blijft de verantwoordelijkheid van de kerkenraad tegenover de Heere en de gemeente invulling te geven aan het beleid. Wij bidden dat dit beleidsplan mag meewerken tot verheerlijking van Zijn Naam en tot opbouw van Zijn gemeente.

Namens de kerkenraad van de Hervormde gemeente van Wijngaarden,

Ds. M.C. Stehouwer

Preses

M. Wervenbos.

Scriba

Wijngaarden

november 2016

Hoofdstuk 2 - Visie

2.1 Roeping

Jezus Christus is de ware Wijnstok; (Johannes 15). Wij zijn de ranken die leven vanuit Hem en dit wordt zichtbaar in wat we doen. Dit maken we duidelijk met de druiventros in ons logo en op de website.

De gemeente van Wijngaarden wil een gemeenschap zijn waarin:

- broeders en zusters trouw samenkomen, zowel in de erediensten als in doordeweekse samenkomsten,
- men oog heeft voor de nood van mensen binnen en buiten de kerkelijke gemeenschap,
- leden zich uit liefde voor God en de naaste met de hun geschonken gave(n) inzetten voor de opbouw en instandhouding van de gemeente.

Kerkelijke traditie;

De gemeente van Wijngaarden is een Hervormde Gemeente. We maken deel uit van de Protestantse Kerk in Nederland. We weten ons verbonden met de Bijbel, de Drie Formulieren van Enigheid en onderschrijven het Convenant van Alblasserdam (zie bijlage 8.11).

2.2 Context

Wijngaarden is een langgerekt dorp in de Alblasserwaard, dat behoort tot de gemeente Molenwaard. Het telt ongeveer 700 inwoners. De bebouwing bestaat voornamelijk uit woonhuizen en (woon-)boerderijen. Er wordt relatief weinig nieuw gebouwd. Starters op de woningmarkt kunnen in Wijngaarden moeilijk een betaalbare woning vinden en vertrekken dan naar omliggende (grotere) gemeenten. Vergrijzing is het gevolg, omdat jongeren en jonge gezinnen wegtrekken. Sinds 2013 is er twee keer een CPO project geweest dat jongeren / starters met subsidie helpt om een betaalbare woning te realiseren. In totaal zijn 15 woningen gerealiseerd.

De meeste inwoners van Wijngaarden werken buiten de gemeente. Er zijn nog ongeveer 15 melkveebedrijven. De laatste jaren is dit aantal sterk gedaald in de van oudsher agrarische gemeente. Er is een christelijke basisschool, een verenigingsgebouw, maar er zijn geen winkels in het dorp aanwezig. De Hervormde kerk aan de Dorpsstraat, daterend uit de 16^e eeuw, is het meest markante gebouw in de dorpskern. In 1981/1982 vond een grote restauratie plaats.

Het landelijke beeld van secularisatie en individualisering is ook in Wijngaarden zichtbaar.

Er is een grote diversiteit aan verschillende levensovertuigingen aanwezig. Men bezoekt kerken buiten het dorp. Ook is er een behoorlijk grote groep randkerkelijken.

Jaarlijks wordt er een rommelmarkt georganiseerd, welke een samenbindende factor is voor het dorp.

Jong en oud, inwoners en oud-inwoners, kerkelijk meelevend en niet of anders gelovigen werken samen om, naast het hebben van een gezellige dag, te zorgen voor een goede opbrengst. Deze is bestemd voor zowel het Restauratie- en Onderhoudsfonds van de kerk, als de plaatselijke verenigingen en twee goede doelen (plaatselijk en nationaal).

2.2.1 Omgevingsanalyse

De Hervormde gemeente Wijngaarden behoort sinds 2004 tot de Protestantse Kerken in Nederland (PKN). Voor die tijd behoorde de gemeente tot de Nederlands Hervormde kerk (Gereformeerde Bond). De gemeente weet zich verbonden met de Hervormd Gereformeerde traditie.

Er zijn gemeenteleden, die kritisch staan t.o.v. oudere tradities en andersom. De gemeente heeft dan ook een heterogene samenstelling. Een belangrijke taak voor de predikant en kerkenraad is dat er in de prediking en het pastoraat aandacht is voor de brede samenstelling van de gemeente.

Het aantal doopleden t.o.v. het aantal belijdende leden laat een onevenredige verdeling zien. (zie 2.3.2) Waarom vindt men het moeilijk om de stap te zetten om openbare geloofsbelijdenis te doen?

Van de lidmaten gaat een groot deel aan het avondmaal.

De effecten van individualisering, secularisatie en de sterk toegenomen mobiliteit zijn er o.a. de oorzaak van dat gemeenteleden minder trouw meeleven, de kerk verlaten of op zoek gaan naar een gemeente, die aansluit bij hun vragen, verlangens en verwachtingen. Participeren in het kerkelijk leven is belangrijk. Hoe kan die betrokkenheid worden vergroot?

Een sterk punt van de gemeente is dat men “omziet naar elkaar” en sterk met elkaar meeleeft. Tijdens de prediking wordt goed geluisterd. Er is sprake van een horende gemeente en de wil om te leren is aanwezig. Hoewel er een bloeiend verenigingsleven is, neemt een gedeelte van de gemeente niet deel aan de regelmatig gehouden samenkomsten, waardoor gebrek aan kennis en zelfonderzoek kan ontstaan.

In een kleine gemeente als Wijngaarden worden vele taken door dezelfde personen uitgevoerd. Het is niet gemakkelijk om ambtsdragers of leidinggevendenden voor clubs te vinden. De druk kan daardoor (te) groot worden. Heeft men de moed om dingen los te laten, wanneer activiteiten minder goed lopen door verminderde belangstelling? Kunnen we gaven inzetten in plaats van gaten vullen?

2.2.2 Leden Registratie Protestantse Kerk (LRP)

In het ledenadministratie programma van de Protestantse Kerk in Nederland worden relevante gegevens van gemeenteleden genoteerd: adresgegevens van doopleden, belijdende leden, gastleden, ongedoopte leden, pastorale eenheden enz.

Het programma helpt de gemeente administratie actueel en overzichtelijk te houden en het is een hulpmiddel om in in contact te komen en te blijven met leden van de gemeente, bij het pastoraat en het overige bezoekwerk .

De predikant, wijkouderlingen en beheerder hebben toegang tot dit programma.

2.3 Profiel

2.3.1 De biografie

“De geschiedenis van de kerkelijke gemeente van Wijngaarden gaat in feite terug naar de tijd dat het dorp in de 12^e eeuw als ontginningsnederzetting is gesticht. In een oorkonde van 1181 komt de naam Wijngaarden voor het eerst voor.”

Het vervolg van bovenstaand epistel over het kerkelijk leven in Wijngaarden vanaf de Middeleeuwen tot en met de 20ste eeuw is te lezen in [bijlage 1](#).

2.3.2 De kerkelijke kaart

De Hervormde Gemeente van Wijngaarden telt 424 ingeschreven leden. Daarvan zijn:

- 259 personen dooplid,
- 140 personen belijdende lid,
- 25 personen wel ingeschreven, maar niet gedoopt of gastlid
- 182 pastorale eenheden

(Bron: LRP 01 01 2016)

2.3.3 Een typering van de vorm van kerk-zijn

Typerend voor het kerk-zijn van de gemeente van Wijngaarden is het Klassiek-gereformeerde profiel. Hierin staat de woordverkondiging centraal. Deze vindt tweemaal per zondag plaats, evenals op de feestdagen en de bid- en dankdagen. De samenkomsten hebben een horend karakter.

Wijngaarden is een gemeente van horen, maar ook van doen, want er is tevens veel aandacht voor pastoraat. Dit krijgt gestalte tijdens de pastorale bezoeken van de predikant, de huisbezoeken, welke door de wijkouderling met een diaken of bezoekbroeder worden afgelegd, en door de ouderen- en alleenstaanden bezoeken, die door enkele dames van Passage voor hun rekening worden genomen. Daarnaast worden ouderen en alleenstaanden ook door gemeenteleden bezocht op eigen initiatief. Verder valt op dat bij ziekte, geboorte en andere bijzondere gebeurtenissen er een sterke onderlinge verbondenheid heerst. Dit komt bijvoorbeeld tot uiting in de grote hoeveelheid kaarten, die dan ontvangen worden.

2.3.4 Het imago

In Handelingen 2 vers 47 staat over de eerste christelijke gemeente, dat ze genade vond bij heel het volk. Hoe kijken de inwoners van Wijngaarden eigenlijk tegen onze kerk aan? De kerkenraad zal middels een aantal vragen aan sleutelfiguren (burgemeester, huisartsen e.d.), die verbonden zijn met ons dorp, hier proberen achter te komen.

Op gemeenteavonden heeft de kerkenraad aan de gemeenteleden gevraagd naar het beeld wat zij zelf hebben van de gemeente; Samenkomen rondom het Woord en hieruit omzien naar elkaar zijn de belangrijkste samenbindende factoren. Dit uit zich in de goedbezochte erediensten met name 's morgens, het grote aantal nevenactiviteiten en de beschikbare middelen om dit te faciliteren.

2.3.5 Een sterkte-zwakte analyse

Op gemeenteavonden werden gemeenteleden in de gelegenheid gesteld om aan te geven, waarvoor men dankbaar was in de gemeente en wat eventueel verbeterd kon worden. Hieronder volgen meningen van beide kanten van het gemeente-zijn, die de meeste reacties kregen;

Men gaf aan dankbaar te zijn voor:

- Het omzien naar en meeleven met elkaar
- Het opengaan van het Woord iedere zondag en de verkondiging van Jezus
- De eigen voorganger
- Het hebben van een graag lerende gemeente en een kerk
- De vele goedbezochte clubs, verenigingen en catechisaties
- Het nieuwe orgel en het ritmisch zingen

Men was van mening, dat de volgende zaken beter kunnen:

- Er moet niet te veel veranderd willen worden
- Er zou minder kwaad gesproken/geroddeld moeten worden
- De onderlinge liefde en verdraagzaamheid
- Het contact tussen jong en oud en een luisterend oor voor jong en oud
- Geen één deel ben ik zeer tevreden
- Catechisaties: meer aansprekende onderwerpen voor jongeren
- Zorgen/ nadenken over de toekomst en teruglopend kerkbezoek (vooral 's avonds)
- Het zingen van andere liederen dan psalmen
- Nazorg na evangeliserende diensten

Een totale opsomming van de reacties staan vermeld in *bijlage 2*.

2.4 Visie

De Hervormde Gemeente van Wijngaarden wil een open gemeente zijn, die gebouwd is op het fundament Jezus Christus, met aandacht voor ieder individu. Omdat Jezus de Heer van onze gemeente is, willen we eerbieding luisteren naar Zijn woorden en leren leven overeenkomstig Zijn wil. Dat heeft gevolgen voor ons denken, doen en laten. We willen een licht zijn, geleid door de Heilige Geest, dat schijnt in een duistere wereld.

Wij zijn een geloofsgemeenschap op Hervormd Gereformeerde grondslag binnen de PKN. Het is ons verlangen om met elkaar vorm te geven aan Gods Koninkrijk, open en uitnodigend, midden in onze samenleving.

Hoofdstuk 3 - Organisatie

De gemeente als organisatie krijgt richting door de identiteit, de visie van de gemeente. Factoren, die het gemeente-zijn bepalen, zijn o.a. het klimaat, de leiding en de structuur. Deze zullen in de navolgende paragrafen behandeld worden, evenals het vrijwilligersbeleid.

3.1 Klimaat

Het klimaat van de gemeente wordt gevormd door individuele en gezamenlijk gedeelde waarden. Op de gemeenteavond van 30 september 2009 hebben de gemeentelieden kenbaar gemaakt, wat zij wel en niet waardevol voor de gemeente vonden (zie *Bijlage 2*).

Daarnaast heeft de kerkenraad tijdens een bezinningsmoment nagedacht over kernwaarden, welke van belang zijn voor de gemeente. Gezamenlijk gedeelde waarden vormen namelijk het klimaat van de gemeente. De navolgende tabel geeft het resultaat van die bezinning weer en laat zien, welke gedragsregels voortvloeien uit de meest belangrijke waarden, waarvan er enkelen bestaan uit een hoofdkernwaarde met bijbehorende subwaarde(n). De laatste waarden (nr. 6. e.v.) hebben expliciet betrekking op de kerkenraad, alle andere waarden op het geheel van de gemeente.

3.1.1 Waarden

waarden	aan te moedigen gedrag	af te remmen gedrag
1. Waarheid	<ul style="list-style-type: none"> - Deze basis van het geloof verdiepen door onderzoek van Gods Woord (Jezus zei: Ik ben de Waarheid). - Leven naar Zijn wil. 	<ul style="list-style-type: none"> - Verkeerde prioriteiten stellen. - Agenda vol plannen. - Druk zijn met menselijke, dagelijkse dingen.
2. Vertrouwen	<ul style="list-style-type: none"> - Elkaar bemoedigen met deze basis van onze relatie met God. - Elkaar wijzen op Gods beloften in Zijn Woord. 	<ul style="list-style-type: none"> - Wantrouwen. - Wettisisme.
3. Liefde	<ul style="list-style-type: none"> - Liefde uitstralen, vormgeven. - Omzien, luisteren, openstaan voor elkaar, in liefde vermanen. 	<ul style="list-style-type: none"> - Alles met de mantel der liefde willen bedekken.
Betrokkenheid	<ul style="list-style-type: none"> - Kerkgang. - Deelnemen aan kerkelijke activiteiten. - Dialoog, in gesprek blijven, elkaar in liefde bij elkaar houden. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ongezonde betrokkenheid. - Roddelen. - Elkaar veroordelen.
Betrouwbaarheid	<ul style="list-style-type: none"> - Doen wat je zegt, zeggen wat je doet. 	<ul style="list-style-type: none"> - Niet over, maar met elkaar praten.
Warmte	<ul style="list-style-type: none"> - Open houding naar elkaar. - Goed inschatten wat/hoe de situatie op een moment is. - Meeleven. 	<ul style="list-style-type: none"> - Beklemmende warmte / overreactie. - Waken voor onverschilligheid.
4. Respect	<ul style="list-style-type: none"> - Luisteren naar elkaar. - Elkaar serieus nemen. 	<ul style="list-style-type: none"> - Egoïsme: Je eigen mening erg belangrijk vinden. - Mensen afschrijven.
Vrijheid	<ul style="list-style-type: none"> - Bijbelse bewustwording van de vrijheid in Christus. 	<ul style="list-style-type: none"> - Elkaar beknotten en bekritisieren in die vrijheid. - Vrijheid om te zondigen.
5. Eensgezindheid	<ul style="list-style-type: none"> - Ontmoeting en samenkomst. - Saamhorigheid / één richting op denken. - Beleidsplan waarin dit verwoord is. 	<ul style="list-style-type: none"> - Individualisme. - Groepsvorming binnen de gemeente.
Vrede	<ul style="list-style-type: none"> - Laten leiden door het Evangelie en het werk van de Geest. - Het goede voor elkaar zoeken. 	<ul style="list-style-type: none"> - Het bedroeven van de Geest door liefdeloos en zondig gedrag.
Gemeenschapszin	<ul style="list-style-type: none"> - De wil om bij elkaar te horen geeft geborgenheid. - Denken in 'wij' en 'ons' i.p.v. 'ik' en 'jij'. 	<ul style="list-style-type: none"> - Individualisme.
6. Leiderschap	<ul style="list-style-type: none"> - Signalen oppikken. - Luisteren en in gesprek gaan om zo de kudde bij elkaar te houden. - Respect hebben voor verschillen. - Besluiten nemen met gezond gezag. - Helder communiceren, richting geven en duidelijkheid scheppen. 	<ul style="list-style-type: none"> - Veel praten. - Zwalken. - Terugkomen op genomen beslissingen.
Verantwoordelijkheid	<ul style="list-style-type: none"> - Gekozen door de gemeente dient de kerkenraad de gekregen verantwoording te nemen. 	<ul style="list-style-type: none"> - Negeren van signalen.
Duidelijkheid	<ul style="list-style-type: none"> - Aandacht voor heldere communicatie voorkomt verwarring, brengt orde in de chaos en geeft rust. 	<ul style="list-style-type: none"> - Met twee monden spreken. - Roddel (achterklap).

3.2 Leiding

3.2.1 Samenstelling

De kerkenraad bestaat uit een predikant, 5 ouderlingen (waarvan 2 ouderling-kerkrentmeesters) en 3 diakenen. Zij vormen het bestuur van de gemeente. De ouderlingen-kerkrentmeesters worden bij de financiële administratie ondersteund door een benoemde kerkrentmeester van buiten de kerkenraad.

3.2.2 De kerkenraad

De kerkenraad geeft leiding vanuit een Bijbelse visie. Zoals Jezus op aarde leefde om Zijn volk te dienen, zo wil ook de kerkenraad dienend leidinggeven. Dat is echter een zoektocht tussen richting geven en ruimte scheppen.

De gemeente bestaat uit leden, waar van een deel grote waarde hecht aan tradities en een ander deel een eigentijdse invulling wil geven aan het gemeente-zijn. Vanwege dit feit geeft de kerkenraad enerzijds sturing binnen bestaande (traditionele) kaders, maar biedt het anderzijds ook ruimte aan gemeenteleden die hun gaven willen inzetten. Daarnaast wil de kerkenraad met deze verschillen respectvol omgaan door middel van een luisterende houding, zodat signalen kunnen worden opgepikt. Tevens door het gesprek aan te gaan in persoonlijke contacten en door heldere en duidelijke communicatie om verwarring en onrust te voorkomen.

Aangezien de kerkenraad door de gemeente gekozen is, dient zij de gekregen verantwoording te nemen en besluiten biddend en met een gezond gezag te nemen.

De kerkenraad draagt er zorg voor, dat de predikant zijn kerkelijke verplichting in bovenplaatselijke kerkelijke raden, commissies en vergaderingen kan uitoefenen.

Bij de vervulling van haar taak kan de kerkenraad zich laten adviseren door dienstcentra en commissies.

Door de kerkenraad kunnen bepaalde taken worden gedelegeerd aan commissies (zie organogram). Jaarlijks is er een evaluatie met de kerkenraad.

3.2.3 Predikant

De predikant is ambtshalve lid van de kerkenraad gedurende de periode dat hij aan de gemeente verbonden is. Hij is een man, die staat in de modaliteit van de Gereformeerde Bond, is pastoraal bewogen, waarbij hij op een evenwichtige wijze zijn tijd verdeelt tussen preekvoorbereiding, catechese en pastoraat.

Aan de predikant zijn volgens de kerkorde en zijn beroepsbrief de volgende taken opgedragen, te weten;

- de bediening van het Woord en de sacramenten,
- catechese aan de jeugd,
- pastoraat, met name aan de zieken, bejaarden en crisispastoraat.

Een belangrijk deel van zijn tijd besteedt hij aan de voorbereiding van de prediking. De toerusting van de gemeente kan tevens plaatsvinden door het kringwerk onder leiding van de predikant.

Een uitgebreide omschrijving van de taken van de predikant staat beschreven in de profielschets [bijlage 3](#).

3.2.4 Ouderlingen

Het ambt van ouderling wordt beleden in het hertaalde klassieke bevestigingsformulier. We erkennen het onderscheid in de vormen van ouderlingschap:

- 1) Ouderling.
- 2) Ouderling-kerkrentmeester.

Ouderling

De ouderlingen vervullen hun taak in de eredienst en de gemeente (pastorale zorg). De taken staan uitgebreid omschreven in [bijlage 4](#).

Ouderling-kerkrentmeester

De ouderling-kerkrentmeester heeft naast het ouderlingschap, waarvan de taken binnen de kerkenraad worden afgestemd, het beheer over de stoffelijke zaken.

De ouderling-kerkrentmeesters vormen samen met de kerkrentmeester, die niet in de kerkenraad zitting heeft, het college van kerkrentmeesters. Zij komen in die hoedanigheid in een eigen vergaderingen

bijeen. Het werk van het college van kerkrentmeesters valt onder de verantwoordelijkheid van de kerkenraad.

De achterliggende gedachte van de samenvoeging van kerkenraad en kerkrentmeesters, die in 2004 plaatsvond, is dat het beheren van de stoffelijke zaken ten diepste ook een geestelijke aangelegenheid is. Immers in de ambten (predikant, ouderling en diaken) wordt geprobeerd de gemeente geestelijk leiding te geven en ook de zaken ordelijk te laten verlopen. Deze geestelijke en ordelijke opbouw en leiding van de gemeente kan niet plaatsvinden zonder het beheer van de stoffelijke zaken, die er om heen staan.

Een volledige omschrijving van de taken staat omschreven in [bijlage 5](#).

3.2.7 Diakenen

De diakenen zijn opgenomen in de kerkenraad, om samen met de predikant en de ouderlingen de zorg voor de gemeente op zich te nemen. Zij vormen het college van diakenen en komen ook in afzonderlijke vergaderingen bijeen.

Op grond van de Bijbel (o.a. Romeinen 12 vers 8b) houdt de diaken zich bezig met het ledigen van de nood op plaatsen waar de roep om hulp aanwezig is (het inzamelen, bewaren en besteden van gaven, welke door de gemeente ten behoeve van de armen zijn afgezonderd). Eén en ander om niet alleen met het Woord, maar ook metterdaad gestalte te geven aan het Koninkrijk van God.

De eerste aandacht gaat uit naar hen die eenzaam zijn en/of gebrek lijden, zodat ondersteuning geboden kan worden. De diaconie vervult ook een brugfunctie naar instanties die deskundige hulp en/of begeleiding verlenen.

De overige taken staan uitgebreid omschreven in [bijlage 6](#).

3.2.6 Scriba

Het ambt van scriba kan worden ingevuld door een ouderling of een diaken. Hij verzorgt de administratie van de kerkenraad en onderhoudt de contacten met gastpredikanten. De scriba is vrijgesteld van andere ambtelijke werkzaamheden.

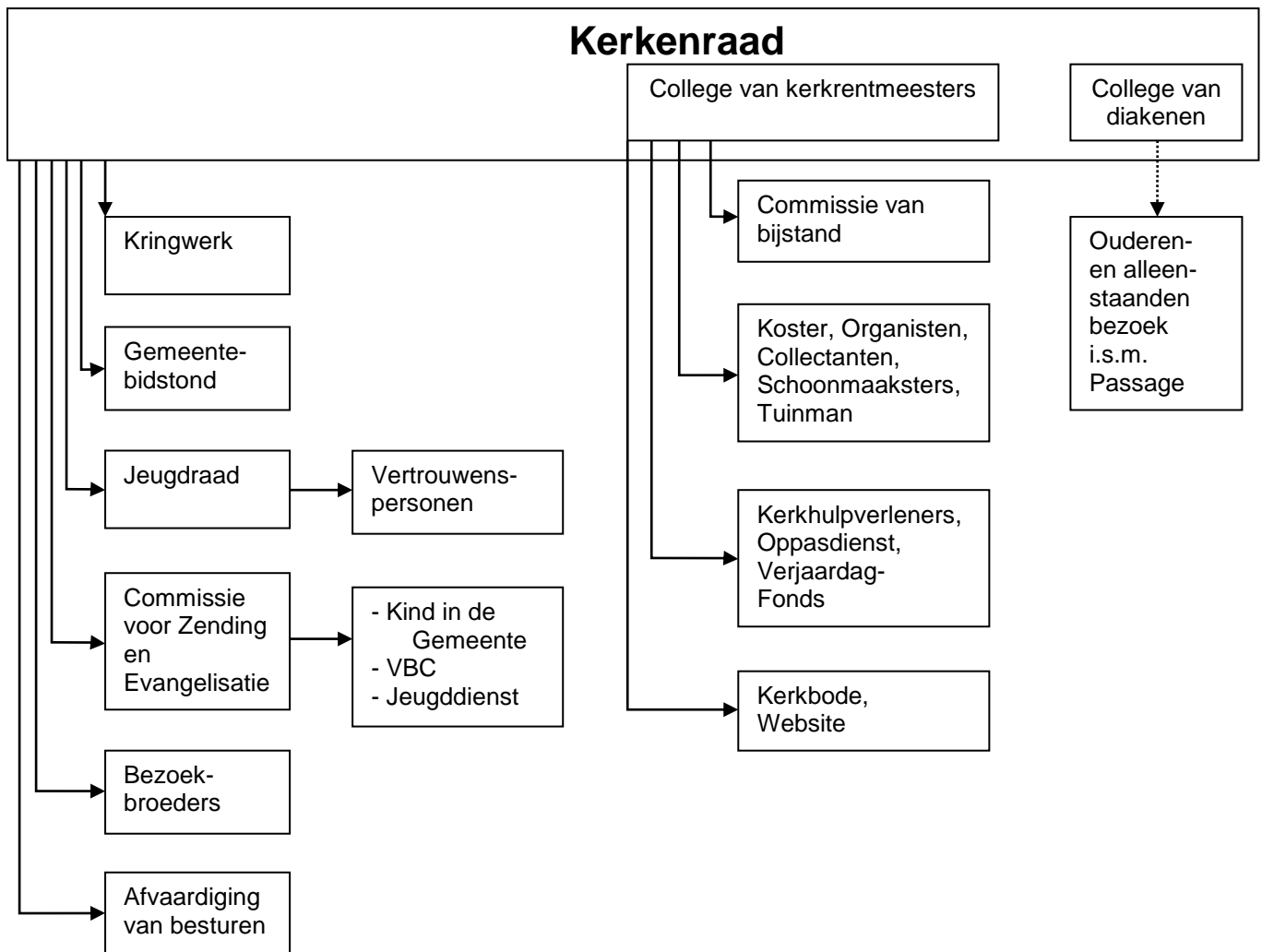
Een volledige omschrijving van zijn taken staat vermeld in [bijlage 7](#).

3.3 Structuur en communicatie

Structuur (of ordening) is één van de onderdelen van gemeente-zijn, welke o.a. wordt bepaald door de eigenheid van de gemeente. De structuur hangt nauw samen met de omstandigheden in de gemeente en de manier van leiding geven.

Zoals onderstaand organisatieschema laat zien, kent onze gemeente een stijl van leidinggeven met bovenliggend gezag. De kerkenraad draagt werkzaamheden over, maar blijft eindverantwoordelijk voor alle activiteiten, die er in de gemeente plaatsvinden. Gemeenteleden, die verantwoordelijk zijn voor een kring, club, commissie, vereniging, enz. maken de kerkenraad deelgenoot van de door hen te ontplooiën activiteiten alvorens ze in de gemeente worden uitgevoerd. Jaarlijks is er een evaluatie met de kerkenraad.

3.3.1 Gemeenteorganogram

Het hierboven getoonde organogram is tevens de communicatiestructuur binnen de gemeente.

3.4 Vrijwilligersbeleid

Vrijwilligers zijn onmisbaar in onze gemeente. In onze gemeente zijn veel vrijwilligers actief, die onbetaald werk verrichten ten dienste van de kerk en Gods Koninkrijk.

Er zijn in de gemeente veel taken die door vrijwilligers vervuld worden. Het is daarom noodzakelijk om voor al deze vrijwilligers een beleid met een visie en een strategie te ontwikkelen. Een vrijwilligersstrategie gaat uit van drie hoofdtaken: Werven, begeleiden en afscheid nemen.

Bij werven hoort o.a.:

- zorgvuldig informatie geven;
- potentiële vrijwilligers ruim op tijd benaderen en inwerken;
- iemand aanspreken op gaven, kwaliteiten en motivatie.

Bij begeleiden hoort bijv.:

- inwerken: uitleg over de gang van zaken, procedures, manieren van werken;
- toerusting: trainingen en cursussen, zodat kennis en vaardigheden vergroot worden;
- tussentijdse evaluatie (Hoe gaat het? Doen we het goed? Zijn de mensen nog betrokken bij het werk?)

Bij afscheid nemen kunnen we denken aan:

- is het afscheid goed geregeld?
- wil men ingeschakeld worden voor bijv. begeleiding van opvolgers?
- is er een afsluitend gesprek geweest?

In hoofdstuk 4 staan de deelbeleidsplannen vermeld van diverse gemeenteactiviteiten. Hierin staat verwoord welk vrijwilligersbeleid men hanteert.

De Hervormde Gemeente van Wijngaarden kent de volgende vrijwilligers, die namens en onder toezicht van de kerkenraad hun werk verrichten:

- Kringleiders
- Clubleiders
- Leden van diverse commissies
- Bezoekbroeders
- Bestuursleden
- Koster
- Organisten
- Collectanten
- Schoonmaaksters van de kerk
- Tuinman
- Kerkhulpverleners
- Kinderoppassers
- Bezorgers van het verjaringsfonds
- Bezorgers van de kerkbode
- Webbeheerder

De medewerkers(-sters) ontvangen geen of nagenoeg geen vergoeding. Alleen de medewerksters, die wekelijks de kerk schoonmaken, de koster, de tuinman en de bezorgers van de kerkbode, krijgen een geringe vergoeding. Jaarlijks worden voor deze mensen de werkzaamheden en de daaraan verbonden (geringe) onkostenvergoedingen vastgesteld door de kerkrentmeesters in overleg met de betrokkenen. Alle hier voor genoemde mensen vervullen hun taak in een niet arbeidsrechtelijke verhouding.

Voor vrijwilligers is een ongevallenverzekering afgesloten.

Indien gewenst kunnen de organisten een vergoeding krijgen voor de reiskosten.

Hoofdstuk 4 - Kerntaken

Schema met activiteiten gekoppeld aan kerntaken

Activiteiten	Gemeen- schap	Vieren	Leren	Dienen	Getuigen
Erediensten	X	X	X	X	
Catechese			X		
Kring-/clubwerk	X		X		
Gemeenteavond	X				
Gemeente-/vrouwenbidstond				X	
Ouderenmiddag	X				
Openingsweekend	X				
Zingen na de dienst	X				
Toerusting jeugdleiders			X		
Toerustingskring huwelijk			X		
Opvoedcursus			X		
VBC	X		X		X
KIG	X		X		X
Bezinning H.A.			X		
Diverse kerstvieringen		X			
Oud papier ophalen				X	
Preekbespreking	X		X		
Jeugddiensten	X		X		X
Sing in	X	X			X

4.1 Gemeenschap

Naar aanleiding van de reacties in bijlage 2 (Sterkte/zwakte analyse) zijn de volgende beleidsvoornemens opgesteld;

4.1.1 Deelbeleidsplan 1 van de kerkenraad

Omdat het goed is om elkaar te ontmoeten, elkaar op de hoogte te brengen van ontwikkelingen en plannen, geïnformeerd te worden over en betrokken te worden bij zending en evangelisatie enz., is het een goede zaak dat er regelmatig een gemeenteavond wordt belegd. Gedacht wordt aan twee avonden per seizoen waarop men elkaar kan ontmoeten en met elkaar in gesprek kan gaan.

4.1.2 Deelbeleidsplan 2 van de kerkenraad

Zowel de omvang als de identiteit van de gemeente staat onder druk door vergrijzing en het niet voorradig zijn van woningen voor jongeren. De komende jaren zal dit veel aandacht vragen, omdat dit in financieel opzicht en wat betreft het aanbod van vrijwilligers consequenties heeft. Hier zal nu al rekening mee gehouden moeten worden en beleid op gemaakt worden.

4.1.3 Deelbeleidsplan 3 van de kerkenraad

Binnen de gemeente zijn er gemeenteleden, die niet meer meelevens of ergens anders samenkomsten zijn gaan bezoeken. We willen nadenken en onderzoek doen naar de motieven en de beweegredenen en in gesprek gaan met de doelgroep doormiddel van huisbezoeken.

4.1.4 Deelbeleidsplan 4 van de kerkenraad

De vereniging van kerken binnen de PKN heeft de druk binnen de gemeente de laatste jaren sterk verhoogd. Gemeenteleden moeten ondanks de verscheidenheid op respectvolle wijze met elkaar omgaan. De kerkenraad zal dat stimuleren.

4.1.5 Deelbeleidsplan 5 van de kerkenraad

De groei van het aantal ouderen en eenzamen zal om meer zorg en aandacht vragen. Hoe we daar aan gestalte kunnen blijven geven in ons dorp - met weinig voorzieningen voor ouderen- is een aandachtspunt voor de komende jaren.

4.2 Vieren

Naar aanleiding van de reacties in bijlage 2 (Sterkte/zwakte analyse) zijn de volgende beleidsvoornemens opgesteld;

4.2.1 Deelbeleidsplan van de kerkenraad

Door een deel van de gemeente worden veranderingen in de samenkomsten gewenst, een ander deel hecht waarde aan een ongewijzigde invulling hiervan.

In de afgelopen jaren is nagedacht over de samenkomst van de gemeente, waaronder bijvoorbeeld hoe om te gaan met taalprobleem c.q. woordgebruik van de Statenvertaling en de gebruikte formulieren. Er is overgegaan naar de Herziene Statenvertaling. We gebruiken de hertaalde klassieke formulieren. Ook zijn we de psalmen ritmisch gaan zingen.

Bij clubs en verenigingen worden geestelijke liederen gezongen uit diverse bundels. De kerkenraad wil het gebruik van één liedbundel gaan stimuleren.

In de afweging hierbij is rekening gehouden met de Bijbelse argumentatie en met het historische karakter van onze gemeente, de eigen Hervormd Gereformeerde identiteit van de gemeente en haar plaats in de landelijke kerk en onze samenleving.

4.3 Leren

Naar aanleiding van de reacties in bijlage 2 (Sterkte/zwakte analyse) zijn de volgende beleidsvoornemens opgesteld;

4.3.1 Deelbeleidsplan 1 van de kerkenraad

Er is bezorgdheid over huwelijken en echtscheidingen. Aandacht voor jonge echtparen is belangrijk en gewenst. Er zal nagedacht worden over huwelijks catechese. Omdat onze gemeente klein is, zal vooral het pastoraat onder jonge gezinnen aandacht krijgen.

4.3.2 Deelbeleidsplan 2 van de kerkenraad

Voor de verschillende verenigingen, clubs en kringen, waar op dit moment al veel voor wordt gedaan, zal worden nagedacht hoe de betrokkenheid van meer gemeenteleden, die tot deze doelgroep behoren, vergroot kan worden. Het is van fundamenteel belang de kennisopbouw en de toerusting van de gemeente intensief te bevorderen.

We zullen echter het aantal activiteiten in onze gemeente moeten bewaken om te voorkomen, dat de veelheid daarvan ten koste gaat van de diepgang en de eenheid van de gemeente kan schaden.

4.3.3 Deelbeleidsplan van de jeugdraad

Voor de jongeren van de gemeente bestaan er diverse groepen. Tijdens de samenkomsten staat de Bijbel centraal (uitgezonderd bij de Instuif).

Samenstelling

Het jeugdwerk is opgedeeld in de volgende groepen:

- Jeugdclub Bij de Bron (basisschoolgroep 7 en 8).
- Tienersclub Immanuël (klas 1 en 2, 3 en 4 van het voortgezet onderwijs).
- Jeugdvereniging Gedenk aan uw Schepper (vanaf 16 jaar).
- Instuif (12 t/m 14 jarigen) – zie 4.3.4.
- Café de Kroon (16 plussers)

Taken

- Het leiden van de clubs.
- Het vertellen uit Gods Woord op niveau van de doelgroep.
- Het toerusten van de tieners tot een persoonlijke relatie met Christus en voor hun taak als christen in de gemeente en de wereld.
- Het stimuleren van de onderlinge ontmoeting, waardoor de band met de gemeente verder wordt versterkt. Het blijkt, dat de onderlinge vriendschappen een belangrijke stimulans zijn om de kerk te blijven bezoeken.

Visie op het jeugdwerk

- De jeugd is de toekomst (van de kerk). De moeite waard om daar 'werk' van te maken. De tienerbegeleiders vinden hun doelgroep erg belangrijk. Een cruciale leeftijdscategorie waarin veel jongeren de kerk (lees geloof) vaarwel zeggen en hun heil elders zoeken. Vaak niet in een christelijke omgeving.
- Tieners zijn onderdeel van de gemeente van Christus en bouwstenen van de kerk van de toekomst. De gemeente heeft de taak en roeping om deze jonge bouwstenen te koesteren en te bewaren bij de Bijbel. Het jeugdwerk biedt in haar activiteiten een 'veilige' plek waar de jeugd op 'kerkelijk' terrein zichzelf kan zijn.

Kansen en mogelijkheden

- Laten zien dat geloven ook van deze tijd is en dat het veel meer heeft te bieden.
- De band met de kerk levendig houden. In de woelige jaren van de pubertijd moet de kerk een warm huis voor de tieners zijn.
- Het leerelement van het geloof op verschillende manieren van voren brengen en met een toespitsing op de leefwereld van de tieners. Dus niet alleen op de club, maar ook in de kerkdienst.

- Relaties met tieners. Het is cruciaal om als voorbeeld te fungeren en vanuit de relatie die je hebt als tienerwerker ook iets te kunnen zeggen over het geloof en met hen hierover te spreken.
- Alle kinderen uit ons dorp een uitnodiging overhandigen m.b.t. jeugdwerk.

Bedreigingen en aandachtspunten

- Betrokkenheid bij jeugd-/tienerwerk vanuit ouders/gemeente is voor het gevoel van de jeugdleiders veelal minimaal aanwezig. Het lijkt soms wel of ieder op zijn/haar eigen eilandje bezig is in het kerkenwerk. Op bijv. een gemeenteavond kunnen alle vrijwilligers zich aan elkaar en de gemeente presenteren en kunnen die eilandjes minder worden.
- Ondersteuning jeugdwerkers: Jeugdwerk moet goed in elkaar zitten. Ondersteuning voor tienerbegeleiders door een professional (bijv. jeugdwerker) en/of d.m.v. een cursus, literatuur/tijdschrift, enz.
- Ervaringen met moeilijk op te vullen vacatures: de juiste personen uit de gemeente vinden voor de juiste plaats binnen het kerkenwerk. Tienerwerk heeft veelal een negatieve lading.
- Kleine gemeente met veel clubs/verenigingen kan een belasting zijn.
- Tieners die van club/vereniging afhaken rond hun 16-jarige leeftijd.
- Voortdurend gebed voor het jeugdwerk.

Dankpunten

- Een volledig team tienerbegeleiders, dat hetzelfde doel voor ogen heeft.
- Duidelijke communicatie en taakverdelingen tussen de tienerbegeleiders, wat zorgt voor effectief en efficiënt werken.
- Het werken met een kernteam (team = de tienerbegeleiders + aantal clubleden), welke de clubavond organiseren en diverse zaken bespreken/bedenken/regelen. Er wordt dus gebruik gemaakt van tienerparticipatie.
- Goede en trouwe opkomst van gemotiveerde tieners, die het leuk vinden op de clubavonden.
- Aandacht voor het thema op de clubavond en goede gesprekken in de groepjes.
- Gezelligheid en ontspanning wordt ervaren.
- Aandacht voor relatieopbouw, er wordt met vaste groepjes gewerkt.
- Het jaarlijkse tienerkamp is een belangrijk onderdeel van het clubseizoen en een periode, waarin intensief contact is tussen de tieners onderling en tussen tieners en leiders. Naast ontspannende activiteiten wordt er intensief nagedacht over een geloofsthema, toegespitst op de leefwereld van de tieners. De bespreking van het thema vindt veelal in kleine groepjes plaats, waarin een appel wordt gedaan op de persoonlijke (geloofs-)beleving van de tiener. Door de organisatie van het kamp in commissies, bestaande uit tieners, te laten plaatsvinden, is er sprake van een grote betrokkenheid van de tieners. Dat bevordert een plezierig en harmonieus verloop van het kamp. De kampen worden als zeer waardevol ervaren door de tieners + de huidige groep begeleiders.

Knelpunten

- Er is geen eigen clubhond, maar men is afhankelijk van een verenigingsgebouw waar randvoorwaarden aan vastzitten.
- Onvoldoende financiële middelen om een jaarlijks kamp te kunnen bekostigen. Een jaarlijks kamp wordt door het huidige team als erg belangrijk en nodig gevonden. Het zelf zorgen voor geld om ieder jaar op kamp te kunnen gaan, brengt extra organisatie en inspanning met zich mee terwijl dit juist gebruikt kan worden voor de kampvoorbereidingen.

Beleidsvoornemens

- Tienerparticipatie continueren en hierin investeren. (Tieners meer betrekken bij invulling en organisatie jeugdwerk, waarbij begeleiding en coaching vereist is.) Actie door jeugdambtsdrager.
- Bezinning op samenwerking en afstemming van thema's met catechese-clubwerk-kerkdiensten. De vorm en de inhoud dient hierbij besproken te worden.
- Jeugddiensten blijven organiseren (3 keer per jaar).
- Aansluiting van de club Immanuel II op JV. Meer samenwerking stimuleert een soepelere doorstroming.
- Gebed voor het clubwerk van zowel leiding (persoonlijk) als voorganger (in eredienst).
- Proberen randkerkelijken bij het clubwerk betrekken door persoonlijke uitnodiging.

4.3.4 Deelbeleidsplan van de Instuif

Taken

De Instuif is voor jongeren van de gemeente in de leeftijd van 12 t/m 14 jaar en wordt eens in de maand op zaterdagavond georganiseerd. Onderlinge ontmoeting op deze ontspannende avonden staat centraal.

Visie op het jeugdwerk

Het Instuifwerk is een goede manier om met de jeugd in contact te komen en op een ontspannen manier met ze om te gaan, ook buiten het jeugdwerk om. Op een ongedwongen manier kan men gesprekken met ze aangaan over de kerk en het geloof en ze bij de gemeente betrekken.

Dankpunten

- De jeugd staat open voor onderlinge contacten.
- De leiding is dankbaar voor de gekregen capaciteiten om dit werk met de jeugd te mogen doen.
- De leiding is dankbaar, dat er steeds weer mensen gevonden worden die mee willen draaien in het jeugdwerk en zich betrokken voelen bij de jeugd.

Aandachtspunten

- De jeugd enthousiast houden om de avonden te blijven bezoeken. Vooral de oudere jeugd van 14 jaar.
- Het organiseren van aansprekende avonden.

Beleidsvoornemens

- Andere gemeenteleden meer betrekken bij de jeugdactiviteiten en ze vaker met elkaar in contact laten komen. Er is best veel afstand tussen bepaalde generaties en het is daardoor ook lastig is om leidinggevenden te vinden voor het jeugdwerk.
- Het is goed als we de oudere jeugd meer taken en verantwoording geven, zodat zij eventueel ook door kunnen stromen als leidinggevende. Als de jeugd ervaart dat we ze serieus nemen en dat ze medeverantwoordelijk zijn, dan is dit ook positief voor de contacten en het verloop van de activiteiten.

4.4 Dienen

Naar aanleiding van de reacties in bijlage 2 (Sterkte/zwakte analyse) zijn de volgende beleidsvoornemens opgesteld;

4.4.1 Deelbeleidsplan van de Ouderlingen

Taken en verantwoordelijkheden

Van het college van ouderlingen staan deze omschreven in bijlage 4.

Kansen en mogelijkheden

- Kansen op ons werkterrein openbaren zich in de huisbezoeken in de gemeente en in de contacten met niet gemeenteleden in ons dorp.
- Niet-kerkelijke en randkerkelijke dorpsgenoten betrekken bij onze kerkelijke gemeente.
- Bijna alle kinderen uit het dorp zitten op de basisschool de Zaaier. Via de ouders zijn er mogelijkheden om de gezinnen in aanraking met het geloof te brengen.
- In het verenigingsgebouw 't Wingerds hof komen de ouderen uit de gemeente regelmatig samen,. Dit biedt een goede contact kans.
- Het college van ouderlingen maakt gebruik van een aantal bezoekbroeders die bezoeken afleggen bij dorpsgenoten.

Bedreigingen en aandachtspunten

- We zijn een kleine gemeente en we moeten alert blijven op individuele situaties in en tussen gezinnen.
- Er zijn naar verhouding weinig mensen die belijdenis doen
- Mannen zijn in de minderheid
- Er heerst nog een sterke hang naar uitverkiezingsleer en wettisisme, die verlamdend kan werken.
- Tijdgebrek bij gemeenteleden kan leiden tot passief gemeentelieven; keuzes maken is noodzakelijk.

Pluspunten

- Het college bestaat uit uiteenlopende persoonlijkheden met een gevarieerde leeftijdsopbouw.
- We zijn dankbaar voor de bloeiende gemeente, het Evangelie dat verkondigd wordt door onze eigen predikant en dat we goedbezochte samenkomsten mogen hebben.

Knelpunten

- Onze afstemming in pastorale zaken kan beter (zie afspraken pastoraat bijlage)
- Administratie van leden (nu in LRP ledenadministratie) en opvolging van pastorale bezoeken kan beter, daarom hebben wijkouderling toegang in het LRP om aantekeningen te plaatsen.

4.4.2 Deelbeleidsplan van de Diaconie

Samenstelling

Het college van Diakenen bestaat uit een voorzitter, een secretaris en een penningmeester.

Taken

De verantwoordelijkheden van de collegeleden staan omschreven in de takenlijst van Diakenen (*bijlage 6*).

Visie op de volgende verantwoordelijkheden

- Pastoraat: Om gericht pastoraat te kunnen doen, dient in kaart te worden gebracht welke geestelijk noden er (kunnen) zijn in de gemeente.
- Diaconaat: Om gericht diaconaat te kunnen verrichten, dient in kaart te worden gebracht welke financiële en materiële noden er (kunnen) zijn in de gemeente.
- Jeugdwerk: De jeugd moet leren om actief te zijn voor de naaste met zorgen. Daarnaast dient de Diaconie beschikbaar te zijn voor jongeren, die zelf problemen hebben.
- Beheer: De collecteopbrengsten zullen op verantwoorde wijze worden besteed aan instanties, die steun bij ons aanvragen en waarmee we ons verbonden weten als gemeente c.q. college. De pachtopbrengsten geven ons de mogelijkheid om andere noodzakelijke uitgaven te bekostigen, welke een relatie hebben met de Diaconie.

Kansen en mogelijkheden

De Diaconie dient in te spelen op aanvragen, die binnenkomen en op de signalen, die ons bereiken vanuit de gemeente.

- Ouderen vereenzamen of krijgen minder thuiszorg, jongeren gaan grenzen over (verslaving, geldnood), huwelijken gaan stuk, de armen worden armer, we horen door de media van meer rampen, het klimaat verandert.
- Nauw contact onderhouden met ouderenbezoekers, mantelzorgers, Jeugdraad, predikant en politie, WMO toepassen, zendings-, noodhulp- en milieuorganisaties ondersteunen.
- Met het geld dat wij schenken worden armen geholpen, scholingsprojecten opgezet, buurtwerk gestimuleerd, evangelisatie projecten gesteund enz.

Bedreigingen en aandachtspunten

- Individualisering: De kerk spreekt rand- en niet-kerkelijken nauwelijks aan. Zij hebben geen of minder binding met de kerkelijke gemeente, waardoor bepaalde signalen van noden niet opgemerkt worden. Of men heeft niet de vrijmoedigheid om een beroep te doen op steun van de Diaconie.
- Keuzes maken: Omdat er veel nood in de wereld is, doen veel instanties een beroep op de steun van de Diaconie. Het is zaak om een juiste keuze op allerlei gebied te maken: Wie krijgt steun en wie niet. De Diaconie kan niet alle aanvragen honoreren.
- Werkdruk: De Diaconie kan niet alle nood ledigen en alle taken uitvoeren. Er moet een keuze uit hoofdtaken gemaakt worden.
- Diaconaal oog: Het is belangrijk dat er in de gemeente altijd oog is voor diaconale taken en doelen.

Pluspunten

- Iedere diaken heeft zijn eigen gave/talent. Daarmee vullen we elkaar aan.
- De Diaconie is dankbaar voor de financiële middelen, die beschikbaar zijn en waarmee vele doelen ondersteund kunnen worden.
- De Diaconie is dankbaar voor de mensen, die bereid zijn om diaconale taken te verrichten.

Knelpunten

- Wanneer één van de diakenen wegvalt door welke omstandigheid dan ook, dan komt zijn werk op de anderen neer. Dit moet voorkomen worden.
- De Diaconie is een klein college met veel bijtaken. Door de werkdruk is het college kwetsbaar.
- Het is een hele opgave om iedere week weer mee op huisbezoek te gaan. Bezoekbroeders kunnen een goed alternatief zijn.
- Het kleine aanbod aan beschikbare broeders, die ingezet kunnen worden in de gemeente is een knelpunt.

- Het blijft altijd moeilijk om aanvragen voor hulp te selecteren. Liefst zou de Diaconie iedere aanvraag honoreren met een gift.
- Er is geen 100% zekerheid of het geschonken geld op de juiste bestemming komt en juist besteed wordt.

Beleidsvoornemens

- Het beleid van de Diaconie is er op gericht om in de gemeente een luisterend oor te ontwikkelen onder de gemeenteleden om zo te vernemen waar er nood is en hulp geboden kan worden.
- Het college van diakenen zal expliciet aandacht besteden aan de bewustwording van gemeenteleden van hun persoonlijke diaconale taak. Diaconale activiteiten kunnen niet zonder meer uitbesteed worden aan de diaconie, maar diaconaat is een taak van elke christen. Het college van diakenen zal concrete activiteiten ontwikkelen om dit proces van bewustwording op gang te brengen en om de concrete invulling van de diaconale taak door gemeenteleden te ondersteunen.
- Het college van diakenen zal zich bezinnen op het jeugddiaconaat. Deze bijzondere vorm van diaconaat heeft betrekking op zowel diaconale zorg voor de jeugd als het ondersteunen van jeugdigen bij het bezinnen op en het vervullen van hun diaconale taak. Deze bezinning kan leiden tot concrete activiteiten om bijvoorbeeld jeugdleiders bij te staan in diaconale aspecten van het werk onder de jeugd.
- De diaconie heeft naast het bezit van land dat verpacht wordt ook een ruim kassaldo. Het voornemen is om voor de komende 3 jaar (t/m 2018) jaarlijks zo'n 25K hierop in te teren. Hierna kan het huidige beleid geëvalueerd worden.
- Bij de beoordeling van giftaanvragen zullen die aanvragen voor projecten van gemeenteleden (of waar deze bij betrokken zijn) extra de aandacht krijgen en indien passend binnen het beleid van onze gemeente van harte ondersteund worden.
- Daarnaast moeten alle aanvragen die wereldwijd tot ons komen, beoordeeld worden en als het in ons vermogen ligt de helpende hand geboden worden.

De volgorde van prioriteit van noodlediging is:

- Nood in eigen gemeente of personen en instellingen die een relatie hebben met de eigen gemeente.
- Nood van christenen wereldwijd.
- Nood wereldwijd.

4.5 Getuigen

Naar aanleiding van de reacties in bijlage 2 (Sterkte/zwakte analyse) zijn de volgende beleidsvoornemens opgesteld;

4.5.1 Deelbeleidsplan van de Commissie voor Zending en Evangelisatie

Taken

De CZE is verantwoordelijk voor:

- het uitdragen van Gods boodschap middels laagdrempelige activiteiten.
- de begeleiding en ondersteuning van de door de gemeente uitgezonden zendingsarbeiders.

Visie op zending en evangelisatie

De commissie stelt zich, als orgaan van bijstand van de kerkenraad, ten doel om;

- de gemeenteleden bewust te maken van de opdracht tot zending en evangelisatie,
- gemeenteleden in aanraking brengen met het werk van zending en evangelisatie, o.a. door bezinningsmomenten,
- de gemeente te stimuleren om met het Evangelie te arbeiden onder hen, die hiervan vervreemd zijn. Dit alles met het doel om:
 - ❖ mensen opnieuw of voor het eerst met de blijde Boodschap in aanraking te brengen en hen daarvoor te winnen,
 - ❖ hen terug te leiden tot de gemeente van de Heere Jezus Christus, voornamelijk tot haar wekelijkse samenkomsten rondom de bediening van het Woord en de Sacramenten.

Kansen en mogelijkheden

- Open deuren benutten om rand- en niet-kerkelijke te bezoeken,
- kansen, die geboden worden, middels andere activiteiten benutten om contact te maken,
- de hedendaagse aandacht voor spiritualiteit aangrijpen om interesse te wekken voor het christelijk geloof.

Bedreigingen

- De verdeeldheid binnen de plaatselijke kerk, maar ook onder landelijke kerken. Slecht imago van de kerk,
- de individualisering van de samenleving,
- desinteresse in het christelijke geloof.

Dankpunten

- De zangdiensten, die georganiseerd kunnen worden en waar randkerkelijken op af komen,
- Het koffiedrinken na de zangdiensten, waar contacten gelegd kunnen worden,
- De gemeentebidstond, die mag gehouden worden,
- De week van gebed, die georganiseerd kan worden en die goed bezocht wordt,
- De zendingsbussen, waar gemeenteleden geld aan geven.

Knelpunten

- De directe benadering van mensen is voor een aantal commissieleden een moeilijk punt.
- Niet alle activiteiten, die door de commissie worden ontplooid, hebben draagvlak bij een deel van de gemeente.

Beleidsvoornemens

- De juiste mensen zoeken met specifieke gaven om op het terrein, waar de CZE werkzaam is, hun gaven in te zetten.
- Zoeken naar te organiseren activiteiten omtrent zending en evangelisatie, die draagvlak hebben binnen onze gemeente,
- De betrokkenheid op de zending vergroten door bijvoorbeeld het houden van een jaarlijks terugkerende zendingszondag,
- de niet-kerkelijken een plaats bieden binnen onze gemeente.
- een huis-aan-huis-enquête in het dorp te houden waaruit zal blijken hoe ons dorp over de kerk en religie denkt.

Hoofdstuk 5 - Beheer

5.1 College van Kerkrentmeesters

5.1.1 *Beleid*

Beleid voor de komende jaren betreffende de geldwerving

Gezien het feit dat slechts 70% van de benodigde inkomsten bestaat uit 'levend geld' en dat met name de rente-inkomsten en de gelden verworven door acties van vrijwilligers allerm minst zeker zijn, is het beleid erop gericht de inkomsten uit 'levend geld' te optimaliseren naar 85% van de totale inkomsten. Dit betekent met de huidige geldwaarde een verhoging van de inkomsten uit collectes en vrijwillige bijdrage van €15.000,00. We willen dit trachten te realiseren met 5% verhoging per jaar boven de inflatie. In een open gesprek met de gemeenteleden, waarin we onze zorgen delen, en een jaarlijkse inzage in de voortgang van de doelstelling, vertrouwen wij erop dat de doelstelling gerealiseerd kan worden.

5.1.2 *Geldwerving*

Het werven en beheren van de financiële middelen

Het beleid is erop gericht, dat de geldwerving op basis van vrijwilligheid gaat, met een open communicatie naar de gemeente over de benodigde gelden. De geldwerving gaat als volgt:

Ten eerste:

- in elke eredienst 1 collecte
- per maand 1 extra collecte
- 10 extra doelcollectes per jaar
- Biddag, dankdag en oudejaarsavondcollecte

Ten tweede:

Vrijwillige bijdrage: 2x per jaar wordt bij alle kerkelijk meelevende gezinnen en personen boven de 18 jaar een bijdrage gevraagd. Dit gebeurt in mei en oktober.

De collectegelden worden wekelijks geteld door de kerkrentmeester en een commissielid en maandelijks afgestort bij de bank. De collectes voorzien de afgelopen jaren in ongeveer 25% van de totale inkomsten. De vrijwillige bijdrage in 45%. Andere bronnen van inkomsten zijn:

- Verjaringsfonds $\pm 2\%$
- Kerkradio en kerkbode $\pm 5\%$
- Vrijwilligerswerk: rommelmarkt en oliebolvenverkoop $\pm 10\%$
- Huur $\pm 6,5\%$

5.1.3 *Onderhoudsplan*

Staat van onderhoud van de gebouwen

Kerk en Consistorie

Met als referentie de jaarlijkse controle van Monumentenwacht, kunnen we vaststellen dat de kerk en de consistorie in een goede staat van onderhoud verkeren. Als we in staat zijn de begrote gelden te reserveren, mogen we aannemen dat deze toereikend zijn.

Pastorie

De pastorie is in goede staat van onderhoud. Ook voor dit gebouw geldt, dat als de begrote reservering jaarlijks haalbaar blijkt, dat deze gelden nagenoeg toereikend zijn.

5.1.4 Begroting

Uitgaven van de laatste jaren met de verwachting voor de komende jaren

De huidige uitgaven en die van de laatste jaren bij een eigen predikant verhouden zich als volgt:

–	Predikantsplaats incl. sociale lasten en incl. kosten gastpredikanten	± 80% van totaal
–	Onderhoud kerk en pastorie	± 10% van totaal
–	Kosten andere activiteiten, o.a. Zaalhuur/kosten schoonmakers	± 10% van totaal

Met als kanttekening dat de kerkelijke medewerk(st)ers geen of nagenoeg geen vergoeding krijgen en er erg veel werk op vrijwillige basis verricht wordt. Te noemen zijn:

- 2x per jaar schoonmaakbeurt kerk
- Organisten
- Verjaringsfonds
- Werkzaamheden commissieleden

De schoonmaaksters van de wekelijkse schoonmaakbeurt van de kerk, de kosten, alsmede de bezorgers van de kerkbode, krijgen een geringe vergoeding. Wij verwachten en constateren dat de volgende activiteiten meer kosten met zich mee gaan brengen de komende jaren:

- Organisten
- Jeugdwerk
- Wekelijkse schoonmaakbeurt van de kerk
- Afbouw – vervallen van subsidiekosten predikant kleine gemeentes

De meerjarenplanning voor onderhoud van de kerk en de pastorie is als volgt opgezet:

KERK

–	Buitenschilderwerk €6.000,00 (1x per 4 jaar) per jaar	€ 1.500,00
–	Binnenschilderwerk/sauswerk €2.500,00 (1x per 4 jr) per jaar	€ 625,00
–	Binnenschilderwerk kerk/consistorie (1x per 8 jaar) per jaar	€10.000,00 € 1.250,00
–	Onderhoud gevels/goten HWA dakwerk	€ 500,00
–	Onderhoud kerkplein: boom/banken/lantaarns/hekwerk	€ 500,00
–	Onderhoud meubilair/technische installaties	€ 500,00
	Per jaar totaal Kerk/Consistorie	€ 4.875,00

PASTORIE

–	Buitenschilderwerk €10.000,00 (1x per 4 jaar) per jaar	€ 2.500,00
–	Binnenschilderwerk €15.000,00 (1x per 8 jaar) per jaar	€ 1.875,00
–	Terrein onderhoud	€ 500,00
–	Gevels/daken/goten	€ 500,00
–	Buitenberging/schuttingen/hekwerk	€ 500,00
–	Vloerbedekking/laminaat (1x per 8 jaar) per jaar	€10.000,00 € 1.250,00
–	Vitrage/gordijnen €5.000,00 (1x per 4 jaar) per jaar	€ 1.250,00
–	Sauswerk €800,00 (1x per 4 jaar) per jaar	€ 200,00
–	Technische installaties/sanitair/ CV (1x per 15 jaar) per jaar	€25.000,00 € 1.660,00
	Per jaar totaal Pastorie	€10.235,00
	Per jaar totaal Kerk en Consistorie	€ 4.875,00
	Totale jaarlijkse kosten	€15.110,00

De laatste jaren bij een volle predikantsplaats, is de begrote reservering voor onderhoud niet haalbaar gebleken voor het volle bedrag.

Gezien de te verwachte kostenstijging, zoals voornoemd, en de noodzakelijke reserveringen voor onderhoud, is het ons inziens alleszins noodzakelijk en verantwoord om een beroep te doen op de gemeente om de inkomsten van 'levend geld', te weten collectes en vrijwillige bijdrage opbrengsten, met 5% per jaar te verhogen.

5.1.5 Meerjarenbegroting

Reservekapitaal met bestemming voor de komende jaren

Het reservekapitaal bedraagt €150.000. Gezien het feit, dat de uitgaven op dit moment, incl. de onderhoudsreserveringen, de inkomsten overschrijden, is het reservekapitaal noodzakelijk om dit tekort te compenseren, de eerstkomende jaren.

Wenselijke/noodzakelijke investeringen op de middellange termijn

Wenselijk

- De beglazing van de kerkraden vervangen om reden dat de huidige beglazing, gezet in 1982, de uitstraling van matglas heeft en niet te reinigen is. Beleid: op relatief korte termijn prijs opvragen en dan een beslissing nemen.
- Overleg met de gemeente Molenwaard over het oude gemeentehuis en school naast de kerk.
- Overleg over het interieur van de dooptuin t.b.v. kooruitvoeringen.

5.2 College van Diakenen

5.2.1 Inkomsten

De inkomsten zijn ongeveer € 35.000 per jaar. De verwachting is dat dit redelijk stabiel zal blijven.

5.2.2 Uitgaven

De uitgaven bedragen ongeveer € 45.000 per jaar. Omdat de Diaconie over een redelijk groot vermogen beschikt, kunnen we nog enkele jaren interen op ons vermogen. Op de lange termijn is dit waarschijnlijk niet meer mogelijk.

5.2.3 Huidige financiële situatie

De financiële situatie van de Diaconie is gezond te noemen. Dit heeft verschillende oorzaken:

- De gemeente geeft gul aan de Diaconie, met name bij doelcollecten. De diaconale doelen spreken de gemeenteleden blijkbaar aan.
- De Diaconie is in het bezit van pachtland. Dit geeft jaarlijks een grote opbrengst.
- Enige jaren geleden is een boerderij verkocht, waarvan de Diaconie eigenaar was. Het huidige college probeert op dit bedrag in te teren door doelen op de langere termijn financieel te steunen. Nog steeds is er een groot bedrag beschikbaar.

5.2.4 Dreigende tekorten

Op dit moment zijn er geen dreigende tekorten. Mochten die zich voordoen, dan zal er worden bezuinigd op de uitgaven.

5.2.5 Begroting van personeel, gebouwen en activiteiten

- De diaconie heeft geen personeel in loondienst en geen gebouwen in eigendom. De activiteiten worden met vrijwilligers georganiseerd.
- De koster krijgt jaarlijks van de Diaconie een vergoeding. Verder financiert de diaconie de Ouderenmiddagen en attenties voor ouderen en alleenstaanden tijdens bepaalde feestdagen of voor zieken.

5.2.6 De manier van gemeente-zijn

- De inzet van vrijwilligers toont aan dat de gemeente op vrijwillige basis werkzaam wil zijn in het koninkrijk van God. De Diaconie is tevreden en dankbaar voor deze houding van de gemeenteleden.
- Daarnaast wil de Diaconie ouderen, alleenstaanden en zieken speciale aandacht geven.

5.2.7 Kosten voor activiteiten, toerusting en kleinere voorzieningen

Aangezien de Kerkrentmeesters moeite hebben om het hoofd boven water te houden qua financiën, heeft de Diaconie besloten om o.a. bestuurskosten of kosten voor PR en kerkradio over te nemen. Deze kosten hebben verwantschap met activiteiten van de Diaconie.

5.2.8 Verwachtingen ten aanzien van het rendement van kapitaal en bezit

De verwachting is dat dit voorlopig redelijk stabiel zal blijven.

5.2.9 Rendement van vermogen

- De Diaconie is van mening, dat diaconaat rendement mag hebben van vermogen of bezittingen als dat rendement maar gebruikt wordt voor diaconale doelen.
- Door een goed beheer kan het vermogen groter worden. Hoe meer vermogen, hoe meer financiële steun kan gegeven worden.

5.2.10 Werk dat onder diaconale financiering mag vallen

- Diaconaal: Steun aan armlastige gezinnen, jeugd diaconaat, ouderenmiddagen en –bezoek, kerkradio.
- Met diaconale kenmerken: Jeugdwerk, Ouderenpastoraat, Evangelisatiewerk. Aangezien het college van kerkrentmeesters hiervoor geen geld kan vrijmaken, heeft de Diaconie besloten deze kosten op zich te nemen. (In principe valt het reguliere kerkenwerk onder de verantwoording van de kerkrentmeesters. Als door omstandigheden de kerkrentmeesters niet aan hun verplichtingen kunnen voldoen, zou de mogelijkheid kunnen bestaan om als diaconie te helpen. De diaconie voelt zich ook verantwoordelijk voor de hele gemeente.)

Hoofdstuk 6 - Beleidsvoornemens (Jaarplan)

In willekeurige volgorde worden hier onderwerpen / punten genoemd, die binnen de kerkenraad zullen worden besproken.

	beleidsvoornemens	geplande realisatie
1	Toilet bovenverdieping realiseren	2016
2	Vervangen van glas in lood ramen en financiering daar van.	
3	De instandhouding van de predikantsplaats vereist hogere collecte opbrengsten (5%)	
4	De diaconie begroting laat bewust een negatief eindsaldo zien om kassaldo te verlagen.	
5	Ziekenzalving in relatie tot beleid en plaatsbepaling	
6	Het zingen van geestelijke liederen bij clubs en verenigingen uit één liedbundel stimuleren.	
7	Liturgie: geestelijke lied naast psalmen zingen in de erediensten	
8	Staand zingen van de slotpsalm in de eredienst	
9	Opkomst avonddienst verbeteren	
10	Jeugddienst in de avonddienst?	
11	Nazorg na jeugddienst. Hoe houden we de (nieuwe)jeugd vast?	
12	Toerusting jeugdleiders	
13	Tienerparticipatie	
14	Belijdenis doen en Avondmaalsgang bespreken tijdens huisbezoeken	
15	Huwelijkscatechese (4.3.1.)	
16	Bezinning op de catechese (onderwerpen en vorm)	
17	Op gemeenteavonden vrijwilligers / leidinggevenden clubs, tieners e.d. laten vertellen over wat zij doen	
18	Nadenken over viering Heilig Avondmaal ten aanzien van "aan huis gebonden" (denk aan ouderen, zieken, stervenden)	
19	Stand van zaken rondom het pand naast de kerk (Dorpsstraat 16)	

Hoofdstuk 7 - Visie op Kerkdienst, sacramenten, huwelijk en begrafenissen

7.1. De kerkdienst

7.1.1 Karakter

De kerkdiensten zijn samenkomsten van de gemeente op grond van het samenroepen door God, tot Zijn eer en tot lofprijzing van Zijn naam. In dit opzicht kan ook gesproken worden van de heilige eredienst. In deze diensten komt de Heere tot de gemeente door middel van het gesproken Woord. Hij biedt daarin Zijn heil aan verloren zondaren aan en wil Zijn kinderen in het geloof versterken. We worden opgeroepen deze onderlinge bijeenkomsten niet na te laten (Hebr. 10:25)

7.1.2 Orde van dienst

In onze gemeente wordt gebruik gemaakt van de klassieke liturgie, zoals die te vinden is in het *Dienstboek voor de Nederlandse Hervormde Kerk* van 1955. Voorafgaand aan de voorbede worden in de morgendienst personen, zaken of gelegenheden genoemd waarvoor voorbede, dan wel dankzegging wordt gedaan. Voor een huwelijksdienst wordt vooraf gebeden, jubilea worden tijdens of na de viering in de dankzegging herdacht.

7.1.3 Vertaling en berijming

Er wordt gebruik gemaakt van de Herziene Statenvertaling (2010). De Psalmen (inclusief Enige Gezangen) worden ritmisch gezongen naar de berijming van 1773.

7.1.4 Aanvang kerkdiensten

Iedere zondag worden er twee kerkdiensten belegd. Daarnaast zijn er diensten met de kerstdagen, oudejaarsavond, nieuwjaarsmorgen, goede vrijdagavond, tweede paasdag, Hemelvaartsdag en tweede pinksterdag, de biddag in maart en de dankdag in november. Een keer per jaar heeft een tweede feestdagdienst een extra laagdrempelig karakter, een evangelisatiedienst. De aanvang van de kerkdiensten op zondag is vanaf 1 mei tot de dankdag in november om 9.30 uur en 18.30 uur. In de overige maanden om 10.00 uur en 18.30 uur.

7.1.5 Bijzondere diensten

De kerkenraad kan besluiten een bijzondere dienst te beleggen, waarin afgeweken wordt van de bovenstaande normale aanvangstijden. Meestal zal dan gebruik worden gemaakt van een geheel of gedeeltelijk gedrukte orde van dienst. Dit betreft vrijwel alle diensten, waarbij van de gebruikelijke liturgie wordt afgeweken (m.n. de zangdiensten). Op Bid- en Dankdag is de prediking in de ochtenddienst in het bijzonder gericht op de kinderen. We komen dan samen met de Christelijke Basisschool.

Gewone diensten kunnen een bijzonder karakter krijgen, doordat speciale gebeurtenissen aandacht krijgen (bijv. opening winterwerk, feestdagen, reformatieherdenking, Kind-in-de-gemeente). Tijdens deze bijzondere diensten kunnen, voordat de dienst aanvangt, of nadat zij is beëindigd ook andere liederen gezongen worden dan de psalmen. We denken dan aan het volkslied, het 'Wilhelmus' of het Lutherlied, 'Een vaste burcht is onze God'.

We onderstrepen de grote waarde van de psalmen, maar erkennen dat het nieuwtestamentische lied daarnaast bestaansrecht heeft (Ef. 5:19 en Kol. 3:16).

7.1.5.1 Jeugddiensten

Aanleiding

Ook in Wijngaarden zijn er jongeren die op zoek zijn naar God.

Toch is het voor hen niet altijd gemakkelijk om in een seculiere tijd - van allerlei invloeden – een weg te vinden achter Hem aan. Op zondag gaan zij naar de kerk en door de weeks worden zij geconfronteerd met allerlei invloeden. Het is om die reden belangrijk, niet om het Evangelie aan te passen, maar dat wij als kerkelijke gemeente aansluiting zoeken bij de belevingswereld, de cultuur en de taal van de jongeren. Het is namelijk belangrijk dat de kerk een thuisplek is voor de jongeren. Vanuit de kerkelijke gemeente is daarom de vraag ontstaan: "Kunnen wij in Wijngaarden speciale jeugddiensten organiseren?"

Wat zijn Jeugddiensten?

Jeugddiensten zijn kerkdiensten speciaal voor jongeren - al zijn ouderen ook welkom. In elke jeugddienst staat een thema centraal. Dit thema is afgestemd op de jeugd, gebaseerd op de Bijbel. Vanuit dit thema wordt de jeugddienst vormgegeven. De diensten kennen allerlei creatieve momenten die jongeren aanspreken. Denk hierbij aan muziek, boodschap, ontmoeting, bijdragen van jongeren, etc.

Doel

Het doel van de jeugddiensten formuleren we als volgt: "Aansluiting zoeken bij de belevingswereld van de jongeren om hen op te bouwen, toe te rusten, aan te sporen, te vertroosten, in de radicale navolging achter Jezus Christus aan"

Het doel is niet entertainment, werelds vermaak, drama, theater, etc., door te voeren in de kerk. Wetend dat dit het hart van de jeugd niet kan veranderen.

Praktisch

De organisatie is geboren vanuit de Evangelisatiecommissie. Van hieruit wordt er een commissie jeugddiensten opgezet. Deze commissie bestaat - vooral - uit jongeren van de gemeente. Zij helpen mee bij de organisatie van deze diensten. In overleg met enkele oudere personen vanuit de gemeente wordt er gepeild wat er leeft en hoe zij een jeugddienst voor zich zien. Deze beleving wordt meegenomen in de keuzes die gemaakt worden. De jeugddiensten worden op de zondagmiddag in de kerk georganiseerd.

Invulling

Tijdens de diensten worden psalmen, gezangen en geestelijke liederen gezongen. De liederen worden getoetst aan de Bijbel. Vanuit de gemeente zijn er diverse jongeren die een muziekinstrument bespelen. Zij worden ook betrokken bij de muzikale begeleiding.

Er zal een boodschap vanuit de Bijbel gedeeld worden door een predikant of een evangelist. Deze predikant of evangelist heeft "feeling" met de jeugd en het desbetreffende thema vanuit de Bijbel. Na de diensten is er mogelijkheid tot nazorg. Tijdens de diensten zal worden aangegeven wie hiervoor beschikbaar zijn.

Evaluatie

De jeugddiensten worden jaarlijks geëvalueerd door de commissie en de kerkenraad.

7.1.6 Ambtsdragers tijdens de eredienst

Zoveel als mogelijk is, zijn alle ouderlingen en diakenen bij elke dienst tegenwoordig in de consistorie en/of in de dienst. De scribe stelt een rooster op voor de ouderlingen, waarin wordt aangegeven wanneer zij ouderling van dienst zijn dan wel de afkondigingen verzorgen. De diakenen zorgen samen met de collectanten, eveneens volgens rooster, voor de inzameling van de gaven. Tijdens de gebeden in de erediensten staan de ambtsdragers.

7.1.7 Voorbede(n) in de eredienst

Er wordt in de eredienst voorbede gedaan voor zaken en personen. Vanuit de praktijk zijn er verschillende keren vragen gerezen over het wel of niet voorbede doen voor families en/of personen die zijdelings betrokken zijn bij de gemeente. Het probleem is dat het niet bekend is of degene(n) voor wie gebeden wordt dit op prijs stelt. Nalaten van voorbede kan teleurstelling veroorzaken, voorbede doen kan ergernis oproepen. Dit stuk is een poging om daar beleid op te maken dat recht wil doen aan iedereen.

Helder beleid

Het is mogelijk om een scheiding aan te brengen tussen voorbeden voor zaken van niet persoonlijke aard en voorbeden van persoonlijke aard. Dit betekent in grote lijnen het volgende:

- Het staat de predikant/kerkenraad vrij om te bidden voor de kerk, gemeente, samenleving, overheid, school en gezin, ouderen, alleenstaanden, zending en evangelisatie, rampen en of bijzondere gebeurtenissen, enz.

- Als het gaat om de voorbeden voor personen in de gemeente, dan gebeurt dit alleen op verzoek of met instemming van de persoon zelf. Hierbij blijft er ruimte om in geval van overlijden of ziekte van iemand in de dorpsgemeenschap die niet of nauwelijks bij de gemeente betrokken is en geen behoefte tot voorbede kenbaar maakt voorbede te doen voor de meelevende en/of rouwdragende gemeenteleden. Voorzichtigheid en betrokkenheid gaan zo samen op.
- Zo wordt niemand vergeten, dan die zichzelf vergeet. De wijkouderling kan in sommige situaties contact opnemen en de mogelijkheid tot voorbede voorleggen.
- Als er in de dorpsgemeenschap iemand overlijdt, wordt dit in de gemeente bekend gemaakt, ongeacht of iemand meelevend, randkerkelijk of buitenkerkelijk was. In al deze gevallen wordt er bij de aanvang van de dienst tevens een moment van stilte in acht genomen en zingen we aansluitend Ps.103: 8 en 9. Dit liturgisch moment beoogt bezinning op de eindigheid van het leven en bedroefden weten zich met hun verdriet gekend voor Gods aangezicht.
- (In geval van actieve euthanasie of suïcide wordt dit eerst binnen de kerkenraad besproken)

Heldere communicatie

De praktijk van de laatste jaren leert dat er voor veel personen voorbede is gedaan zonder direct verzoek. Er is wat dit betreft een verwachtingspatroon ontstaan in de gemeente dat niet strookt met voorgesteld beleid hierboven. Daarom moet dit beleid helder worden gecommuniceerd naar de gemeente. Dit kan via een bericht in de Kerkbode (2x) in combinatie met een toelichting vanaf de kansel of uitgebreider op een gemeenteavond. Als belangrijkste redenen kan worden genoemd:

- We willen voorkomen dat de voorbede in waarde verliest. Daarom doen we geen voorbede omdat dit verwacht wordt door de gemeente of gemeenschap, maar alleen als dit verlangd wordt door een persoon of familie.
- We willen voorkomen dat we (goedbedoeld) voorbede doen voor mensen die dat niet willen. We willen de grenzen die mensen wel of niet aangeven respecteren en niet onnodig overschrijden.
- We willen willekeur voorkomen. Bovenstaand beleid doet recht aan iedereen. Als iemand voorbede verlangt, wordt die in de gemeente neergelegd voor Gods aangezicht.

7.2. De sacramenten

7.2.1 De Heilige Doop

In gehoorzaamheid aan de opdracht van de Heere Jezus in Matth. 28:19 wordt de Heilige Doop binnen de gemeente bediend. De doop wijst ons op verschillende facetten van het werk van Christus voor ons en in ons. Allereerst het beeld van het 'afwassen' van zonde (Hand.22:16). Hierin is de doop een beeld van de vergeving van zonde, die we ontvangen op grond van het geloof in Christus. Dit is mogelijk geworden dankzij de gave van Gods Zoon, die in onze plaats Gods toorn over de zonde heeft gedragen aan het kruis. Vervolgens wijst de doop op het afleggen van het oude zondige leven (Rom.6: 1-14). De doop markeert het begin van een nieuw leven van gehoorzaamheid, waarin de Heere Jezus ons onderwijst door zijn Woord en vernieuwt door zijn Heilige Geest (Rom.6: 14; Rom.8:1-4; 1Petr.3:21). Zo krijgt de dood en de opstanding van Christus concreet zijn uitwerking in het christenleven en mag Hij centraal staan in ons geloof, als de Bron van ons nieuwe leven.

Wanneer iemand eventueel na het volgen van belijdeniscatechese in het midden van de gemeente en voor Gods aangezicht Openbare Belijdenis van het geloof aflegt, mag die persoon gedoopt worden.

7.2.1.1 De Kinderdoop

Op grond van het Woord van God en in overeenstemming met de beschrijving van het hertaalde klassieke doopformulier, wordt de Heilige Doop binnen de gemeente ook bediend aan de kinderen van de gelovigen. Uitgangspunt is de rode draad van Gods verbond die we zowel in het Oude en het Nieuwe Testament terugvinden. Als God zijn verbond opricht met Abraham, geldt dat ook voor zijn kinderen (Gen.17:7). Zij moeten besneden worden en onderwezen in de waarheid en geleid worden op de weg van gehoorzaamheid (Gen.17:10-11; 18:19). Daar het Abrahamitsche verbond en het nieuwe verbond een en hetzelfde verbond zijn, geldt dat ook onder het nieuwe verbond kinderen van gelovige ouders behoren tot zijn volk (Gal.3:7). De kinderen raken dus niet buiten het vizier. In deze lijn verstaan wij dan ook de teksten over de huisdoop van Lydia 'en haar huis' (Hand.16:15), van de gevangenenbewaarder 'en al de zijnen' (Hand.16:31-33), en van het huisgezin van Stefanus (1Kor.1:16). Hierin zien we dat God de hand legt op het gezin van een gelovige ouder. Zo spreekt ook de apostel Paulus de kinderen aan in Éf.6:1 en Kol.3:20 als voluit behorend tot de gemeente van Christus (vgl.1Kor.7:14). Vanuit deze gedachten dopen we de kinderen in het verlangen dat zij onderwezen worden in de waarheid en geleid worden op de weg van het nieuwe leven en van de gehoorzaamheid aan het woord van Jezus Christus.

7.2.1.2 Welke kinderen?

In principe kan ieder kind van ouders uit onze gemeente gedoopt worden. Één van de ouders dient Hervormd te zijn (dooplid of belijdend lid). Volgens de Schrift en zoals o.a. verwoord in het doopformulier en de orde van onze kerk, behoort men kerkelijk meelevend te zijn. (Hebr. 10:25; Heidelberger Catechismus, zondag 34 en de Ned. Geloofsbelijdenis, art. 28). Als dit niet het geval is, zal de predikant of wijkouderling hierover in gesprek gaan met de ouders, omdat de doop onlosmakelijk verbonden is met persoonlijk geloof, de verantwoordelijkheid om het kind in dit geloof te laten leren en groeien, en het kind in de Bijbel onlosmakelijk deel is van de gemeente van God (Ef.6: 1-3).

7.2.1.3 Doopaangifte en algemene richtlijnen

Voorafgaande aan de Doop is er gelegenheid tot doopaangifte. Het pastoraat rond de Doop vindt o.a. plaats tijdens de doopzitting of een doopbezoek aan huis. Tijdens de doopzitting of doopbezoek, dat door de predikant en een ouderling wordt gedaan, willen wij als kerkenraad de doop aan de hand van de Bijbel en het formulier verduidelijken.

Voor hen die niet gedoopt zijn en zich als volwassene willen laten dopen wordt in dit doopbezoek het eventueel volgen van belijdeniscatechese besproken. Het doel is dat zij bewust en met overtuiging Openbare Belijdenis van het Geloof mogen afleggen en gedoopt mogen worden.

Voor hen die hun kinderen willen laten dopen, is het doel van de doopzitting of doopbezoek om bij de ouders het inzicht in de betekenis van de doop te vergroten en hen te bemoedigen om de doop niet alleen te zien als een teken van Gods verbond, maar ook een teken dat ons de weg wijst van navolging van Jezus Christus (Rom.6:4). Zo willen we naast hen staan om oprecht in het midden van de gemeente en voor Gods aangezicht hun jawoord te geven.

Indien de ouder(s) alleen dooplid zijn, worden zij aangespoord tot het doen van openbare geloofsbelijdenis, omdat in het formulier, en met name in de tweede doopvraag, deze belijdenis verondersteld wordt (**zie 3.2.1**).

Tijdens de doopzitting of het doopbezoek komen verder aan de orde eventuele praktische zaken voor de doopdienst. Bij dit gesprek dienen bij voorkeur beide ouders aanwezig te zijn. Na de doopbediening wordt de doopkaart aan de ouders overhandigt. Als blijkt dat er behoefte is aan uitvoeriger kennisoverdracht betreffende de doop, dan is er de mogelijkheid tot het volgen van doopcatechese.

7.2.1.4 Doopdienst

In de doopdienst gaat de plaatselijke predikant voor. In geval van ziekte of in een vacaturetijd gaat de consulent of een andere predikant voor. Omdat er tijdens doopdiensten altijd gasten van buiten de gemeente komen, is het beleid er op gericht dat er niet meer dan twee dopelingen tegelijk zijn. De Doop wordt bediend voorafgaand aan de verkondiging na beantwoording van de vragen. We gebruiken hiervoor de hertaalde klassieke doopformulieren uit de Gereformeerde traditie. Na de dienst wordt de gemeente in de gelegenheid gesteld om de doopouders Gods zegen toe te wensen.

7.2.2 Het Heilig Avondmaal

7.2.2.1 Algemeen

Het Heilig Avondmaal wordt als regel vier maal per jaar gevierd, wat tevens als minimum beschouwd kan worden. De zondag voor de viering is er een dienst van voorbereiding, waarin een deel van het formulier gelezen wordt. Het Heilig Avondmaal wordt bij voorkeur 's morgens gevierd. In de avonddienst vindt nabetrachting en dankzegging plaats.

In de week voorafgaande aan de viering wordt er Censura Morum gehouden. Ten dienste van de rechte viering van het Heilig Avondmaal kunnen ambtsdragers en lidmaten van de gemeente bezwaren over belijdenis en wandel van lidmaten van de gemeente en over zaken waar men zelf niet tot een oplossing of vergelijk kan komen, inbrengen bij de kerkenraad waarna deze tot behandeling daarvan overgaat. In het bijzonder zullen ook de ambtsdragers van de gemeente voor de bediening van het Heilig Avondmaal zichzelf en elkaar beproeven en uit hun midden wegnemen, wat voor de rechte viering van het Heilig Avondmaal een beletsel zou kunnen zijn.

Tevens wordt er in de week van voorbereiding (zo mogelijk) een uur van bezinning in de kerk gehouden, waarin de predikant of een ambtsdrager een gedeelte uit de Bijbel of het Avondmaalsformulier behandelt. Er is dan ook ruimte voor gesprek en vragen.

7.2.2.2 Wie worden genodigd

Tot de deelneming aan het Avondmaal worden de belijdende lidmaten van de gemeente toegelaten, met uitzondering van hen, die bij bijzondere maatregel ter handhaving van de kerkelijke tucht daarvan zijn uitgesloten; verder zij, die een reisattestatie overleggen, terwijl zij, die als belijdende leden tot een andere gemeente van de Kerk behoren, door de kerkenraad als gast worden toegelaten. Belijdende leden van andere Kerken worden tot het Heilig Avondmaal toegelaten via de regels daarvoor gesteld in de ordinantie voor het verband met andere kerken en overeenkomstig dit beleidsplan. De kerkenraad ziet toe op de leer en het leven van hen die aan het Heilig Avondmaal deelnemen. Indien doopleden zich getrokken voelen aan het Heilig Avondmaal deel te nemen, kan dit een enkele keer bij wijze van uitzondering eenmalig toegelaten worden. Doch op grond van deze 'belijdenis' zal men wel gevraagd worden openbare belijdenis af te leggen wanneer de eerste mogelijkheid zich voordoet, evt. na een periode van de te volgen catechese.

7.2.2.3 De bediening

De bediening gebeurt met gebruikmaking van een daartoe bestemd formulier uit het dienstboek van de kerk, het avondmaalsformulier van de hertaalde 'Liturgische formulieren uit de Gereformeerde traditie', en op de manier die is vastgesteld door de kerkenraad overeenkomstig de orde van de kerk. Dat betekent in onze situatie dat 1 ouderling en 1 diaken dienen aan de tafel.

7.3. Het huwelijk

7.3.1 Het huwelijk in de Bijbel

In onze visie op en omgang met het huwelijk in de gemeente sluiten we ons aan bij de hertaalde 'Liturgische formulieren uit de Gereformeerde traditie' om het huwelijk voor de gemeente van Christus te bevestigen. We vinden hierin een Bijbelse verwoording van het huwelijk als een scheppingsgave van God die we dankbaar aanvaarden en waarderen.

In Genesis 2:18; 21-24 vinden een beschrijving van het huwelijk tussen Adam en Eva. We geven de tekst weer met enige toelichting:

“18 Ook zei de HEERE God: Het is niet goed dat de mens alleen is; Ik zal een hulp voor hem maken als iemand tegenover hem. 19 De HEERE God vormde uit de aardbodem alle dieren van het veld en alle vogels in de lucht, en bracht die bij Adam om te zien hoe hij ze noemen zou; en zoals Adam elk levend wezen noemen zou, zo zou zijn naam zijn. 20 Zo gaf Adam namen aan al het vee en aan de vogels in de lucht en aan alle dieren van het veld; maar voor de mens vond hij geen hulp als iemand tegenover hem. 21 Toen liet de HEERE God een diepe slaap op Adam vallen, zodat hij in slaap viel; en Hij nam een van zijn ribben en sloot de plaats ervan toe met vlees. 22 En de HEERE God bouwde de rib die Hij uit Adam genomen had, tot een vrouw en Hij bracht haar bij Adam. 23 Toen zei Adam: Deze is ditmaal been van mijn beenderen, en vlees van mijn vlees! Deze zal mannin genoemd worden, want uit de man is zij genomen. 24 Daarom zal een man zijn vader en zijn moeder verlaten en zich aan zijn vrouw hechten; en zij zullen tot één vlees zijn. 25 En zij waren beiden naakt, Adam en zijn vrouw, maar zij schaamden zich niet.”

In de Bijbel is het huwelijk een verbond voor het leven. Je belooft elkaar trouw totdat de dood scheiding maakt (Rom.7:2). De eenheid is zo sterk dat er gesproken wordt van: *'tot één vlees zijn'*. Dit wijst op een geestelijke, emotionele en lichamelijke eenheid van man en vrouw. Ook Jezus wijst er ons op dat deze eenheid uniek en onverbreekelijk is (Mattheüs 9: 4-6). In het Nieuwe Testament wijzen we op Éfeze 5: 22-33, waar de unieke relatie tussen man en vrouw aan de orde komt en zelfs als een afspiegeling van de verhouding tussen Christus en Zijn gemeente wordt beschouwd. In deze spiegel leren we dat liefde en trouw het kloppend hart zijn van het huwelijksverbond.

Binnen deze levenslange verbondsrelatie van liefde en trouw heeft de seksualiteit een veilige plaats. Ook hier verwijzen we naar Genesis 2: 22-25. Eerst dient de man zijn ouders te verlaten om vanaf dan verder te leven met zijn vrouw in de unieke relatie van het huwelijk. Eerst lezen we als een omschrijving van het huwelijk de woorden *'en zich aan zijn vrouw hechten'* en pas dan is er sprake van *'tot één vlees zijn'*, waarin ook de seksualiteit een plaats heeft.

In de Bijbel is het huwelijk geen privézaak, zoals bij samenwonen doorgaans het geval is. Trouwen is een zaak van de gemeenschap; in het Oude Testament zelfs een zaak van de dorpsgemeenschap. Het is in elk geval een publieke aangelegenheid. Het huwelijk wordt gesloten te midden van familie, vrienden en bekenden. Dit ging in de Bijbelse tijden zo, maar is nu in principe niet anders. Vergelijk Gen.29: 21-25; Ruth 4: 9- 12; Matth.25: 1, 11; Joh.2: 1-12. Duidelijk zien we dit in Ruth 4: 7-10, waar niet alleen familie en bekenden, maar ook de dorpsgemeenschap erbij betrokken is, met de overheid (oudsten in de poort). Het verloop is: het werven de bruid, elkaar aannemen; beloften en plichten voor God en de mensen; daarna de bruiloft. Aan het eind van de eerste dag komen we dan de officiële en plechtige 'overgave' van de bruid aan haar bruidegom tegen en daarna de eenheid van het huwelijksleven. In het Nieuwe Testament stuiten we op het eerste teken van Jezus: op een bruiloft. Ook daar is de huwelijksvoltrekking en de bruiloft een publieke zaak en Jezus heeft Zich daarbij willen voegen.

7.3.2. Huwelijk in de kerk.

7.3.2.1 Aangifte

Gemeenteleden die een kerkelijke huwelijksbevestiging verlangen, wordt aangeraden om geruime tijd van te voren contact op te nemen met de eigen predikant, die de eerst aangewezen is om het huwelijk te bevestigen. Hij voert met het a.s. bruidspaar gesprek(ken) over de motivatie, het huwelijk en de trouwdienst. Alleen die huwelijken kunnen kerkelijk worden bevestigd, die eerst voor de wettige

overheid zijn gesloten en waartegen door de leden van de gemeente(n) waaruit de huwelijkskandidaten komen geen wettige bezwaren zijn ingebracht.

De eigen predikant is geroepen de huwelijksdienst te leiden. In uitzonderlijke gevallen kan de kerkenraad toestemming geven hiervan af te wijken, bijv. als een familielid van de trouwkandidaten predikant is in de hervormde kerk en de predikant bereid is zich aan te passen aan de hier gangbare liturgie.

7.3.2.2 Voorbereiding en dienst

Omdat het huwelijk een verbond van liefde en trouw voor het leven is, hechten wij veel waarde aan een goede voorbereiding op het huwelijk. Wij willen daar als kerkenraad aan bijdragen. We doen dit door middel van voorbereidende huwelijkscatechese. Allereerst is het goed om als voorbereiding een goede Bijbelse visie op het huwelijk te ontwikkelen en om belangrijke aspecten daarvan te bespreken. Daarnaast hopen we dat deze gesprekken bijdragen aan een goede band tussen het aanstaande bruidspaar en de predikant die de huwelijksdienst zal leiden.

De dienst staat onder verantwoordelijkheid van de kerkenraad. Dit betekent dat er een ouderling en een diaken aanwezig zijn. Na of voor de dienst is het in overleg met de predikant mogelijk naast de Psalmen vrije liederen te zingen (eventueel door een koor of een groep van school). Het bruidspaar mag in overleg een eigen organist voordragen. In de huwelijksdienst wordt de hertaling van het klassieke huwelijksformulier gebruikt, zoals hierboven genoemd.

Wanneer de kerkenraad een kennisgeving ontvangt van een huwelijksvoltrekking die elders dan wel niet-kerkelijk plaatsvindt, bezoekt de predikant en / of wijkouderling de receptie en overhandigt hij het bruidspaar een Bijbel of een Bijbelsdagboek, zulks ter beoordeling van de ambtsdrager.

7.3.2.3 Toerusting

Gezien het hoge scheidingspercentage in ons land, is een bloeiende relatie geen vanzelfsprekendheid. We moedigen echtparen daarom aan om tijd en aandacht te investeren in hun huwelijkse relatie. Met het oog hierop organiseren we thema-avonden. We hopen en vertrouwen dat praktisch en Bijbels onderwijs zal bijdragen aan de verdieping van relaties, waar in de zegen van de Heere wordt ervaren.

7.3.2.4 Uitzonderingen

Het huwelijk wordt in de gemeente geëerd als een goede gave van God. De Bijbelse visie op het huwelijk wordt in de huidige cultuur nauwelijks nog gewaardeerd. Dit vraagt van ons dat we zorgvuldig de Bijbelse grenzen verhelderen en in acht nemen.

Op grond van de visie op het huwelijk, zoals verwoord in 3.1., stellen wij vast dat alternatieve samenlevingsvormen niet in overeenstemming zijn met de Bijbel. Dit betekent dat de kerkenraad niet meewerkt aan het inzegenen van een relatie tussen personen van een gelijk geslacht en dat het samenwonen van niet-gehuwden wordt afgewezen.

Wanneer samenwonenden huwelijksbevestiging aanvragen moet de aanvraag afzonderlijk door de kerkenraad behandeld worden en kan het huwelijk kerkelijk bevestigd worden na het doen van schuldbelijdenis. Tevens zal gevraagd worden om na het moment van schuldbelijdenis de tijd tot aan de huwelijksvoltrekking uit elkaar te gaan als teken van erkenning, dat ongehuwd samenwonen geen Bijbelse vorm van samenleven is.

De kerkenraad stelt zich terughoudend op ten aanzien van het hertrouwen na echtscheiding (Matth.19:4-9). Iedere aanvraag wordt afzonderlijk ter beoordeling aan de kerkenraad voorgelegd.

Huwelijksdiensten:

7.3.2.5. Afspraken

Bij een huwelijksbevestiging onder verantwoordelijkheid van de eigen kerkenraad:

Verantwoordelijkheid en liturgie

- Er is minimaal 1 ouderling en 1 diaken aanwezig.
- Tijdens de dienst zingen we Psalmen en kan er een lied worden gekozen uit andere bundels. De liturgie wordt samengesteld door de predikant waar bij de inbreng van het bruidspaar op prijs wordt gesteld.
- Het bruidspaar mag een eigen organist(e) voordragen. Het gebruik van muziekinstrumenten, anders dan het orgel, wordt vooraf overlegd met de predikant.

- Tijdens de dienst wordt er één collecte gehouden. De opbrengst daarvan is bestemd voor het Kerkbeheer.

Dienst en gebouw

- Met betrekking tot het maken van foto en video opnamen is er het volgende beleid om de eerbied en rust tijdens de dienst te waarborgen:
 - Voorafgaand aan de dienst - tot aan het stille gebed voor de dienst - en na de dienst mogen er binnen en buiten onbeperkt foto/video opnamen worden gemaakt.
 - Tijdens de kerkdienst mogen foto/video opnamen worden gemaakt vanuit een vaste standplaats (statief). Met name vanuit de hoge banken voor in de kerk kunnen goede opnamen worden gemaakt.
- Vanuit waardering voor het historische karakter van het kerkgebouw en het interieur wordt een alternatieve aankleding tijdens huwelijksdiensten met predikant en/of kerkenraad overlegd.

7.4. De begrafenis

7.4.1 Begraven of cremeren

De Heere Jezus is begraven en opgestaan. Wij geloven dat ons gestorven lichaam opgewekt zal worden op de jongste dag. Daarom begraaft de christelijke kerk haar doden. En wel om de reden dat bij een teraardebestelling de hoop op de wederopstanding wordt uitgesproken in het 'zaaien van het vergankelijke lichaam'.

Op grond van deze belijdenis wordt crematie afgewezen. We kunnen dan ook geen ambtelijke medewerking verlenen aan een crematieplechtigheid. De roeping om in gebed te gaan, de Bijbel te lezen en hieruit te verkondigen, geldt echter op iedere plaats waar we geroepen worden. Daarom verlenen we desgewenst van harte pastorale zorg aan de nabestaanden.

7.4.2 Leiding van de rouwdienst

De plaatselijke predikant heeft de ambtelijke leiding van de rouwdienst voor zover die plaatsvindt in de kerk. Hij kan vervangen worden door een pastoraal medewerker. In bijzondere gevallen kan hiervan worden afgeweken en een andere predikant worden gevraagd. Daarvoor is het wel wenselijk om eerst te overleggen met de eigen predikant en/of de kerkenraad.

Wanneer iemand van de hervormde gemeente overleden is, dient de familie zo spoedig mogelijk contact op te nemen met de predikant. Plaats, datum en tijdstip van de begrafenis zullen door de begrafenis-verzorger pas na overleg met de predikant worden vastgesteld.

Zie ook reglement gebruik kerkgebouw. Bijlage 8.10.

7.4.3 De kerk of 't Wingerdshof

De rouwdienst kan in de kerk, in gebouw 't Wingerdshof, in een rouwcentrum of vanuit de thuissituatie plaatsvinden. Predikant en familie beslissen over de plaats. De liturgie wordt in overleg met de predikant vastgesteld. De begrafenis wordt bijgewoond door een ambtsdrager. Daarnaast is het ook mogelijk dat de predikant een bijdrage levert aan een meer algemene afscheidssamenkomst mits hij de vrijheid van het Woord behoudt.

7.4.5 Na de begrafenis

Na de begrafenisplechtigheid op de begraafplaats gaat men meestal terug naar de plaats waar de rouwdienst werd gehouden. De begrafenisplechtigheid wordt op de begraafplaats bij het graf afgesloten.

7.4.6 Pastoraat

Wanneer het overlijden is gemeld, bezoekt de predikant zo spoedig mogelijk de nabestaanden. De nabestaanden (echtgenoot /echtgenote, vader / moeder, kinderen wonend in Wijngaarden) ontvangen pastorale nazorg van de predikant en/of een andere ambtsdrager.

7.4.7 Afkondiging van overlijden

Als er in de dorpsgemeenschap iemand overlijdt, wordt dit in de gemeente bekend gemaakt, ongeacht of iemand meelevend, randkerkelijk of buitenkerkelijk was. In al deze gevallen wordt er bij de aanvang van de dienst tevens een moment van stilte in acht genomen en zingen we aansluitend Ps.103: 8 en 9. Dit liturgisch moment beoogt bezinning op de eindigheid van het leven en bedroefden weten zich met hun verdriet gekend voor Gods aangezicht.

In eredienst op oudejaarsavond worden de namen genoemd van hen die dat jaar zijn overleden: gemeenteleden, dorpsgenoten of oud-gemeenteleden waarvan een kennisgeving is ontvangen.

Hoofdstuk 8 - Bijlagen

8.1 - Bijlage Biografie Kerkelijke gemeente Wijngaarden

Middeleeuwen ¹

De geschiedenis van de kerkelijke gemeente van Wijngaarden gaat in feite terug naar de tijd dat het dorp in de 12^e eeuw als ontginningsnederzetting is gesticht. In een oorkonde van 1181 komt de naam Wijngaarden voor het eerst voor.²

Toen zich in de nieuwe kolonie voldoende mensen hadden gevestigd en het overheidsgezag (rechtspraak, belasting) was geregeld, was er sprake van een zelfstandig ambacht waarover een ambachtsheer het gezag had³. Iedere kolonist kreeg een bepaalde oppervlakte woeste grond ⁴ in vrije eigendom toegemeten om in cultuur te brengen en daarvan te leven

Van iedere hoeve werd belasting geheven, allereerst de cijns, een kleine symbolische afdracht als erkenning van het gezag. Maar ingrijpender was de tiendheffing, oorspronkelijk was dat een kerkelijk recht gebaseerd op Gen 14:20 en Gen 28: 22. De opbrengst van de tienden (in werkelijkheid vaak het elfde deel van de producten van het land) waren van oorsprong bedoeld voor het onderhoud van de kerk en de geestelijkheid. In de late middeleeuwen werden de tienden gevorderd door de landsheer (de graaf of de bisschop) en later door de ambachtsheer. Het afdragen van tienden stuitte nogal eens op weerstand, zeker in tijden van schaarste of oorlogsschade.⁵

Tegenover het profijt van de tienden stond dat de ambachtsheer een grote verantwoordelijkheid had bij het instellen en onderhouden van de kerk als instituut.

De ambachtsheer reserveerde een hoeve land voor de kerk ⁶, waarmee inkomsten gegenereerd werden voor het levensonderhoud van de geestelijke, de koster/schoolmeester en de armenzorg. Tevens financierde de ambachtsheer de bouw van een kerk en bezat hij het zogenaamde collatierecht ⁷, dat is het recht om pastoors/geestelijken voor benoeming voor te dragen. Hij fungeerde dus als kerkvoogd. Het rechtelijk gezag werd plaatselijk namens de ambachtsheer uitgeoefend door een schout. Kerkelijk viel Wijngaarden onder het kapittel of de proosdij van Sint Marie. ⁸

Van die middeleeuwse situatie is in Wijngaarden nog het een en ander terug te vinden.

De kerk is precies in het midden van het toenmalige nederzettingenslint van Wijngaarden gebouwd. Ruybroek lag, zoals de naam al aangeeft, toen nog ruig en is pas in de 13^e of 14^e eeuw in cultuur gebracht en later aan Wijngaarden toegevoegd.

De eerste kapel of kerk zal eenvoudig zijn geweest. Maar in het midden van de 14^e eeuw wordt er in Wijngaarden een stenen kerk gebouwd en niet echt een kleintje.

Uit opgravingen is gebleken dat deze kerk twee transeptarmen had en dus kruisvormig was. Deze kruisvorm is symbolisch. Het koor symboliseert Christus als hoofd van de kerk. De parochianen, gezeten in het schip

¹ De informatie uit de middeleeuwen is erg schaars en dat wat is opgeschreven gaat eigenlijk voornamelijk over eigendomskwesties van de adellijke bovenlaag, rampen en oorlogen. Een toespitsing op het parochieleven in de dorpen zoals van Wijngaarden is daarmee niet te maken, alleen een grove en algemene schets.

² In een oorkonde uit 1181, handelend over een kerkelijk conflict elders, is sprake van een Godschalk van Wijngaarden. Bron: Peter A. Henderikx, Land, water en bewoning, 2001

³ De eerst bekende ambachtsheer van Wijngaarden is Willem van Brederode, die medeondertekenaar is van het handvest van Floris V waarmee in 1277 de dijkzorg wordt geregeld .

⁴ Een hoeve. In de vruchtbare veenlanden was de daarvoor gestelde norm zestien en een halve morgen, wat neerkomt op ongeveer 14 ha, soms wat meer of minder.

⁵ Zo doet in 1495 het Hof van Holland uitspraak in een proces, gevoerd door ambachtsheer Jacob van Wijngaarden tegen de ingezetenen van Wijngaarden. Deze worden gelast jaarlijks de hennep tienden te voldoen aan de Heer van Wijngaarden

⁶ Het kerkweerd

⁷ Ook wel patronaatsrecht genoemd.

⁸ Ons gebied viel onder het bisdom Utrecht. Bestuur en rechtsmacht werd door de Bisschop overgelaten aan een aantal kapittels, dat is een college van kanunniken onder leiding van een proost.

Naarmate er meer gebied in cultuur werd gebracht werd ook het aantal kapittels uitgebreid. Het kapittel van Sint Marie is in de 13^e eeuw als laatste ontstaan.

symboliseren het lichaam van Christus. In de eucharistievering die plaatsvindt voor het hoofdaltaar, worden hoofd en lichaam als het ware met elkaar verbonden.

De pastoor bediende wekelijks de mis of eucharistie waarbij de geconsacreerde hostie en de wijn de deelnemende communicanten zekerheid gaven op het eeuwige leven.⁹

Naast deelname aan de wekelijkse misbediening was er ook sprake van huisdevotie waarbij heiligenbeelden een rol speelde. Bij de aanleg van de riolering in 1977 is in de dorpskern van Wijngaarden een stukje van een pijpaarden heiligenbeeldje gevonden dat men in de kleding meedroeg.

Op het kerkeweer stond aanvankelijk alleen de kerk en de pastoorswoning, maar daar verschenen later ook het schoolhuis en armenwoningen.¹⁰

Onder de armen moeten we mensen verstaan die door omstandigheden niet meer in staat waren in hun onderhoud te voorzien: weduwen, wezen, mensen met een lichamelijk gebrek of door langdurige overstroming hun land waren kwijtgeraakt.

Zij konden zich op het grondgebied van de kerk vestigen in eenvoudige armenwoningen en daar een niet grondgebonden nering beginnen, zoals schoenlapper, herbergier, enz.

In Wijngaarden is dit nog duidelijk zichtbaar in de ruimtelijke ordening rond de kerk met oorspronkelijke armenwoningen (waaronder een café), een schoolhuis en het kerkhof.

Wijngaarden bezat als vrije heerlijkheid op grond van een handvest van Floris V uit 1283 bijzondere privileges. Alle personen die om deze of gene misdaad uit 's graven landen en steden gebannen waren, hadden in de heerlijkheid Wijngaarden een veilige schuilplaats en mochten zich daar vrij en onverhinderd ophouden, uitgezonderd hen die verraad of moord jegens de graaf of zijn kinderen gepleegd hadden.

Ingezetenen van Wijngaarden waren ook vrijgesteld van heirvaart en klokkeslag (een soort dienstplicht). Deze privileges worden in 1445 door graaf Philips van Bourgondie nog eens bevestigd.

Deze privileges maakte het aantrekkelijk om grondbezit in Wijngaarden te verwerven. Dat is de achtergrond van het feit dat rond 1500 de helft van het grondbezit in handen was van goeude Dordtenaren

In 1451 eeuw komt Wijngaarden in het bezit van het invloedrijk Dordtse geslacht Oem, (Godschalk Oem) waaraan het ook het wapen ontleent.

Wijngaarden heeft evenals andere dorpen in de Alblasserwaard veel te lijden gehad onder de Hoekse en Kabeljauwse twisten in de 15^e eeuw en later van de Gelderse oorlogen.

Uit een opgave van de schade in 1513 blijkt dat in Wijngaarden twee molens afgebrand zijn en aan brandschatting en rantsoen aan gevangenen 5000 scilden betaald moest worden aan de Geldersen.

Mogelijk is de kruiskerk in Wijngaarden al in deze tijd, of anders tijdens de oorlogstroebelen rond 1570 door brand verwoest.¹¹

Aanloop naar de reformatie

Wanneer Maarten Luther in 1517 de aanzet geeft voor de reformatie breekt er een roerige tijd aan met ingrijpende veranderingen op allerlei gebied.

Al in 1518 preken augustijner monniken in Dordrecht openlijk de Lutherse denkbeelden van de kansel. Via handelscontacten (de markten) werd de nieuwe leer ook in de Waard bekend, maar dat leidt dan nog niet tot problemen. In 1522 heeft Wijngaarden heer Joest als pastoor.¹²

Uit bewaard gebleven getuigenverklaringen uit de Stille Waerheyd¹³ weten we van voorvallen in Wijngaarden op kerkelijk en zedelijk gebied die de overheid noopte tot ingrijpen.

⁹ Volgens de katholieke transsubstantiatieleer verandert de hostie en de wijn daadwerkelijk in het lichaam van Christus. Deelname aan de eucharistie betekent voor de katholieken dus deel hebben aan het lijden, de dood en de opstanding van Christus en daarmee het eeuwige leven.

¹⁰ In de loop der tijd zijn deze kerkgoederen door ruil of verhandeling verspreid geraakt. Na de reformatie kwamen de kerkgoederen onder het beheer van de diaconie (kerkmeesters). Een deel werd later verkocht en de opbrengst belegd in obligaties.

¹¹ Bij opgravingen rond de kerk in 1980 zijn bij de funderingsresten van de zuidelijke transeptarm brandsporen aangetroffen.

¹² Dat weten we uit het testament van een collega-pastoor uit Beskensgraaf

¹³ De Waerheyd is een getuigenverhoor door schepenen in het geheim (vandaar Stille Waerheyd) buiten de vierschaar om, bedoeld als een vooronderzoek naar feiten. De leiding ligt in handen van de schout en het resultaat van de ondervraging wordt in de vierschaar gebracht

In 1544 wordt er in de kerk van Wijngaarden gestolen uit het offerblok door een Dordtse slotenmaker en er blijkt door dorpelingen ook bouw materiaal uit de kerk voor eigen gebruik te worden gestolen.

In 1547 wordt er zwaar gevochten op de Wijngaardse kermis, terwijl in datzelfde jaar ook een brief van de schout aan de ambachtsheer over een gerechtskwestie door inwoners ongeoorloofd wordt geopend en gelezen. Er wordt door de schout bedreigd met een 'dach van regt'

De ambachtsheer reageert met een ordonnantie waarin het voortaan verboden wordt op zondag en andere heilige dagen onder de dienst Gods te tappen, te drinken, kaarten of klootschieten en dat niemand grote honden buiten de erven los mag laten lopen op straffe van een boete.

In 1547 schaft pastoor Jasper Clueck op kosten van de ambachtsheer nog een nieuwe altaarsteen aan voor de kerk, maar deze pastoor blijkt wel een aanhanger en uitdrager van de nieuwe leer, hetgeen in Wijngaarden tot spanningen, tegenstand en beschimpingen leidt.

Op tweede paasdag 1548 preekt hij tijdens de mis over de Emmaüsgangers en verwoordt daarbij dat er voorheen fabelen gepreekt zijn, maar dat, nu het brood op de rechte wijze gebroken wordt, men daar niet van horen wil.¹⁴ Een toehoorder kritiseert hem in het openbaar met de woorden "zijn dan al onze ouders verdoemd?" De pastoor is daardoor zo verstoord dat hij de preekstoel verlaat en niet meer preken wil. In een brief aan de ambachtsheer verklaart pastoor Jasper dat hij "zyn tyt te Wyngarden met groten druck, moyte, arbeit, schamp ende spyt overgebracht heeft"

Wanneer in 1563 Heer Herbach pastoor is in Wijngaarden, hebben in de regio Vianen al de eerste oorlogshandelingen plaatsgevonden en wordt de sfeer grimmiger.

In 1566 was Jacob Oem, heer van Wijngaarden, een van de edelen die in Brussel aan Margaretha van Parma het vermaarde smeeksbrief overhandigde waarin om verzachting van de bloedplakkaat werd verzocht, maar twee jaar later, in 1568, is het echt oorlog en wordt Jacob Oem verbannen¹⁵

In datzelfde jaar bedient de laatste Wijngaardse pastoor Herber Joosten de biecht bij de zieke schout Jacob Woutersz. Pastoor Joosten hield dus nog wel roomse gebruiken in stand, maar leefde niet meer celibatair. Hij had vier kinderen.

Op het niet aangeven van dergelijke zaken stond inmiddels de doodstraf¹⁶, hetgeen de schout ertoe bracht om in 1570 tegen zijn eigen pastoor een geheime aanklacht in te dienen bij het Dordtse gerecht. Meegespeeld zal hebben dat de Wijngaardse schout zich inmiddels niet meer kon verschuilen achter zijn ambachtsheer die twee jaar eerder door de bloedraad om zijn ketterse activiteiten was verbannen. Pastoor Joosten wacht het vonnis niet af en vlucht. Hij overlijdt in 1572, het jaar dat Dordrecht in geuzenhanden overgaat en ook Jacob Oem weer terugkeert naar Dordrecht.

Na de vlucht van pastoor Joosten in 1570 is er in Wijngaarden dus formeel geen kerkelijke bediening meer.

Twaalf jaar later, in 1582, betreurt de inmiddels ingestelde Dordtse classis "datter te Sliedrecht ende Wyngaerde geen gemeente is, dat te Wijngaerde daelmisse (aalmoezen, materiele hulp aan armen) vergadert wordt, in Sliedrecht nog nyet, datter oyk in beide plaetsen geen schole is"

In dat jaar krijgt Wijngaarden samen met Sliedrecht zijn eerste predikant op provisie in de persoon van Wilhelmus Lontius, afkomstig van Vianen.¹⁷

Lontius bepleit in 1583 bij de classis om bij de heer van Wijngaarden aan te dringen op reparatie van de kerk, die in de achtergelegen oorlogsjaren kennelijk veel schade heeft opgelopen.

In het volgende jaar 1584 wordt de kerk hersteld.¹⁸

¹⁴ Een preek over de Emmaüsgangers met pasen is in dit verband veelbetekenend. In het verhaal uit Lukas 24 openbaart Christus zich op persoonlijk wijze in uitlegging van de Schriften en het breken van het brood.

¹⁵ In 1568 wordt Jacob Oem, heer van Wijngaarden om zijn ketterse activiteiten door de bloedraad verbannen buiten de Nederlanden en zijn bezittingen, waaronder de ambachtsheerlijkheid Wijngaarden, worden aangeslagen

¹⁶ De Brandwijkse schout Cornelis Dircxs was enkele jaren eerder onthoofd vanwege samenwerking met een ketterse pastoor

¹⁷ In Vianen loopt er dan tegen deze gewaardeerde predikant nog een gerechtelijke zaak, waardoor hij in 1583 in de gevangenis belandt. Het is niet bekend om welke aanklacht het gaat, maar we moeten ons realiseren dat er in de tijd van de opstand vanuit overheidswege ook veel vijandige tegenstand was. Aanklachten tegen predikanten zijn in die tijd niet uitzonderlijk. Het pleit voor Lontius dat er vanuit de classis alle mogelijke middelen werden ingezet om hem uit deze benarde positie te bevrijden. Lontius vertrekt in 1584 om reden van zijn zoon naar de Palz

¹⁸ Mogelijk is toen een begin gemaakt met de bouw van het huidige schip. Wel is zeker dat het oorspronkelijk bouwplan niet is uitgevoerd en dat men halverwege de bouw heeft besloten het nieuwe schip tegen het oude koor aan te bouwen..

Vanaf 1585 wordt Wijngaarden samen met Sliedrecht bediend door de vanuit Damme (toenmalige Zuidelijke Nederlanden) uitgeweken dominee Arnoldus Wassenburch. Ook hij krijgt met beschuldigingen te maken en wordt in 1591 door vijanden gevangen gehouden.

De tijd van de nadere reformatie (1620-1750)

Aan het begin van de 17^e eeuw stonden kerk en staat met elkaar op gespannen voet. De overheid stond een meer gematigde volkskerk voor, terwijl de hogere kerkorganen een strengere tucht voorstonden. Dat leidde plaatselijk tot een vaak moeizame omgang met de ambachtsheer, die nog steeds het collatierecht bezat (benoemingsrecht van predikanten).

Vanuit de classis (al vroeg strak georganiseerd rond Dordrecht) werd gepoogd om meer invloed te krijgen op het openbare en zedelijke leven. Er werd gestreefd naar een reformatie van buiten naar binnen, naar persoonlijke vroomheid. Maar de theologenstrijd tussen remonstranten (rekkelijke Armenianen) en contraremonstranten (precieze Gomaristen) werd voornamelijk over de hoofden van de gewone kerkangers uitgevochten.

Na jaren in combinatie met andere gemeenten bediend te zijn, probeert Wijngaarden in 1616 met hulp van de ambachtsheer een eigen predikant te beroepen, maar het draait dan nog steeds uit op een combinatie met Sliedrecht.¹⁹ Pas in 1623 krijgt Wijngaarden zijn eerste eigen predikant in de persoon van J. Barentius (of Barends).²⁰

In het begin van de 17^e eeuw vinden er tegen de zin van de classis nog veel “lijkpredicaties” plaats.²¹ Het gebed voor de dode op het kerkhof werd gezien als een bijgelovig rooms overblijfsel, met name de gedachte dat de kerk de voorbestemming zou kunnen beïnvloeden.

In de loop van de 17^e eeuw komt ook het herstel van verwoeste kerkgebouwen goed op gang en is rond 1625 op zijn toppunt. Veel kerken kiezen voor handhaving van het koor of van het schip.

In Wijngaarden hebben we dan een nieuw schip tegen een oud koor.

In die tijd komt in Wijngaarden ook het gebruik in zwang om graven in de kerk te voorzien van een grafsteen. De oudste grafsteen is van Maryken Geemens die in 1637 overlijdt. Zij was de vrouw van de toenmalige schout Ian Aeryensen Bouman die twee jaar later op 55 jarige leeftijd overlijdt en een forse grafsteen krijgt. Begraven worden in de kerk was toen nog gebruikelijk, maar er was wel sprake van hiërarchie. Een graf in het koor met een grafsteen was voorbehouden aan de belangrijkste figuren uit de dorpsamenleving. Het begint met de schout en zijn vrouw, maar dit gebruik breidt zich al spoedig uit naar schepenen, heemraden en kerkbestuurders.²²

De blijvende theologische verschillen van inzicht uiteten zich vanaf 1640 ook in een theologenstrijd tussen Coccejus en Voetius die zich toespitst op de zondagsheiliging, maar waarachter ook een verschil in levensstijl schuil gaat.

De Coccejanen huldigden meer de christelijke vrijheid, gingen zwieriger en volgens de laatste mode gekleed en engageerden zich gemakkelijker in overheidsbesturen. Voetianen leefden strikter en gingen sober gekleed.

In het licht van de focus op de levensstijl moeten we ook het beklag van de classis zien over de Wijngaardse dominee Fransiscus Winterus in 1658. Na schorsing op verdenking van “*grootte dronckenschap*” mag hij pas na een schuldbelijdenis zijn taken weer vervullen.

In hoeverre de Nadere Reformatie binnen Wijngaarden praktische uitwerking kreeg is moeilijk vast te stellen. Aanwijzingen zoals tuchtgevallen of brieven over zondagsontheiliging zijn er niet.

¹⁹ In 1616 wordt met hulp van de ambachtsheer Johannus Falkogin beroepen. Omdat hij dan Sliedrecht en Wijngaarden in combinatie moet bedienen verzoekt hij om “verdubbeling van zijn gagie”

²⁰ In de consistoriekamer hangt een complete lijst van predikanten die Wijngaarden vanaf 1582 hebben bediend.

²¹ Vooral in Giessen Nieuwkerk dat langer katholiek bleef vanwege haar ambachtsheer Jan van Drenckwaert die fanatiek katholiek was en verantwoordelijk voor de marteldood van Adriaentje Janz uit Molenaarsgraaf in 1572

²² Tijdens de restauratiewerkzaamheden in 1981 zijn vanonder de oostgevel een aantal grafstenen tevoorschijn gekomen: 1637 Maryke Geemens, vrouw van Schout Ian Aeryensen Bouman; 1639 Ian Aeryens Boumans Schout van Wyngaerden, 1685 Willempie Cornelis dr Huysvrouw van Jacob Cornelisse, schepenen, diaken en later ouderling; 1691 Fop Gerritsse Brande, schepenen, heemraad en ouderling; 1693 Maryge Jaspers, vrouw van Johannes Jacobse, ouderling; 1697 Aachje Maertens Huisvrouw van Dirk Jansz de Boo; Deze grafstenen hebben na restauratie een plek gekregen in de kerk. Buiten de kerk is op het erf van Dorpsstraat 28 de grafsteen gevonden van Aeryaentie Foppen, overleden in 1688.

Er is wel een ordonnantie uit 1650 waarin het verboden wordt om nieuwjaarsliedjes te zingen en nieuwjaarsbijeenkomsten te houden op straffe van twaalf gulden.²³ Daarbij moeten we wel bedenken dat er in Wijngaarden pas met de komst van Ds. Hovius in 1669 begonnen wordt om kerkzaken schriftelijk vast te leggen. Vanaf 1670 wordt in Wijngaarden een lidmatenregister en vanaf 1680 ook een lijst van verkozen kerkeradsleden en acta van kerkvisitaties bijgehouden. Hovius schrijft ook het synodale programma met een keur aan “kerkelijke middelen tegen het pausdom” uit 1651 over in het lidmatenboek. Dat zou gezien kunnen worden als een intentie om dit dan al 20 jaar oude programma als normatieve leidraad te willen hanteren. In de praktijk zal de uitoefening van de tucht in een zo kleine gemeenschap als Wijngaarden moeilijk hebben gelegen. Men was sterk op elkaar aangewezen en was er nauwelijks sprake van sociale gelaagdheid

In 1690 wordt in Wijngaarden Ds. 't Gilde bevestigd. Hij blijft aan Wijngaarden verbonden tot zijn overlijden in 1736 en is daarmee de predikant die het langst in Wijngaarden heeft gestaan. Ds. 't Gilde genoot grote waardering in kerkelijke kring. Van hem zijn verschillende publicaties en handschriften in het Latijn bekend, waaruit blijkt dat 't Gilde duidelijk coccejaan was. Zonde- predikingen komen in zijn preken niet zoveel voor. Hoewel piëtistisch gevormd, vond hij het te ver voeren om zijn persoonlijk ideaal aan de gemeente en de kerk op te leggen. Hij was geen “nadere reformator” maar eerder een ernstige coccejaan.²⁴

Watersnood en rampspoed

't Gilde is tevens de eerste predikant die in het kerkeradsboek bijzonderheden optekent over huisbezoek, avondmaalsvieringen en kerkvisitaties, waardoor we een inkijk krijgen het kerkelijk leven in Wijngaarden.

Op 19 maart 1709 werd de Alblasserwaard getroffen door een 'geweldig bruisende waterstorting' Vijf dagen later, op palmzondag, wordt er in plaats van een voorbereidingspreek en huisbezoek alleen een gebed gedaan om vervolgens weer verder te gaan met het treffen van noodvoorzieningen. Een week later, op eerste paasdag, wordt er in de kerk toch avondmaal gevierd, maar hoe ! Omdat de koeien in de kerk tot aan het koor staan opgedreven en daardoor de meeste plaatsruimte innemen, wordt het avondmaal in tweeën “geschift” 's Morgens om acht uur de lidmaten van het oosteind tot aan de steeg en 's middags om 1 uur het westeind. Het water blijft zo lang op het land staan dat drie maanden later het huisbezoek nog met een schuit moest plaatsvinden. Huisbezoek hield toen niet meer dan een persoonlijke uitnodiging of herinnering om aan het avondmaal deel te nemen.

In 1718 werd het avondmaal op 2 januari gehouden in plaats van op den eersten kerstdag omdat *“door weergalooze hooge watervloed wij alsdoen en volgende dag gedreijgd wierden met inundatie, gelijk ook de sluijsdeur onder het Stad-Huijs van Nieuwpoort doorbrak waardoor een algehele ontsteltenis en verhinderung van de Godsdiens en Avondmaal veroorzaakt wierd.”*

In 1721 besluit de kerkeraad “maar tweemaal huisbezoek te doen, met pasen en in oktober, in navolging van sommige onzer geburen”

In 1726 gaat het avondmaal op de eerste kerstdag weer niet door vanwege inundatie. Schout en schepenen schrijven een jaar later dat Wijngaarden en Ruybroek bovenmate zijn getroffen. De kerk en bijna alle huizen zijn beschadigd of tot de grond nedergeworpen. Van de pastorie van Abraham 't Gilde staat nog maar een klein maar onherstelbaar deel overeind. De predikant verblijft in het voorhuis van een huismanswoning. Men wil wel opbouwen, maar het geld ontbreekt. Zij vragen toestemming voor het houden van een collecte voor de pastorie. Deze collecte levert uit Noord en Zuid Holland 1691 gulden en twee stuivers op.

Over de rampsituatie van 1740 schrijft Ds. Thoe Poell in het avondmaalstijdenboek: *“Den 18: Dec: voorbereijding gepredikt, den 25 was geschickt tot uijtdeeling van het avondmaal maar wij wierden verhindert door eene doorbraake van den dijk tusschen Ameijde en Lexmont voorgevallen op den 23: Waardoor alles in rep en rhoer wierd gesteld om te sakken en pakken en ik verhindert om den ganschen kersmis door eens te preeken. Dit wierd agtervolgt door de inbraaken van vier gaten. Zoo te Kedichem als omtrent Leerdam waardoor het water 6 voeten hoger als 1709 en 3 voeten als 1726 liep. En een onnoemelijke schade*

²³ *Heerlijheidsarchieef van Wijngaarden, stuk nr. 15*

²⁴ *Pieter Verhoeven 2002, p. 58*

veroorzaakte zijnde onder andere de pastorij genoegzaam omverre geslagen kerk en schoolhuis zeer beschadigt en is dus de uitdeeling van het avondmaal uitgesteld"

Weer werd er een collecte gehouden, maar deze bracht veel minder op: 535 gulden en 8 stuivers.

Toch wordt op 4 februari 1741 het huwelijk van Claesz Kuyper en Cornelia Gijsberts de Groot in de Wijngaardse kerk ingezegend. *".. zijnde wij daarna toe met een schuyt gevaaren wegens de innundatie en vermits de kerke nog omtrent 4 voeten (ongeveer een meter) onder water stond. Soo hebben wij onze standplaats op de omverre gevallen banken genoomen. Zijnde in de kerk geklommen aan de Zuydzijde van het Choor door een gat door het water geslagen"*²⁵

In de 18^e eeuw zijn stichtelijke teksten en rijmpjes in het huishouden erg populair. We komen ze veelvuldig tegen op kommen en borden die in wandkasten en op schouwbanken te pronk stonden.

Men gaf daarmee openlijk uiting aan het geloofsleven.

Zo kwam bij een verbouwing in de voorkamer van de boerderij Oosteinde 42 de volgende tekst op de schouwbank tevoorschijn: *"Wat kan men meerder vrugt op deser aerde wense / als liefde tot den heer en vrede met alle menschen 1713 "*

Velen verlangden in die tijd naar een intens geloofsleven, waardoor kerkbezoek en bijbellezen werden versterkt. Het leidde ook tot samenkomsten of gezelschappen van gelijkgezinde gelovigen buiten de gewone kerkgang om (conventikels).

Bekend is de opwekkingsbeweging die rond 1752 vanuit Werkendam (Jacob Groenwegen) overwaait naar de Alblasserwaard en in sommige plaatsen (zoals Bleskensgraaf) tot bekeringen leidt die gepaard gaan met heftige gemoedstoestanden en veel bidden om zalig te worden. Dergelijke gevallen zijn van Wijngaarden echter niet bekend.

In 1767 wordt in de kerk van Wijngaarden door de toenmalige ambachtsheer Bertrand Philips Sigismont Albregt Grave van Gronsveld Diepenbroeck de aanleg aanbesteed van een grafkelder *"tegens de oosterse muur onder de predikstoel"* Dus in het toen nog bestaande koor.

In 1775 gaat de kelder (waarschijnlijk toen nog ongebruikt) over in het bezit van de nieuwe ambachtsheer van Wijngaarden, Bonaventura de Lange.

De 19^e eeuw

Ook in de 19^e eeuw blijft Wijngaarden en de kerk niet voor het water gespaard.

Bij de inundatie van 1809 vlucht iedereen uit Wijngaarden weg op twee personen na. Het water stond toen 36 duim boven het zomerpeil, het land bleef vele maanden onbruikbaar en de hennepoogst ging totaal verloren.

In 1819, dus tien jaar later, meldt burgemeester Van Hattem dat de kerk nog steeds in een zeer geramponeerde toestand verkeert vanwege de inundatie van 1809. Hij schrijft dat *"in gevallen van ruw weder de vergadering van de gemeente de godsdienstoefening niet droog kan uitoefenen"*

Maar kans om te herstellen krijgt Wijngaarden niet. Het volgende jaar, 1820, slaat het water opnieuw toe. Weer moeten alle inwoners, op vier gezinnen na, voor het water vluchten. Veel waterzolders staan geheel onder water, de kerk is zwaar beschadigd en de pastorie onbewoonbaar, waardoor ook Ds. Giltay voorgoed naar elders vertrekt. Er is geen bakker meer en ook geen functionerende kerkeraad. Wijngaarden kan deze klappen niet op eigen kracht te boven komen.

In 1823 gaat er een request om onderstand richting Majesteit de Koning om *"de zoo zeer vervallen en half geruïneerde kerk en pastorie enigszins te kunnen doen herstellen"* En dit verzoek vindt gehoor

De kerk en de pastorie ondergaan een aanzienlijke opknapbeurt ²⁶ en er wordt vanaf 1823 weer voor het eerst in de kerk gepreekt door de nieuwberoepen Ds. De Haas, die tevoren aan de kerkeraad schreef dat hij *"staat te springen om zijn gemeente en de patronen in het behang te zien."*

Wijngaarden krabbelt weer op. Uit kerkrekeningen blijkt dat er in de loop der jaren diverse kleinere en grotere verbeteringen of verfraaiingen aan en rond de kerk worden uitgevoerd. Omdat er niet meer in de kerk mag worden begraven komen er banken. Begraven wordt er op het kerkhof rond de kerk. In 1854 krijgt de kerk een nieuw dak en torenspits en ook gietijzeren ramen, een noviteit in die jaren, net als de portlandcementbepleistering die waarschijnlijk rond 1860 is aangebracht.

Wanneer in 1854 Ds. Thieme beroepen wordt, bestijgen dominees in de Alblasserwaard voor het eerste de kansel in toga en baret.²⁷ Allerwege vernieuwingen dus.

²⁵ L. Ooms in het kwartaalblad van de Historische Vereniging Binnenwaard 1999-3 "Toen het water kwam"

²⁶ Er is ook sprake van afvoer van puin, waaruit op te maken valt dat bij deze reparatie het koor is gesloopt en koorboog is toegedicht.

²⁷ Tot dan toe was voor predikanten mantel en bef gebruikelijk

Aan de ene kant werd het algemene geestelijk klimaat vrijzinniger en liberaler, maar aan de andere kant waren er nogal wat mensen die met die ontwikkeling uit overtuiging geen vrede konden hebben.

Tot een afscheiding uit de Hervormde Kerk, zoals in sommige andere dorpen in de Alblasserwaard, is het in Wijngaarden nooit gekomen, maar er was wel sprake van soort lijdzame polarisatie. Sommigen kerkten bij gemis aan rechtzinnige en bevindelijke prediking in een ander dorp of zochten het gezelschapsleven. De principiële en wat afgezonderde levenswijze van deze "fijnen" werd door dorpsgenoten soms maar moeilijk getolereerd. Bekend is het voorval rond Jaantje Pijl uit Wijngaarden, wier huis in 1862 door dorpsgenoten werd vernield omdat ze niet wilde vlaggen voor het oranje-feest. Maar andere excessen zijn in Wijngaarden niet bekend, ook niet toen aan het eind van de 19^e eeuw de groep rond Jannetje Hootsen²⁸ ook in onze regio hier en daar aanhang verwierf.

In 1856 wordt naast de kerk een geheel nieuw schoolhuis met raadskamer gebouwd. Schoolmeester en koster Teus Dorland wordt na zijn overlijden in 1872 opgevolgd door de alom bekende Gerrit van Tongeren. Hij vervaardigt in de jaren '90 eigenhandig de twee tekstborden in de kerk met de tien geboden, de twaalf artikelen en een gedeelte uit het gebed van Salomo (2 kron 6:18-20).

Uit zijn schoolmeesterstijd dateren ook de oudste foto's van Wijngaarden waarop de verzamelde schooljeugd met van Tongeren als bovenmeester en zijn dochter, juffrouw Bets, poseert voor de kerk of voor het schoolhuis. In 1896 wordt de eerste steen gelegd voor een consistorie in het midden tegen de zuidelijke kerkmuur. Daarmee verdwijnt de centrale toegang met dubbele deuren en worden er ter weerszijden van de consistorie nieuwe deuren aangebracht.

Twee jaar later, in 1898, wordt er ter ere van de inhuldiging van de 18 jarige Koningin Wilhelmina op het kerkplein een boom geplant met daaronder een fles met de namen van alle schoolkinderen.²⁹

De 20^e eeuw

In 1913 overlijdt meester van Tongeren op 65 jarige leeftijd. Hij ligt begraven achter de kerk en kreeg, als een van de zeer weinigen uit die tijd, een grafsteen.

In deze periode sluit de kerkelijke gemeente van Wijngaarden zich aan bij de Gereformeerde Bond³⁰, waarmee ze naar de wens van velen terugkeert naar de Gereformeerde grondslag van de Reformatie.

Van de weinige dingen die uit die tijd uit overlevering bekend zijn is dat het eerste kerkorgel, in 1916 geschonken door ambachtsheer Vroege, met pompbalgen van lucht werd voorzien en zeer vals was. Daarom ging men later weer over op een voorzanger.

In 1918 krijgt Wijngaarden door de inzet van vooral Ds. S.C. Van Wijngaarden een Christelijke school aan het Oosteinde.³¹ Maar in datzelfde jaar vertrekt de dominee en blijft Wijngaarden een zeer lange tijd, tot 1938, vacant.

Het kerkelijk leven raakt vanaf die tijd danig verarmt. Onze oudste inwoners weten te vertellen dat er in die crisisjaren maar een handjevol lidmaten was en dat er alleen 's zondagsmiddags (kort) kerk was met een voorganger uit de ring of preeklezen door een ouderling. Het aantal zondagse kerkgangers was beschamend laag, zo laag zelfs dat een dominee eens tegen het handjevol mensen in de kerk zei: "*gaan jullie ook maar naar huis, want tegen lege banken kan ik niet preken*". Collecten brachten meer halve dan hele centen op. Daarentegen zat de kerk wel vol als er doordeweeks op uitnodiging een gastpredikant voorging. Voor het vervullen van kerkeraadfuncties waren nauwelijks mensen beschikbaar. Was men eenmaal ouderling, dan bleef men dat

²⁸ Jannetje Hootsen (Zwarte Jannetje) uit Veenendaal vestigde zich in Polsbroek, waar zij veel aanzien genoot om haar opvattingen over bekering en bevindingen, en haar stellingname tegen Abraham Kuiper. Haar predikaties en openbaringen trokken veel mensen die zich uit ongenoegen hadden afgewend van de Hervormde Kerk, ofschoon zij lidmaat bleven. De volgelingen zagen in haar de bruid van Christus. De verheerlijking van Jannetje ging zover dat ouders hun kinderen ongedoopt lieten en van school thuishielden. Ook het raadplegen van dokters en het gebruik van medicijnen werd afgewezen. Bovendien weigerde men te vlaggen tijdens oranje-feesten, hetgeen kwaad bloed zette bij oranjegezinden. In Molenaarsgraaf werden daarom de ruiten van enkele aanhangers ingegooid. Lijdelijkheid was echter een groot goed binnen de 'sekte'

²⁹ Begin mei 1991 is deze (steengoed kruik) bij het planten van een nieuwe eik voor de kerk waarschijnlijk teruggevonden. De kruik was stuk en van het papier met namen was geen spoor meer terug te vinden.

³⁰ De Gereformeerde Bond is vanaf 1906 een modaliteit binnen de Nederlands Hervormde Kerk die zich uitsluitend baseert op de Bijbel en de aloude Drie Formulieren van Enigheid (De Heidelbergse catechismus, de Nederlandse Geloofsbelijdenis en de Dordtse Leerregels)

³¹ Bij de grondwetswijziging van 1917 werd vastgelegd dat het bijzonder onderwijs op dezelfde wijze recht had op financiële steun van de overheid als het openbaar onderwijs

noodgedwongen vele jaren. Het is zelfs voorgekomen dat iemand wel ouderling was, maar niet in de kerk kwam³². Er trouwde toen ook niemand in de kerk. Dat was niet voor gewone mensen vond men. De pastorie werd in die tijd verhuurd aan particulieren.

Aan deze treurige situatie kwam met de komst van kandidaat M.H.A.L.H van der Valk³³ in 1938 gelukkig een einde. Maar Wijngaarden moest na zoveel jaren zonder wel weer wennen aan een dominee.

Van der Valk werd door de overwegen boerenbevolking ervaren als een moeilijk te peilen, wat verstrooide geleerde, een wonderlijke man, maar wel trouw in het ziekenbezoek. Het aantal belijdeniscatechisanten nam in korte tijd drastisch toe, maar er bleven in de gemeente ook families die niet naar de kerk kwamen en “thuis lazen”

Toen in de vroege van zondag 12 mei 1940 Bleskensgraaf gebombardeerd werd, weken de buurtbewoners uit naar de einden van Wijngaarden uit vrees dat na Bleskensgraaf nu Wijngaarden aan de beurt was. Van der Valk nam tijdelijk zijn intrek in de boerderij van Cees Boer aan het Oosteinde. In 1941 werden wachten ingesteld op de kerktoren om naderend onheil met een scheepshoorn te melden³⁴. De rollen verduisteringspapier hebben nog tot aan de restauratie van 1981 op de kerkzolder gelegen.

Ouderen weten te vertellen dat vader van der Valk, die ook dominee was, nogal eens bij zijn enigst kind in Wijngaarden op bezoek kwam.³⁵ Er kwamen ook studievrienden of collega's op bezoek en wanneer hij met hen ging wandelen op de dijk, was hij zo verdiept in het gesprek dat hij groetende voorbijgangers niet eens opmerkte. In veel familiealbums wordt nog een foto van Ds. Van der Valk en zijn vrouw bewaard die iedereen cadeau kreeg bij zijn vertrek in 1945.

Na de oorlog blijft Wijngaarden weer voor langere tijd vacant, want “alles was in de war en voor een dominee had je van alles nodig en er was niks”

Pas in 1950 krijgt Wijngaarden weer een dominee in de persoon van B.J. Zaal.

Als telg uit een Boskoopse tuindersfamilie had Ds. Zaal een heel andere achtergrond dan zijn voorganger.

Hij trouwde pas na een verkeringstijd van 18 jaar omdat hij eerst zijn dure studie wilde afmaken en daarna kwam de oorlog er weer tussen.

“Van Ds. Zaal hoorde je niet veel. Op de preekstoel was het geen schreeuwer. Hij was goedaardig, gemoedelijk en gewoon. Een prettige man, die niemand zou gezeggen om het een of ander”

Lijdend aan waarschijnlijk TBC heeft Ds. Zaal nog een heel poosje buiten in een “tent” moeten liggen, maar gelukkig genas hij daarvan.³⁶

In 1955 komt de Ds. D.J. van der Graaf als (vervroegd) emeritus van Leerbroek met zijn tweede vrouw naar Wijngaarden. Hij nam uit Leerbroek ook zijn dienstbode Adrie Stigter mee.

Van der Graaf had een zwak hart en was astmatisch, maar was een man met levenservaring en mensenkennis.

Hij kreeg het voor elkaar om een enkele verstokte thuislezer in de kerk te krijgen en te houden. Hij kon ondeugend zijn, maar ook goed met mensen omgaan. Je kon overal over praten.

En je hoefde niet raar op te kijken als je in de schuur bezig was en de dominee ineens voor je stond.

Hem werd eens gevraagd of hij het niet erg vond dat de jeugd met een spijkerbroek naar de kerk kwam. Hij zij daarop: *“ik kijk eerst of ze er zijn en dan pas wat ze aanhebben”*

Ds. Van der Graaf overleed in 1960. Bij de rouwdienst stond zijn kist schuin omhoog in de dooptuin. Hij ligt begraven bij zijn eerste vrouw in Lage Zwaluwe.

In 1961 komt Izaäk Boot als kandidaat naar Wijngaarden, op dat moment nog niet getrouwd, maar wel verloofd. Typerend voor die tijd van maatschappelijke veranderingen was dat het zijn vrouw, die verpleegster was, werd toegestaan een paar dagen per week te blijven werken om een wasmachine bij elkaar te sparen.

Ds. Boot was een bijzondere man, in veel dingen anders dan anderen, onconventioneel, maar volstrekt authentiek.

³² Dat was geen slordigheid, maar eerder een zaak van ernstige principes

³³ Zijn voornamen waren Martinus Hermanus Arnoldus Leonardus Hendrikus. Hij was enigst kind en zijn vader was ook dominee. Van zijn hand verschenen verschillende wetenschappelijke publicaties over de griekse oudheid, met name figuren uit de Ilias.

³⁴ Herinneringen uit oorlogstijd, Schoonhovense krant 26 juli 1946.

³⁵ Hij sprak tijdens zo'n bezoek dan gemakkelijk mensen op straat aan en vertelde graag hoe hij in zijn gemeente de ene helft van de kerk kon laten huilen en de andere helft kon laten lachen door een zakdoek uit zijn toga te laten hangen., en dat de mensen door de ramen binnen klommen als hij preekte.

³⁶ Deze “tent” kwam tijdens de watersnood van 1953 onder water te staan, waardoor er volgens zeggen kerkelijke archiefstukken door het water beschadigd zijn of verloren zouden zijn gegaan.

Zoals hij de kansel beklom en de liturgie haast fluisterend begon, maakte dat op het oog een zwakke indruk, maar dat was maar schijn. Het was een bijbelgeleerde die goed en boeiend kon uitleggen, met week aan week een volle kerk als resultaat.

Hij was een man van uitgesproken principes, maar etaleerde dat niet bewust.

Zo was hij overtuigd vegetariër. Het kon bij hem niet bestaan dat dieren leed werd aangedaan.

In een agrarische gemeenschap als Wijngaarden leidde dat nogal eens tot ongemakkelijke situaties wanneer Boot het voor de beesten opnam. Talrijk zijn de anekdotes daarover.³⁷

Maar het herderschap voor zijn gemeente lag hem duidelijk minder. Door zijn promotiestudie had hij weinig tijd voor ziekenbezoek, dat hij daarom vaak aan zijn vrouw overliet.

Toen hij eens bij gemeentelid Z langsging die vond dat hij te weinig kwam verzuchtte hij:

“Z, ik kan u ook niet bekeren”.

In 13 mei 1971 promoveerde Ds. Boot aan de Rijksuniversiteit Utrecht tot Doctor in de Godgeleerdheid. Met zijn proefschrift *“De allegorische uitlegging van het Hooglied, voornamelijk in Nederland”*³⁸ gaf hij blijk van zijn bijzondere belangstelling voor de Mystiek.

Hij was blij verrast toen twee bussen met trotse gemeenteleden de verdediging van zijn proefschrift kwamen bijwonen. In 1973 vertrok Boot naar Nijkerkerveen.

Uit het feit dat Ds. Boot hier achter de kerk begraven wilde worden mag blijken dat hij van alle gemeentes die hij diende, zich het meest met het kleine Wijngaarden verbonden voelde.

Over de daarna volgende dominees De Greef, Veldhuijzen, Wegman, Brussaard, Ter Maten en Van de Voorde weiden we hier niet verder uit. Hun bediening is bij deze generatie nog goed bekend.

Een vermeldenswaardig feit is nog wel de restauratie van de kerk in 1981/1982. Iedereen in Wijngaarden is daar op en of andere manier wel bij betrokken geweest. Het was ook de aanleiding voor de eerste Wijngaardse rommelmarkt. Het meest opvallende aan de restauratie is dat de consistorie werd verplaatst van de zuid- naar de oostgevel en dat dientengevolge het kerkinterieur 180 graden is gedraaid.

In 2004 is de Hervormde gemeente overgegaan naar de PKN³⁹, een fusie die vooral binnen de leden van de Gereformeerde Bond om leerstellige redenen werd betreurd. In veel gemeenten leidde dit tot een pijnlijke scheuring. In Wijngaarden bleef de “schade” beperkt, al blijft het pijnlijk dat om die reden een aantal inwoners ’s zondags een andere kant op gaan.

T. Koorevaar
Augustus 2010

³⁷ Een voorbeeld: Toen Ds. Boot te weten kwam dat er bij zijn buurman in de schuur een kat dood lag te gaan, liet hij de veearts komen om het dier op zijn kosten te laten inslapen. Toen het achter de rug was zei hij tegen zijn buurman: “Zo, B, U heeft er het uwe, ik het mijne en de veearts heeft er het zijne aan gedaan”

³⁸ Een van zijn stellingen luidde: Economische uitbuiting van dieren, bijv. van mestkalveren en batterijkippen, is een symptoom van grote maatschappelijke en zedelijke misstanden. Predikanten in agrarische gebieden dragen in hun pastorale zorg een bijzondere verantwoordelijkheid om hierop te wijzen.

³⁹ Een samengaan van de Hervormde Kerk, De Gereformeerde kerken en de Evangelisch Lutherse Kerk.

8.2 - Bijlage Sterkte/zwakte analyse

Op de gemeenteavond van 30 september 2009 gaven gemeenteleden aan dankbaar te zijn voor:

- Het opengaan van het Woord iedere zondag en de verkondiging van Jezus
- Het omzien naar en meeleven met elkaar
- De ruimte die er is voor iedereen. Men kan zichzelf zijn in de gemeente
- De openheid.
- Het hebben van een gemeente en een kerk
- De kerk die weer vol is
- De manier waarop het nu gaat (
- De eenheid in Hem ondanks de verschillen (
- De jonge gezinnen met kinderen in de morgendienst
- De trouw van de gemeente
- De werking van God in de gemeente
- Het kunnen zingen met elkaar
- De vrijheid die we hebben om samen te komen
- De vele clubs, verenigingen en catechisaties
- De eigen voorganger (
- De Bijbelse prediking (
- De nieuwe aanwas op de JV
- Kind in de Gemeente
- De goede gastpredikanten
- Het vele dat voor jongeren gedaan wordt
- De positieve inbreng van de jeugd
- Iedereen die zich inzet binnen de kerk en het vertrouwen daarin
- De grote rol van de kerk binnen het hele dorp
- De vriendelijkheid en gastvrijheid

Gemeenteleden zijn van mening, dat de volgende zaken beter kunnen:

- De onderlinge liefde en verdraagzaamheid
- Er moet niet te veel veranderd willen worden
- Samen bidden, de voorbede
- De openheid van de kerkenraad
- De eenheid
- De betrokkenheid bij het Jeugdwerk
- Het contact tussen jong en oud
- Geen één deel ben ik zeer tevreden
- De vernieuwingen en de nieuwe Bijbelvertaling
- De openheid van de gemeente onderling (
- De aandacht voor de oudere generatie
- Meer aandacht voor de jonge lidmaten (
- Meer met iedereen rekening houden
- Het gebed (in de kerk met elkaar het Onze Vader hardop bidden)
- Het orgelspel
- In de diensten ook andere muziekinstrumenten gebruiken
- Niet te lang preken
- Het geestelijk leven
- De avonddienst moet beter bezocht worden
- Sommige gastpredikanten preken te lang en te moeilijk
- Het hoofddekseel tijdens het Heilig Avondmaal
- In de diensten zouden ook gezangen en liederen gezongen moeten worden
- Meer laagdrempelige diensten houden
- Kinderen moeten stiller zijn in de kerk, vooral met bid- en dankdag
- Het vinden van leidinggevend is moeilijk
- Er is te weinig samenhang in zingen en Bijbelgebruik op de verschillende clubs
- De reformatorische prediking
- Kind in de Gemeente afschaffen. Er is een goede basisschool
- Sommige leden hebben in de gemeente een te hoge werkdruk
- De jeugd moet meer bij de organisatie betrokken worden (
- Er zou minder kwaad gesproken, geroddeld worden

Positieve en verbeter punten

Op een gemeenteavond in oktober 2015 is in verschillende groepjes gesproken over de thema's: jeugd, jong volwassenen, ouderen, gemeente in z'n geheel, financiën, kringen, gemeentezang en zending. Er is gesproken over wat goed gaat en wat beter kan in de gemeente men gaf adviezen aan de dominee.

Jeugd

Wat gaat goed?	Wat kan er beter?
Clubs worden goed bezocht	Catechisatie: meer onderwerpen die aanspreken
Jeugddiensten	Bij de preek meer de kinderen betrekken
Kind in de gemeente	
Jeugdvereniging	Adviezen:
	Meer onderwerpen bij jongeren leggen
	Jongeren betrekken bij de diensten
	Meer egelmaat in catechisaties
	Kind in de gemeente meer beeldend vertellen
	Activeren spontane gesprekken met de jeugd

Jong volwassenen 20 -40 jarigen

Wat gaat goed?	Wat kan er beter?
Belijdeniscatechese wordt positief ervaren	Na belijdenis ontstaat een "gat"
	Advies:
	Club voor jongvolwassenen

Ouderen

Wat gaat goed?	Wat kan er beter?
Ouderenmiddagen	Meer luisteren naar ouderen en hun behoeften
Gesprekskring	Ouderen en jongeren meer laten samenwerken
Trouwe opkomst	
Bezoek dames van Passage	Adviezen:
	Luisterend oor voor ouderen
	Jongeren en ouderen meer samen laten doen/praten
	Dominee is er voor het hele dorp

Gemeente in z'n geheel

Wat gaat goed?	Wat kan er beter?
Gemeente leert graag	De opkomst in de avonddienst
Veel actieve clubs en kringen	
Eensgezindheid	
Omzien naar elkaar	Adviezen:
	Eigentijdse catechismus in preken
	Oog voor de hele gemeente en geen preek voor alleen jeugd of ouderen

Financiën

Wat gaat goed?	Wat kan er beter?
Bereidwilligheid om te geven	Zorgen/ denken aan de toekomst
saamhorigheid	Teruglopend kerkbezoek
	Op gemeenteavonden niet financiën als hoofdpunt
	Adviezen:
	-

Kringen

Wat gaat goed?	Wat kan er beter?
Openheid naar elkaar	De opkomst
Dichtbij het Woord blijven	Elkaar op de hoogte houden van wat gedaan wordt
Ruimte voor diversiteit, andere liederen	
Voor elke leeftijd wat te doen	Adviezen:
	Dominee kom eens langs bij kringen en clubs
	Blijf op de hoogte van wat er speelt

Gemeentezang

Wat gaat goed?	Wat kan er beter?
Nieuw orgel	Begeleiding sommige organisten
Ritmisch zingen	Afsluitend orgelspel dat aansluit op de preek
Openheid voor ieders mening	Zingen na de dienst ook afstemmen op jongeren
Ruimte voor andere liederen	Lofprijzing
Zingen na de dienst	Andere liederen in de dienst, Psalmen blijven basis
	Adviezen: -

Zending / evangelisatie

Wat gaat goed?	Wat kan er beter?
Organisatie evangeliserende diensten	Nazorg
Enthousiast voor Dabar werk	Bij doopdienst uitleggen wat we doen
Vakantie Bijbel Club	Hoe verder met de jeugddiensten
	Hoe houden we de jeugd vast
	Adviezen: -

8.3 - Bijlage Profielchetsen

Profielchets voor een te beroepen predikant of proponent
Profielchets gemeente Wijngaarden

Algemeen:

We zoeken een predikant die de Heere van harte liefheeft en die zich verbonden v belijdenis. Een man, die dicht bij God en bij mensen leeft.

Persoon:

Onze nieuwe dominee weet zich door God geroepen en is iemand die gemakkelijk omgaat met mensen. Prediking en pastoraat vindt hij de hoofdtaken van zijn ambt. Hij voelt zich betrokken bij een dorpsgemeenschap en is "zichtbaar" in Wijngaarden. Hij heeft een eigentijdse uitstraling, is samenbindend en inspirerend.

Eredienst, liturgie en prediking:

De erediensten vormen het hart van de activiteit in de gemeente. We gaan met zorg om met de eredienst, liturgie en prediking. De kerkenraad en de gemeente ontmoeten de predikant 'onder het Woord'. De prediking dient met zorg, goed voorbereid te gebeuren en doet een appèl op leer en leven van alle gemeenteleden. De liturgie is een belangrijk deel van de eredienst.

De predikant:

- gaat voor in de erediensten en legt de Heilige Schrift uit in verbondenheid met de Gereformeerde Belijdenis en verwoordt de Schrift en de Belijdenis op eigentijdse wijze;
- gebruikt in de erediensten de Herziene Staten Vertaling.
- schenkt in een duidelijke prediking, toegepast naar deze tijd, aandacht aan geestelijke vragen van jongeren en ouderen en zet de gemeente aan tot nadenken en reflectie op eigen handelen;
- weet in zijn prediking de actualiteit te verwerken;
- wil samen met de kerkenraad de huidige liturgische vormgeving voortzetten en verder ontwikkelen;

Vorming, toerusting en gemeenteopbouw:

Onze predikant is er van doordrongen dat hij herder en leraar is.

De predikant:

- verzorgt de catechese aan de jeugd van de gemeente en spreekt jongeren aan in omgang en taal
- geeft belijdeniscatechese en verzorgt huwelijks- en doopcatechese:
- voelt zich samen met de kerkenraad verantwoordelijk voor gemeenteopbouw.

Pastoraat, diaconaat en missionair werk:

Ontmoeting en zorg voor elkaar tekent onze gemeente. We willen gehoor geven aan het zendingsbevel van Jezus Christus en ook gericht zijn op mensen buiten onze gemeenschap.

De predikant:

- geeft - samen met de kerkenraad - vorm en inhoud aan het pastorale, diaconale en missionaire werk in de gemeente;
- is met name, wat het pastoraat betreft, betrokken op zieken en op het begeleiden van stervenden;
- is gericht op diaconale taken en activiteiten in de eigen gemeente en daar buiten
- heeft oog voor de zwakkere in de samenleving;
- stimuleert de aandacht voor Gods wereldwijde kerk;
- is een bruggenbouwer binnen en buiten het dorp met oog en hart voor alle bewoners.

Kerkelijke gemeente:

De erediensten van de Hervormde Gemeente van Wijngaarden vinden plaats in het uit de dertiende eeuw daterende kerkgebouw aan de Dorpsstraat. In 1982 is de kerk geheel gerestaureerd en het gebouw verkeert in een goede staat van onderhoud. Er zijn ongeveer 225 zitplaatsen.

De pastorie bevindt zich aan de Dorpsstaat 29 en door regelmatig onderhoud is ook dit woonhuis van de predikant in goede staat. Het onderhouds- en restauratiefonds van onze gemeente wordt al 35 jaar van de nodige geldmiddelen voorzien door de organisatie van een jaarlijkse rommelmarkt.

Het dorp Wijngaarden (ruim 700 inwoners) maakt deel uit van de burgerlijke gemeente Molenwaard en ligt in de Alblasserwaard in een landelijke omgeving. Er is één kerkgebouw en één basisschool aanwezig. Voor voorzieningen als winkels, vervolgonderwijs e.d. is men aangewezen op grotere omliggende gemeenten als Sliedrecht en Papendrecht. Er zijn veel clubs en verenigingen.

Onze gemeente is als volgt samengesteld (1 januari 2014):

293 (doop)leden, 143 belijdende leden en 183 pastorale eenheden.

De globale leeftijdsopbouw is:	0 tot 12 jarigen	55	13 tot 17 jarigen	44	
	18-25 jaar :		89	26 – 65 jaar	205
	65 plussers :		78		

De erediensten worden gemiddeld door ongeveer 180 personen bijgewoond. De morgendiensten worden iets beter bezocht dan de avonddiensten (±130). Oud en jong zijn vertegenwoordigd. Gezinnen met jonge kinderen en jongeren zijn in de diensten aanwezig.

De kerkenraad bestaat uit drie ouderlingen, twee ouderlingen-kerkrentmeesters, drie diakenen en een predikant. In 2015 moeten het beleidsplan en het plaatselijk reglement worden geactualiseerd. Voor een indruk van onze gemeente zie ook: www.hervormdwijngaarden.nl

Tot slot:

Bij het lezen van deze profielschets en de verwachte eigenschappen van een predikant kan een gevoel van onbekwaamheid ontstaan. We willen benadrukken dat onze predikant zich met name moet richten op prediking, jongeren en pastoraat. We beseffen goed dat sommige overige kwaliteiten minder aanwezig kunnen zijn. Wanneer dat zo is, zullen we met de gemeente en de kerkenraad zoeken naar aanvullende kwaliteit om zo samen één gemeente te vormen, waarbij we elkaar tot een hand en een voet zijn.

8.4 - Bijlage Taakomschrijving ouderlingen

Onderstaande taken worden verwacht van de ouderlingen;

- 1 keer per 5 diensten is hij ouderling van dienst. Dit houdt in:
 - ❖ Consistoriegebed uitspreken voor de eredienst;
 - ❖ Gemeente welkom heten en mededelingen voorlezen
 - ❖ De predikant begeleiden naar de preekstoel;
 - ❖ Na de dienst de predikant begeleiden naar de consistorie;
 - ❖ Dankgebed uitspreken in de consistorie.
- Verantwoordelijk voor het ordelijk laten verlopen van de erediensten en samenkomsten van de gemeente.
- Volgens het rooster heeft de ouderling tafeldienst bij de viering van het Heilig Avondmaal. Dat houdt in:
 - ❖ Stilgebed;
 - ❖ toezicht houden;
 - ❖ stoelen rechtzetten;
 - ❖ bekers reinigen;
 - ❖ afsluitend stilgebed.
- Als wijkouderling huisbezoek afleggen samen met een diaken. Alleenstaande 1 keer per jaar; gezinnen 1 keer per 2 jaar. ± 30 bezoeken per seizoen van medio oktober t/m maart.
- Als wijkouderling binnen zijn wijk uitvaart- en huwelijksdiensten bijwonen. Bij huwelijksdiensten de Bijbel overhandigen en bij uitvaartdiensten de dienst afsluiten met gebed.
- Kerkenraadsvergaderingen bijwonen en de daaruit voortvloeiende actiepunten afwerken. Dit zijn er ongeveer 8 per jaar.
- Gemiddeld 1 keer per jaar de kerkenraadsvergadering openen en sluiten.
- Desgevraagd met de predikant Censura Morum en doopzitting bijwonen.
- Leiding geven aan de gemeente op het gebied van pastoraat. De predikant informeren over en/of bijstaan vanuit zijn wijk bij:
 - ❖ Ziekte
 - ❖ Jubilea
 - ❖ Pastorale bijstand
 - ❖ Bijzondere gebeurtenissen
 - ❖ Overlijden
 - ❖ Huwelijk
 - ❖ Belijdenis
- Desgevraagd namens de kerkenraad zitting nemen in:
 - ❖ Schoolbestuur
 - ❖ Jeugdraad
- Actief deelnemen aan uitvoering van beleid.

8.5 - Bijlage Taakomschrijving ouderling-kerkrentmeesters

De samenstelling van het College van Kerkrentmeesters

Het college bestaat uit 3 leden, in functies verdeeld in voorzitter, secretaris en penningmeester. Twee leden van het college maken deel uit en hebben zitting binnen de kerkenraad. Een lid is benoemd door de kerkenraad op voordracht van het College van Kerkrentmeesters, en onder goedkeuring van de gemeente. Dit lid maakt geen deel uit van de kerkenraad, maar valt wel onder de kerkordelijke regel van geheimhouding en "loopt" mee in het rooster van aftreden en herbenoeming, te weten maximaal 8 jaar of 1 herbenoeming. De kerkrentmeesters binnen de kerkenraad zijn in functie als ouderling-kerkrentmeester. Deze dubbelfunctie houdt in dat ze in hun functie als ouderling volledig dienst doen gelijk aan de ouderlingen binnen de kerkenraad, tenzij binnen de kerkenraad anders besloten wordt.

Commissie van bijstand

Het College van Kerkrentmeesters wordt bijgestaan door 3 leden van de commissie van bijstand. Deze commissie leden worden door de kerkenraad benoemd, op voordracht van de kerkrentmeesters en onder goedkeuring van de gemeente. De commissie leden worden benoemd voor onbepaalde tijd en functioneren zonder vergoeding.

Eindverantwoordelijkheid

Het College van Kerkrentmeesters functioneert onder eindverantwoordelijkheid van de kerkenraad. Ze zijn echter bevoegd zelfstandig te handelen voor een gemaximaliseerd bedrag. Het is echter een goed gebruik binnen de huidige kerkenraad, om via een vast agendapunt op de kerkenraadsvergadering verslag uit te brengen over hun handelingen en zo nodig toestemming te vragen over de te nemen besluiten. De jaarlijkse begroting en jaarrekeningen van de kerkrentmeesters worden door de kerkenraad behandeld en behoeven goedkeuring van de kerkenraad en worden ter inzage gelegd aan de gemeente. De commissie van bijstand legt verantwoording af aan het College van Kerkrentmeesters.

Taken en verantwoordelijkheden van het ouderling-kerkrentmeesters

In de functie van ouderling zijn de taken en verantwoordelijkheden vastgelegd in *bijlage 4* (taakomschrijving ouderlingen).

In de functie van kerkrentmeester, verdeeld over de 3 functies van voorzitter, secretaris en penningmeester, zijn de taken en verantwoordelijkheden vastgelegd in een document van 25 augustus 2009 en deze zijn als volgt:

Per week:

- ✓ Collectegeld tellen en administreren
- ✓ Binnenkomende post en email verwerken

Maandelijks:

- ✓ Traktement predikant betalen
- ✓ Vergoeding gastpredikant betalen
- ✓ Collectemunten verkoop
- ✓ Collectemunten uitbetalen aan Diaconie en Evangelisatiecommissie
- ✓ Collectegeld en opbrengst verkoop collectemunten afstorten bij de bank
- ✓ Betalen facturen
- ✓ Ledenbestand bijhouden en muteren
- ✓ Administreren inkomsten/uitgaven
- ✓ Verantwoording in de kerkbode van de collectes en giften

Per kwartaal:

- ✓ Organistenrooster opstellen
- ✓ Hulpverlenersrooster opstellen
- ✓ Kerkbode factureren

2x per jaar:

Vrijwillige bijdrage organiseren en administratief verwerken

6x per jaar:

Kerkrentmeesters vergadering, waarvan 1x met commissieleden, met de volgende vaste agendapunten:

- ✓ Vrijwilligerswerk zoals: organisten, collectanten, kerkbode, verjaringsfonds
- ✓ Onderhoud gebouwen
- ✓ Kerkradio
- ✓ Afvaardiging Regionale en Landelijke vergaderingen

Jaarlijks:

- ✓ Begroting opstellen
- ✓ Jaarrekening opstellen
- ✓ Betalen vergoeding:
 - Koster
 - Schoonmaaksters
 - Tuinman
 - Kerkbodebezorgers
- ✓ Samen met Diaconie collecterooster vaststellen
- ✓ Administratie kerkbode
- ✓ Beoordelen/beheren jaarcontracten abonnementen
- ✓ VKB
- ✓ SKG
- ✓ Monumentenwacht
- ✓ Brandpreventie
- ✓ WA/ongevallenverzekering
- ✓ Bliksembeveiliging
- ✓ Alarminstallatie
- ✓ Kerkradio/geluidsinstallatie
- ✓ Technische installatie kerk en pastorie

Algemeen:

- ✓ Dienstjaren rooster bijhouden van vrijwilligers en bij Jubilea gedenken
- ✓ Onderhoud pastorie, tuin en kerkplein te weten: snoeien, maaien, onkruidbestrijding
- ✓ "Bezetting" kerk bij Rommelmarkt en Open Monumentendag
- ✓ Onderhoud kerk en pastorie bewaken en zo nodig maatregelen nemen zodat de gebouwen in goede staat van onderhoud blijven
- ✓ In vacante periode zorgen dat de pastorie geen 'krakerstatus' krijgt
- ✓ Bij beroepingswerk zorgen voor een solvabiliteitsverklaring
- ✓ Regelmatig overleg met de predikant houden over de financiële afhandeling van de wederzijdse financiële verplichtingen
- ✓ Aan het einde van het jaar de vrijwilligers (schriftelijk) bedanken voor de belangeloze inzet

De taakverdeling van de kerkrentmeesters vindt in de collegevergaderingen plaats, met als uitgangspunt dat ieder een evenredig deel, naar draagkracht van de taken op zich neemt. De financiële administratie en geldbeheer zijn in functies gescheiden.

De werkzaamheden van de commissieleden worden in een vergadering van de kerkrentmeesters en de commissieleden vastgesteld. Deze gedelegeerde werkzaamheden zullen alleen behelzen de zakelijke kant van de werkzaamheden en nooit de pastorale kant.

In het besef, dat we al ons handelen in afhankelijkheid van God mogen doen, hebben wij als kerkrentmeesters het volste vertrouwen, dat we nu en in de toekomst onze kleine gemeente met een eigen predikant, ook financieel gezond kunnen houden. Met een appèl op de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de gemeente en onze broeders van de diaconie, binnen het kader van beider verantwoordelijkheden en bevoegdheden, maar bovenal met Gods bijstand en Zijn zegen over ons werk, zal Hij ons dat doen gelukken.

8.6 - Bijlage Taakomschrijving diakenen

Taken van het college:

Het dienstwerk van de diakenen staat omschreven in de Kerkorde van de PKN, Ordinantie 3 lid II artikel 11. Hierin staan onder andere de onderstaande taken, die in ons college duidelijk aanwezig zijn;

- Ambtelijke tegenwoordigheid in erediensten en huwelijksdiensten.
- Dienst aan de Tafel des Heeren.
- Bij toerbeurt collecteren.
- Beheer van gelden en goederen.
- Besteden van giften.
- Toerusten van gemeente tot vervullen van diaconale roeping.
- Daarbij nog op huisbezoek met een ouderling.
- Voor bepaalde tijd is een van de diakenen afgevaardigd naar de Classis Alblasserdam.

Taken van de voorzitter:

- Belegt, in samenspraak met de andere diakenen, ongeveer 6 keer per jaar een diaconievergadering
- Stelt de agenda voor deze vergadering op.
- Opent de vergadering.
- Houdt overzicht over het geheel van taken van de diaconie.
- Houdt in de gaten in hoeverre doelen van het beleidsplan gehaald worden.
- Verwoordt de visie van de Diaconie richting de gemeente.
- Bestelt folders t.b.v. enkele doelcollectes.
- Verzorgt toelichting collectes in kerkbode.
- Maakt in samenspraak met de overige diakenen een voorlopig collecterooster, waarna deze in overleg met de kerkrentmeesters vastgesteld wordt.

Taken van de secretaris:

- Diaconievergaderingen notuleren.
- Actielijst maken n.a.v. Diaconievergadering.
- Afwisselend met de penningmeester de vergadering afsluiten.
- Inkomende en uitgaande correspondentie verzorgen.
- Diverse lijsten opstellen, zoals;
 - Lijst ingekomen post t.b.v. kerkenraadsvergadering.
 - Overzichtslijst giften.
 - Lijst van afgewezen doelen.
- Map met doelomschrijvingen bijhouden.

Taken van de penningmeester:

- De gehele financiële administratie van de Diaconie verzorgen. De penningmeester wordt hiervoor bij de aanvang van het ambt door zijn medebroeders gemachtigd bij de RABO-bank.
- Giften na overleg met de andere diakenen overmaken naar de diverse doelen.
- Draagt de verantwoording voor het op de goede plaats terechtkomen van de giften.
- Na afloop van de kerkdiensten het collectegeld opbergen in de kluis van de kerk.
- Iedere maandagavond het collectegeld tellen samen met een afvaardiging van de kerkvoogdij.
- Collectemunten inleveren bij de kerkvoogdij.
- Catechisatie bus aan het einde van het seizoen legen en in overleg met de predikant naar een project overmaken, eventueel aangevuld met extra gift.
- Begroting maken (september) en deze bewaken.
- Jaarrekening maken (januari/februari).
- Is contactpersoon voor de ouderenmiddagen.
- Gastsprekers van ouderenmiddagen betalen.
- Pacht bij de volkstuinhuurders ophalen.
- Pacht innen bij de veehouders, die land van de diaconie pachten.

8.7 - Bijlage Taakomschrijving scriba

De scriba is een ambtsdrager (ouderling of diaken), die het secretariaat van de kerkenraad verzorgt. Het is een omvangrijke taak met veel "regelwerk". De scriba is daarom vrijgesteld van verder ambtelijk werk.

Een scriba is als het ware een spin in het web van de gemeente, omdat vele draden bij hem bijeen komen: gemeenteactiviteiten, werkgroepen en commissies, contacten met individuele gemeenteleden, beleidszaken, preekbeurten, contacten met predikant(en) enz.

De scriba verzorgt het secretariaat van de kerkenraad en zorgt ervoor dat binnenkomende post op de juiste plaats terecht komt, verzorgt de agenda en bijbehorende stukken voor de vergaderingen van kerkenraad, verzorgt de (leden) administratie van de gemeente en onderhoudt de contacten met predikanten m.b.t. de erediensten.

De scriba maakt samen met de predikant deel uit van het klein moderamen. Dit moderamen heeft tot taak het voorbereiden, samenroepen en leiden van kerkenraadsvergaderingen en gemeenteavonden, de uitvoering van die besluiten waarvoor geen anderen aangewezen zijn en voorts onder verantwoording aan de kerkenraad het afhandelen van zaken van formele en administratieve aard en van zaken die geen uitstel gedogen.

Voor het maken van de verslagen van de kerkenraadsvergaderingen kan een andere ambtsdrager als notulist worden aangesteld.

Takenoverzicht van de huidige scriba:

1. Binnenkomende post / e-mail verdelen, zodat het op de juiste plaats terecht komt.
 - Post zo nodig beantwoorden.
 - Samenstellen van een leesmap voor de kerkenraad.
 - Uitgaande post verzorgen en zo nodig toelichten in de kerkenraadsvergadering.
 - Vier maal per jaar het blad 'Licht in de Avond' stempelen en bij de wijkouderlingen brengen;
2. Samen met de dominee de agenda opstellen voor de kerkenraadsvergadering en deze met de andere vergaderstukken bezorgen bij de kerkenraadsleden.
3. Notulen en actielijst van de kerkenraadsvergadering doorlezen, corrigeren, verspreiden en archiveren.
4. Regelmatig overleg met de eigen predikant.
5. Zorgen dat de kerkdiensten vervuld worden:
 - op maandag of dinsdag de predikanten e-mailen voor de Psalmen en Schriftlezing en deze uiterlijk op zaterdagmorgen doorgeven aan de koster en organist(en).
 - afkondigingen / mededelingen voor de ouderling van dienst maken
 - bij ziekte of verhindering van een voorganger vervanging regelen.
6. Preekbeurtenoverzicht voor de komende twee jaar samenstellen:
 - predikanten en kandidaten bellen (2 januari of derde zaterdag in september) met de vraag of zij in Wijngaarden willen voorgaan.
7. Preekbeurten per e-mail per kwartaal doorgeven aan de kranten: Het Kontakt, De Klaroen en de Stem van de Alblasserwaard.
Voor plaatsing in het Reformatorisch Dagblad de preekbeurten vermelden op de site www.Kerktijden.nl
8. Vergaderingen melden aan de koster. De predikant meldt deze bij Het Wingerds hof..
9. Verkiezing van ambtsdragers organiseren:
 - planning en tijdschema maken.
 - stembriefjes maken en na dato weer vernietigen

- stemmingsvergadering organiseren i.s.m. predikant (organist regelen)
- presentielijsten laten teken (ruim op tijd aanwezig zijn)
- broeders per brief laten weten als ze op dubbeltal staan en per brief laten weten als zij gekozen zijn.
- zorgen dat e.e.a. wordt afgekondigd en in de Kerkbode wordt vermeld.

10. De ledenadministratie verzorgen:

- in het digitale programma; LRP
- overschrijvingsformulieren invullen en versturen.
- op verzoek afgeven van doopbewijs, lidmaatschapsbewijs e.d. voor huwelijk of belijdenis elders of bij overgang naar een ander kerkgenootschap.

11. Registers voor, doop, huwelijk en lidmaten bijhouden en invullen.

12. Jaargids van de gemeente actualiseren.

13. De jaarlijkse gemeentekalender verzorgen met de geplande activiteiten van de clubs, verenigingen, bezinningsavonden, bid- en gespreksgroepen e.d. en deze verspreiden via de bezorging van de Kerkbode (± 170 stuks)

14. Andere inlegvellen Kerkbode verzorgen.

15. Vakantierooster maken voor de dominee, diaken en ouderlingen.

16. Rooster ouderling van dienst maken.

17. Wekelijks de afkondigingen / mededelingen maken voor de ouderling van dienst.

18. Beroepingswerk regelen bij vacature predikant:

- uitgevallen preekbeurten in overleg met andere gemeenten invullen.
- zie voor verdere informatie de map beroepingswerk o.a. over de in te vullen formaliteiten, de Legger, profielschetsen, procedure enz.
- berichten sturen naar de kranten inzake; intrede/vertrek dominee.

19. Archiveren van relevante stukken, notulen van vergaderingen e.d.

8.8 - Bijlage Afspraken m.b.t. pastoraal bezoek

De kerkenraad heeft m.b.t. het pastorale bezoekwerk onderstaande afspraken gemaakt:

Predikant: M.C. Stehouwer

- Noodpastoraat (bijv. overlijden binnen de gezinssituatie)
- Langdurig / ernstig zieken bezoeken
- Ziekenhuisbezoeken
- Verpleeg- / verzorgingshuis bezoeken bij tijdelijke opname
- Bezoek gemeenteleden van 75 en ouder rond hun verjaardag
- Bezoeken bij geboorte, huwelijk en jubilea

Bezoekfrequentie: naar eigen inzicht

Wijk "Oost" ouderling W.F. de Haan en diaken P. van Driel

Oosteinde, dr. Ingelsestraat en adressen in Hardinxveld-Giessendam

Bezoekfrequentie: 70 jaar en ouder één keer per seizoen

Overig één keer per twee seizoenen

Wijk "Dorp" ouderling J.M.A. Bakker en diaken W. de Groot

Wijngaardsesteeg, Tolsteeg, Dorpsstraat tot nr. 33, Burg Brouwerstraat, Weteringpad, v.

Tongerenstraat, De Hofstede en adressen in Sliedrecht. Bezoekfrequentie: 70 jaar en ouder

één keer per seizoen

Overig één keer per twee seizoenen

Wijk "West" ouderling J. Oskam en diaken R.J. Brugmans

Westeinde, Burg. Topstraat, v/d Hoevenstraat, Dorpsstraat nr. 33 t/m 45 en Matenasche Scheidkade

Bezoekfrequentie: 70 jaar en ouder één keer per seizoen

Overig één keer per twee seizoenen

Het bezoekseizoen in de wijken loopt van medio september tot medio april.

Bezoekt worden: kerkelijk meelevendenden, randkerkelijken, ouderen die door (fysieke) beperkingen niet meer naar de kerk kunnen.

De wijkouderlingen worden ondersteund door bezoekbroeders.

- Wijk Oost P. van der Vlist
- Wijk Dorp A. Leeuwis
- Wijk West G. de Groot

Zij bezoeken hoofdzakelijk ouderen en alleenstaanden. De adressen krijgen zij van de wijkouderling.

Bezoekfrequentie: twee keer per seizoen.

Overleg structuur:

Bezoekbroeders maken twee keer per seizoen een beknopt schriftelijk verslag van de bezochte adressen voor de wijkouderling.

Predikant, ouderlingen en diakenen maken aantekeningen over het bezoekwerk en plaatsen die beknopt in het LRP. Belangrijke zaken worden gedeeld in de kerkenraadsvergadering.

De wijkouderlingen melden aan de predikant (en/of scriba) als er bijzonderheden worden vernoemen bij bezoeken m.b.t. verlangen tot voorbede bij ziekte, verlangen tot afleggen van geloofsbelijdenis, verlangen naar extra pastorale hulp, behoefte aan diaconale hulp, relatieproblemen e.d.

Bij langdurige ziekte of afwezigheid predikant, wijkouderling, diaken zullen zo mogelijk de andere ambtsdragers bijspringen bij het verlenen van pastorale hulp en bezoek.

Jeugdpastoraat moet nog nader worden besproken en vastgelegd.

8.9 - Bijlage Jeugdpastoraat

Visie

Onze droom is dat elke jongere iemand heeft die pastoraal voor hem of haar zorgt.

Definitie jeugdpastoraat

De herderlijke zorg voor de jeugd van de gemeente van kinderen, tieners tot jongeren. De pastorale zorg is geen hulpverlening. De herderlijke zorg is zichtbaar in zowel de aandacht en zorg voor alle jongeren als voor de enkeling als dat nodig is.

Dit wordt in de eerste plaats vorm gegeven door te werken aan relationeel jeugdwerk. Hierin is aandacht, zorg en signalering voor de kinderen, tieners en jongeren. Daarnaast is er een jeugdpastoraal team dat gesprekken voert met jongeren.

Piramide model

In het jeugdpastoraat zijn verschillende niveaus te onderscheiden:

- Gemeente zijn met de jeugd
- Hart voor de jeugd
- Zorg voor de jeugd
- Hulp aan jeugd

1. Gemeente zijn met jeugd

Vanuit het gemeente zijn heeft ieder gemeentelid de opdracht en verantwoordelijkheid om naar elkaar om te zien. Het bieden van een veilige en prettige omgeving waarin de jeugd zich welkom voelt en waar ze merken dat ze als volwaardig gemeentelid meetellen. Juist contacten tussen de verschillende generaties in de gemeente kunnen hier een belangrijke bijdrage aan leveren. De mogelijkheden zijn preekbesprekingen, themadiensten voor de jeugd, diaconale activiteiten, gemeentedagen etc.

Dit niveau van jeugdpastoraat kenmerkt zich door werkvormen in grotere groepen, met weinig persoonlijke aandacht voor het individu.

2. Hart voor jeugd

Binnen het reguliere jeugdwerk (clubs, verenigingen, catechese, etc.) vinden ontmoetingen plaats tussen de jeugd en de jeugdleiding. Dit biedt mogelijkheden voor jeugdpastoraat waarin aandacht, zorg en signalering is. Mogelijkheden zijn het relationeel jeugdwerk, samen met je tieners de clubavond voorbereiden, jongeren betrekken in de organisatie, etc. Het is belangrijk dat jeugdleiding zich bewust is van de voorbeeldfunctie die zij vervullen voor de jeugd waar zij mee omgaan. Hierin is toerusting van jeugdleiding op het gebied van jeugdpastoraat belangrijk om jeugd met problemen te signaleren en vervolgens pastoraal te ondersteunen.

Dit niveau kenmerkt zich door werkvormen in kleinere groepen, met als het goed is meer aandacht voor het individuele individu.

3. Zorg voor jeugd

In het verlengde van het reguliere jeugdwerk kunnen gemeenteleden en de jeugdambtsdrager als jeugdpastoraatwerker worden ingeschakeld voor de meer specifieke zorg voor de jeugd. Bijvoorbeeld persoonlijke gesprekken bij problemen zoals echtscheiding, rouw, homoseksualiteit en pesten, maar ook jongerenbezoekwerk of bezoekwerk bij jeugd die minder betrokken is geraakt bij de gemeente.

Dit niveau kenmerkt zich door individuele contacten, met een zeer persoonlijke benadering van de jeugd.

4. Hulp aan jeugd

Het is geen taak van de gemeente om professionele hulp te geven aan de jeugd. Wel is het van groot belang dat er, indien nodig, verwijzing naar professionele hulpverlening op een goede wijze plaatsvindt en zonder dat iemand vervolgens aan zijn of haar lot wordt overgelaten. Ook na inschakeling van professionele hulp is het belangrijk dat er goed contact met de gemeente blijft en betrokken blijft op de jongere. Gemeenteleden die zelf werkzaam zijn in de jeugdhulpverlening of maatschappelijk werk kunnen fungeren als vraagbaak om jeugdleiding, jeugdambtsdrager, jeugdpastoraalwerkers en ouders te adviseren of toerusting te bieden.

Dit niveau kenmerkt zich dor individuele contacten met een professionele benadering van de jeugd.

De vier niveaus van jeugdpastoraat kunnen niet zonder elkaar functioneren waarin onderlinge samenhang is geborgd om succesvol te kunnen zijn.

Jeugdpastoraal team

Een aantal vrijwilligers vormen samen zij met de jeugdambtsdrager het Jeugd Pastoraal team binnen de gemeente. Wenselijk is dat binnen elke club of vereniging er één iemand in het bijzonder verantwoordelijk is voor het jeugdpastoraat en de contactpersoon of vrijwilliger is in het Jeugd Pastoraal team. De focus van het jeugdpastoraal team ligt op niveau 3 en 4.

Toerusting

Hieronder is een overzicht gegeven van mogelijke toerusting vanuit de HGJB onderverdeeld per niveau van jeugdpastoraat.

Laag 2:

Relatiegericht jeugdwerk | Toerustingsavond over de kracht van relatiegericht jeugdwerk en hoe je dat vorm kunt geven. Doelgroep: jeugdleiders

Laag 3:

Basiscursus jeugdpastoraat | Toerusting op het gebied van gespreksvaardigheden en basiskennis over verschillende pastorale thema's, zoals echtscheiding en pesten. Doelgroep: leden pastorale teams, jeugdambtsdragers, kerkenraadsleden, jeugdleiders

Pastorale thema-avonden

Op één avond de diepte in met één praktisch pastoraal thema, zoals rouw, pesten en homoseksualiteit. Doelgroep: leden pastorale teams, jeugdambtsdragers, kerkenraadsleden, predikanten, jeugdleiders

Indien er behoefte is om deel te nemen aan zelfgekozen trainingen, kunnen de mogelijkheden besproken worden met de jeugdambtsdrager.

8.10 - Bijlage Reglement voor gebruik kerkgebouw (anders dan voor de erediensten)

Huwelijksdiensten:

1. Onder verantwoordelijkheid van de eigen kerkenraad;

Verantwoordelijkheid en liturgie

- Er is minimaal 1 ouderling en 1 diaken aanwezig.
- Voor of na de huwelijksdienst kan worden gekozen uit de Psalmen en liederen uit andere bundels. Tijdens de dienst zingen we uit de Psalmen en kan er een lied worden gekozen uit andere bundels. De liturgie wordt samengesteld door de predikant waarbij de inbreng van het bruidspaar op prijs wordt gesteld.
- Het bruidspaar mag een eigen organist(e) voordragen. Het gebruik van muziekinstrumenten, anders dan het orgel, wordt vooraf overlegd met de predikant.
- Tijdens de dienst wordt er één collecte gehouden. De opbrengst daarvan is bestemd voor het Kerkbeheer.

Dienst en gebouw

- Met betrekking tot het maken van foto en video opnamen is er het volgende beleid om de eerbied en rust tijdens de dienst te waarborgen:
 - o Voorafgaand aan de dienst - tot aan het stille gebed voor de dienst - en na de dienst mogen er binnen en buiten onbeperkt foto/video opnamen worden gemaakt.
 - o Tijdens de kerkdienst mogen foto/video opnamen worden gemaakt vanuit een vaste standplaats (statief). Met name vanuit de hoge banken voor in de kerk kunnen goede opnamen worden gemaakt.
- Vanuit waardering voor het historische karakter van het kerkgebouw en het interieur wordt een alternatieve aankleding hiervan tijdens huwelijksdiensten niet op prijs gesteld..

2. Niet onder verantwoordelijkheid van de eigen kerkenraad;

- De predikant of voorganger moet een lid zijn van een protestante kerkgenootschap en moet zelf voorzien in een ouderling en/of diaken.
- De predikant moet bevoegd zijn binnen genoemd kerkgenootschap de dienst te leiden.
- Voor begeleiding van de dienst moet zelf worden voorzien in een organist of organiste, inclusief de financiële afhandeling.
- De plaatselijke koster zal gevraagd worden door de kerkrentmeesters.
- Voor de eventuele vaststelling van een datum zal overleg plaats moeten vinden met de plaatselijke predikant en/of ouderling.

Zanguitvoeringen en/of repetities van zanggroepen van buiten de gemeente:

- De plaatselijk koster moet in staat en bereid zijn de kerk daarvoor beschikbaar te maken.
- Voor begeleiding van de zang moet men zelf zorg dragen.

Uitvaartdiensten:

1. Onder verantwoordelijkheid van eigen kerkenraad;

- De liturgie wordt in overleg met de predikant vastgesteld.
- De dienst wordt bijgewoond door tenminste 1 ouderling.
- Het plaatsen van bloemen, kransen of bloemstukken zal in overleg met de predikant en de dienstdoende ouderling geschieden.

2. Niet onder verantwoordelijkheid van de eigen kerkenraad;

- De predikant of voorganger moet een lid zijn van een protestante kerkgenootschap en bevoegd zijn de dienst te leiden.
- De predikant moet zelf voorzien in een ouderling en diaken en een organist/organiste.
- De plaatselijke koster zal gevraagd worden door de kerkrentmeesters.

Onkosten:

- Huwelijksdienst onder leiding van eigen predikant/kerkenraad	1 collecte
- Huwelijksdienst niet onder leiding van predikant/kerkenraad	€ 125,00
- Uitvaartdienst onder leiding van eigen predikant/kerkenraad	€ 125,00
-Uitvaartdienst niet onder leiding van predikant/kerkenraad	€ 125,00
- Repetitie koor (van buiten de gemeente)	€ 15,00
- Uitvoering koor (van buiten de gemeente)	€ 50,00
- Vergoeding organist(e)	€ 30,00
- Vergoeding koster	€ 40,00

Reserveringen bij kerkrentmeesters en/of koster.

De kerkrentmeesters van de Hervormde Gemeente te Wijngaarden.

Augustus 2016

8.11 - Bijlage Ambtsperioden kerkenraadsleden

Ambtsperioden kerkenraad

Januari 2016

Rood = naam ambtsdrager die voorging (onderste regel)

naam	taak	1 ^e periode	2 ^e periode	3 ^e periode
M.C. Stehouwer	predikant	Feb. 2016		
W. de Groot	diaken 1	2011 tot 2014	2014 tot 2018	
W.P.G. Stuij	diaken 1	2006 tot 2010	tot medio 2010	
P. van Driel	diaken 2	2010 tot 2014	2014 tot 2018	
T. Hoogendijk	diaken 2	2004 tot 2006	2006 tot 2010	
R.J. Brugmans	Diaken 3	2012 - 2016	2016 tot 2020	
J.J. Molenaar	diaken 3	2006 tot 2008	2008 tot 2012	
M. Wervenbos	Ouderling 1	2010 tot 2014	2014 tot 2018	
G. de Groot	ouderling 1	2006 tot 2010		
J. Oskam	Ouderling 2	2016 tot 2020		
P. v.d. Vlist	Ouderling 2	2012 - 2016		
J.M.A. Bakker	Ouderling 3	2016 tot 2020		
A. Leeuwis	ouderling 3	2008 tot 2012	2012 tot 2016	
W.F. de Haan	Ouderling kerkr.1	2010 - 2014	2014 tot 2018	
P. van der Vlist	ouderling/kerkr 1	2006 tot 2010		
W.P.G. Stuij	ouderling/kerkr. 2	2012 - 2016	2016 tot 2020	
J. Oskam	ouderling/kerkr 2	2006 tot 2008	2008 tot 2012	
E. van Eijl	kerkrentmeester	2008 tot 2012	2012 - 2016	2016 tot 2020

Rooster van aftreden:

Diaken 1	2010 tot 2018
Diaken 2	2010 tot 2018
Diaken 3	2012 tot 2020
Ouderling 1	2010 tot 2018
Ouderling 2	2016 tot 2020
Ouderling 3	2016 tot 2020
Ouderling / kerkrentmeester1	2010 tot 2018
Ouderling / kerkrentmeester 2	2012 tot 2016
Kerkrentmeester	2012 tot 2016

8.12 - Bijlage Draaiboek Kind-in-de-gemeente

Versie 2016

1. Aanleiding

Op 25 januari 2005 was de eerste bespreking tussen Corrie Kuiper (namens de Zendings- en Evangelisatiecommissie), Monique Kuiper en Teo Hoogendijk (namens de kerkenraad). Sindsdien zijn er vele afspraken gemaakt en werkwijzen geweest, maar nooit zijn die schriftelijk vastgelegd. Het was de wens van Monique om anno 2011 de huidige manier van werken in een draaiboek te verwerken en deze aan de Commissie van Zending en Evangelisatie en de kerkenraad ter goedkeuring voor te leggen.

Het draaiboek begint met een stukje historie en het doel van deze gemeenteactiviteit.

2. Historie

In 2002 zijn er gesprekken geweest tussen de kerkenraad en een groot aantal ouders met jonge kinderen. Het doel van de gesprekken was om een manier te vinden de kinderen meer bij de kerk en de diensten te betrekken. Het houden van Kindernevendiensten bleek vanuit de kerkenraad geen optie te zijn.

Toen Jos de Kock en Teo begin 2004 in de kerkenraad kwamen, hebben zij nagedacht over "Kinderen in de gemeente". Zij hebben een voorstel gedaan aan de kerkenraad en de CZ&E, nl. om voort te borduren op een bestaande en geaccepteerde activiteit binnen de gemeente, de Vakantiebijbelclub. Met een aantal afgevaardigden van de CZ&E is afgesproken om een aantal keer per jaar op zondagmiddag een themamiddag te organiseren, welke aansluit op de preek van de morgendienst.

3. Doel

Het doel van Kind In de Gemeente (KIG) kan als volgt geformuleerd worden: *Het bevorderen van de betrokkenheid van jonge kinderen bij de kerk, de diensten en het Evangelie.*

4. Organisatorische aspecten

* KIG valt onder de Commissie voor Zending en Evangelisatie en is een voortvloeisel van de VBC.

* KIG is bestemd voor de kinderen uit groep 1-6 van de basisschool, omdat voor hen geen clubs bestaan.

* 3 à 4 keer per jaar wordt er een KIG-dienst gehouden, waarvan 1 keer in het najaar. Dit komt er dus meestal op neer dat het in januari, maart, juni en november valt.

* Tijd: 13.30-15.00 uur

* In de morgendienst wordt gepreekt a.d.h.v. een bepaald thema, welke vooraf met de dominee is besproken. De dienst wijkt op de volgende punten af van de gewone erediensten:

- Thema welke voor de kinderen goed is te begrijpen en ze aanspreekt
- Zingen van bekende psalmen en van een kinderlied, eventueel met toelichting.
- Kortere en eenvoudigere preek
- Preek visueel ondersteunen door bijv. voorwerpen, boekje, enz.
- Kinderen, die helpen met collecteren.
- Voor of na de dienst iets meegeven aan de kinderen
- Kinderen kunnen gebedspunten inleveren in de hal van de kerk voor de middag

* Het middagprogramma is erop gericht om het thema verder te verwerken. Dit gebeurt als volgt:

- Gebed n.a.v. de gebedspunten.
 - Terugvragen naar de preek.
 - (Vrije) vertelling, welke aansluit bij het thema.
 - Knutselwerkje, welke aansluit bij het thema.
 - Lieder zingen.
 - Eventueel een spel.
 - Afsluitend zingen van het 'Onze Vader'.
- (Uitgebreide omschrijving van het middagprogramma als bijlage 1)

5. Samenstelling commissie

- Teo Hoogendijk, afgevaardigde CZE
- Suzanne de Gier, algemeen commissielid
- Elske Baan, algemeen commissielid

6. Taken Commissieleden

- Zie bijlage 2, Actielijst, Vaste taken.

7. Aanstelling nieuwe commissieleden

- Bij de huidige medewerkers wordt geïnformeerd of iemand de vacante plaats wil opvullen.
- Deze persoon wordt bij de CZE voorgedragen.
- De CZE gaat wel of niet akkoord met de voordracht en die licht de kerkenraad in met een verzoek om instemming.
- Bij akkoord kan het nieuwe commissielid worden verwelkomd.

8. Samenwerking met dominee en kerkenraad

In september (als het nieuwe preekrooster er is) is er overleg tussen de commissieleden en de dominee en worden data vastgesteld. Bij het plannen wordt met het volgende rekening gehouden:

- Eigen dominee is aanwezig
- Niet op feestdagen of bij bijzondere diensten
- Niet op dagen als vader- en moederdag (i.v.m. opkomst 's middags)
- Niet in vakanties plannen
- Niet te dicht op de startzondag en de VBC.

Als de data bekend zijn, worden deze bekendgemaakt aan de kerkenraad en bij de beheerder van 't Wingerds Hof.

Thema's worden in overleg met dominee en commissieleden gekozen, de overige medewerkers krijgen ook de mogelijkheid om thema's in te brengen tijdens het 1-jaarlijkse evaluatieoverleg. De dominee kiest een Bijbelgedeelte bij het thema en vervolgens zoeken de commissieleden hierbij een passende invulling. Soms gebruiken we hiervoor:

- Oude HGJB-mappen, welke zijn gebruikt voor de vakantiebijbelclub
- Themamappen van de IKEG (zijn te bestellen)
- Diverse websites: www.bijbelverhalen.nl voor vertellingen, werkjes, etc.

9. Uitnodigingen

Alle kinderen van groep 1 t/m 6 van de basisschool ontvangen een uitnodiging. Dit gaat als volgt:

- Commissieleden maken een uitnodiging met daarop: datum, thema, tijd van morgendienst/middagprogramma, korte uitleg van de middag.
- Uitnodigingen worden op school gekopieerd op gekleurd papier (A5-formaat) en de kosten van het kopiëren worden genoteerd in de hiervoor bestemde map, welke gedeclareerd kunnen worden bij de diaconie.
- Ca. 70 uitnodigingen worden in de week voorafgaand op dinsdag of woensdag door de leerkrachten uitgedeeld aan alle kinderen van groep 1 t/m 6 (Vergeet hierbij de zieke kinderen niet.). Dus niet alleen aan de oudste van het gezin, want dit is te verwarrend. Dit is afgesproken met de directeur van school.
- Aandachtspunt: Er zijn in het dorp kinderen, die op een school buiten het dorp zitten. Als zij geen broertje of zusje hebben in groep 1 t/m 6, dan moeten deze kinderen een uitnodiging in de brievenbus krijgen. Ook als zij niet naar de kerk komen, want dit kan juist een stimulans zijn om wel te komen.
- In de kerkbode wordt een stukje genoteerd en bekendgemaakt wat het thema is en hierin wordt ook verwezen naar de tijd dat de kinderen 's middags welkom zijn. Ook in de afkondigingen bij de morgendienst worden de kinderen nogmaals voor de middag uitgenodigd.

10. Medewerkers middagprogramma

1. opening/sluiting/aan elkaar praten (1 persoon is gastheer/-vrouw)
 2. knutselwerkje (3 personen)
 3. muziek (1 à 2 personen)
 4. vertelling (1 persoon)
- (Zie verder bijlage 2 – Activiteiten middagprogramma)

- Medewerkers zijn 14 jaar of ouder.
- Jongeren, die voor hun maatschappelijke stage willen helpen, krijgen de mogelijkheid om mee te werken.
- Van de vaste medewerkers wordt verwacht, dat ze kerkelijk meelevend zijn. Hiermee wordt rekening mee gehouden bij het vragen van nieuwe mensen.

- Alle medewerkers krijgen aan het begin van het seizoen de lijst met data en ingeschreven medewerkers. Bij onverwachte afwezigheid dient zelf voor een vervanger gezorgd te worden. De wisseling doorgeven aan de commissie.
- 1 maand van te voren worden de medewerkers geïnformeerd dat ze aan de beurt zijn en wordt er, indien het thema bekend is, een overleg gepland om verder voor te bereiden. Dit gebeurt meestal 2 á 3 weken van te voren. In de week vooraf ontvangen de aanwezige medewerkers een actielijst, zodat ieders taken voor de middag duidelijk zijn.
- 1x per jaar (nov/dec - na de laatste KIG) is er een bijeenkomst met alle medewerkers en zal er geëvalueerd worden en worden de nieuwe data bekend gemaakt.
- Van de medewerkers, die 's middags deelnemen, wordt verwacht dat ze in de morgendienst aanwezig zijn.

11. Materialen en benodigdheden

Alle materialen, die nodig zijn, worden bekostigd door de CZE.

Voor de activiteiten in 't Wingerds Hof kan er gebruik gemaakt worden van de materialen uit de clubkast zoals scharen, lijm, potloden, stiften e.d. Ook is er inmiddels een kleine voorraad aan stiften in eigen beheer, welke aanwezig zijn bij één van de commissieleden.

Als er extra scharen (of prikpenen) nodig zijn, kunnen deze ook eventueel geleend worden op school. Deze kunnen de vrijdag voor KIG opgehaald worden in groep 1-2 en moeten 's maandagsmorgens weer terug zijn.

Op school mag gekopieerd worden en is er eventueel ook de mogelijkheid om materialen als karton of papier via school te kopen. Van overige materialen die aangeschaft moeten worden, kunnen de bonnen gedeclareerd worden bij de CZE. We proberen de kosten zo laag mogelijk te houden. 1 x per jaar is er iets extra's voor de kinderen bij de uitgang van de kerk (zoals bijvoorbeeld een bladwijzer)

Voor 's middags gaan we uit van 25-30 kinderen, dus zoveel knutselwerkjes moeten er aanwezig zijn. Soms is er onderscheid tussen een werkje voor de jongste en oudste kinderen.

Als er voor of na de ochtenddienst iets wordt uitgedeeld aan de kinderen, gaan we uit van 50 kinderen. Soms word er ook voor gekozen om de kinderen van groep 7-8 ook iets mee te geven en dan gaan we uit van 65 kinderen.

Wanneer er een boekje wordt uitgedeeld, dan krijgen de volwassenen deze ook (1 per echtpaar). Zo kan iedereen meekijken als er door de dominee naar wordt verwezen. Alle kinderen van groep 1-8 krijgen een boekje en verder de jeugd / volwassenen per 2-tal en mensen die alleen komen ontvangen een eigen boekje. Ook de kerkteloonluisteraars (welke niet meer naar de kerk komen) ontvangen een boekje. Er moeten 140 exemplaren zijn. De dominee stelt de boekjes samen (of laat het samenstellen) en laat ze op school afdrukken.

12. Afscheid kinderen

De laatste KIG voor de zomervakantie wordt er afscheid genomen van de kinderen van groep 6. Zij ontvangen dan een (dag)boekje. Na de vakantie zijn deze kinderen welkom bij club 'Bij de Bron'. De kinderen, die regelmatig aanwezig waren, ontvangen dit (dag)boekje. Dit wordt bijgehouden middels een presentielijst, opgesteld a.d.h.v. de schoollijsten, aangevuld met de kinderen die buiten Wijngaarden naar school gaan.

Activiteiten middagprogramma

's Morgens haalt één van de commissieleden de sleutel van 't Wingerds Hof op bij de kindercrèche in overleg met de koster.

13.10-13.30 uur Medewerkers aanwezig om alles klaar te zetten

- Voordat er kinderen naar binnen komen, bidden we met elkaar.
- Daarna ca. 30 stoelen (en eventueel 2 kamerschermen) klaarzetten voor het podium
- tafels klaar zetten (5 blokken van 2 tafels = 8 personen)
- tafels afplakken met plastic (zakken) bij kleur- en lijmwerkjes.
- Knutsel spullen klaarleggen op de tafels
- als alles gereed is, gaat de voordeur open en staat er iemand van de commissieleden bij de deur om de kinderen te ontvangen. Bij binnenkomst word meteen de presentielijst ingevuld.

13.30-13.35 uur Binnenkomst, inloop, zingen

- Degene, die bij de buitendeur staat, blijft tot 13.40 uur bij de deur staan i.v.m. laatkomers.
- Kinderen gaan vooraan bij het podium zitten, kleintjes zoveel mogelijk vooraan
- Er gaan minimaal 3 medewerkers tussen de kinderen in zitten
- Er worden een aantal liedjes gezongen

13.35-13.55 uur Welkom, gebed, preek/kerkboekje, zingen

- 1 iemand (degene die op de lijst voor openen/sluiten staat is gastheer/-vrouw) neemt de leiding en praat de middag aan elkaar
- Gebedspunten van de kinderen meenemen in gebed (n.a.v. briefjes uit de kerk of ter plekke opvragen)
- Terugblikken door gastheer/-vrouw op de preek d.m.v. vragen stellen.
- Met het zingen mogen er eventueel een aantal kinderen op het podium met muziekinstrumentjes (van Teo) of gebaren uitbeelden bij de liedjes.

13.55-14.10 uur Vertelling

- De voorkeur gaat uit naar een vertelling ondersteund met voorwerpen of in de vorm van een toneelstukje, zodat het de aandacht van de kinderen trekt. Tijdens de vertelling de kinderen bij het verhaal betrekken door bijvoorbeeld vragen te stellen en oogcontact met de kinderen te maken.
- De vertelling is geen herhaling van de preek, maar is bij voorkeur een vrije vertelling (of anders een Bijbelverhaal) dat aansluit bij het thema. Dit is wisselend en afhankelijk van het thema.
- Na de vertelling eventueel nog terugkoppelen naar wat de kinderen in de kerk hebben gehoord en de overeenkomsten met het verhaal.
- Na de vertelling wordt er meteen een koppeling gemaakt naar het knutselwerkje en nodigt de gastheer/-vrouw iemand van het knutselgroepje uit om het werkje uit te leggen. Dit gebeurt d.m.v. een voorbeeld.

14.10-14.50 Verwerking (met eventueel spel/kleurplaat, zingen)

- De kinderen gaan aan de tafels zitten. Groep 1,2,3 bij elkaar en groep 4, 5, 6 bij elkaar.
- Bij iedere tafel zit minimaal 1 medewerker, die de kinderen helpt.
- Heen en weer lopen tijdens het knutselen wordt zoveel mogelijk voorkomen.
- Dit moment is een perfecte gelegenheid om in de kleine groep of persoonlijk de kinderen nog eens een reactie te vragen n.a.v. de preek en de verwerking (link met de preek).
- Tijdens het knutselen krijgen de kinderen iets van snoep.
- Als de kinderen klaar zijn met hun werkje, kunnen ze eventueel nog een kleurplaat of puzzel maken die ook klaarligt.
- Om 14.45 krijgt iedereen een seintje dat het bijna tijd is en dat ze op moeten gaan ruimen. Let er op dat op de knutselwerkjes de namen staan vermeld.
- De mensen van de muziek maken zich vast klaar, zodat de kinderen die klaar zijn, alvast kunnen gaan zingen.
- Na het knutselen gaan alle kinderen weer op de stoelen vooraan het podium zitten en gaan er weer een aantal medewerkers tussen de kinderen in zitten.

14.50-15.00 uur

Zingen / Afsluiting

- Er worden nog een aantal liedjes gezongen
- Gezamenlijk sluiten we af met het zingen van het 'Onze Vader'.
- Als de kinderen naar huis gaan, staat er 1 commissielid bij de uitgang om er op toe te zien dat alle (kleine) kinderen worden opgehaald.
- Alle medewerkers helpen met het opruimen en er wordt kort nagepraat hoe de middag is verlopen.
- Eén van de commissieleden brengt de sleutel van 't Wingerds Hof terug bij de koster.

8.13 - Bijlage Convenant van Alblisserdam

Uitgangspunt

In het voorjaar van 2002 heeft het moderamen van de triosynode aangegeven dat op 12 december 2003 het fusiebesluit in de hervormde synode in stemming wordt gebracht en bij aanvaarding per 1 mei 2004 de kerkorde van de verenigde kerk van kracht zal zijn. Inmiddels wordt er door velen gesproken over de vraag welke positie er ten aanzien van de kerkfusie moet worden ingenomen. De kerkenraden zullen zich in dit jaar moeten uitspreken welke weg voor Gods Aangezicht begaanbaar is. Allereerst wordt gesproken over breuken en scheuren, die dwars door de gemeenten heen dreigen te gaan lopen. Kerkenraden voelen zich verantwoordelijk voor de gehele gemeente(n), die krachtens hun ambtelijke ja-woord aan hun zorg is toevertrouwd. Vanwege deze verantwoordelijkheid en grote zorg willen we al het mogelijke in het werk stellen om in de kerkelijke verwarring van onze tijd de eenheid te bewaren in de gemeenten. We willen met dit voorstel de kerkelijke weg gaan, dat wil zeggen de weg van de ambtelijke vergaderingen van kerkenraden en classes.

Convenant

De classis is geroepen geestelijk leiding te geven aan de gemeenten binnen haar ressort. Boven- genoemde zorg noopt ons tot het coördineren van een convenant waarin gemeenten, die in de klassiek-gereformeerde zin hervormd zijn, zich kunnen verenigen. Aan het convenant ligt in iedere afzonderlijke gemeente een beleidsplan ten grondslag. In dit beleidsplan spreekt de kerkenraad namens de gemeente uit dat zij zich gebonden weet aan de Heilige Schrift als het geopenbaarde Woord van God, aan de oecumenische symbolen van de Kerk en aan de gereformeerde belijdenisgeschriften van de Kerk, conform artikel X van de hervormde kerkorde. Hiermee geven de gemeenten aan dat de binding aan de Heilige Schrift en de gereformeerde belijdenisgeschriften voor hen de enige deugdelijke basis is voor hun kerk-zijn. Met Gods hulp zullen zij weerspreken en weren alles wat in strijd is met dit belijden. Als gemeenten, ontstaan uit de gereformeerde reformatie aanvaardden zij niet zondermeer de Augsburgse Confessie en de Catechismus van Luther en aanvaardden zij niet de Konkordie van Leuenberg en de Barmer Thesen.

Het bewaren van de eenheid

De gemeenten die het convenant aangaan, zoeken allereerst binnen de gemeente de eenheid te bewaren. Nieuwe scheuring(en) binnen de gemeenten zijn immers voor het Aangezicht Gods niet te verantwoorden (Efeze 4:1-6). Wanneer zij zich als gemeenten zomaar laten meevoeren in de SOW-kerk, zal dit – onzes inziens – onvermijdelijk leiden tot breuken en scheuren in en tussen gemeenten. Daarom zoeken zij als gemeenten ook elkaar vast te houden op basis van Schrift en belijdenis. Het convenant is daarom een verband waardoor gemeenten elkaar in de kerkelijke verwarring vasthouden. Het convenant wil geen kerkpolitieke factor zijn, maar wil een bundeling van gemeenten zijn die door de synode in de onmogelijke positie van “wij kunnen niet weg en wij kunnen niet mee” terecht zijn gekomen. Wanneer de Kerk onverhoopt besluit tot kerkfusie, zullen gemeenten, die het convenant gesloten hebben, zelf geen actie ondernemen om los te raken van het kerkverband. Deze keuze zou immers onherroepelijk leiden tot scheuringen binnen gemeenten. Aan de andere kant laten zij de synode weten dat de SOW-kerk niet kan rekenen op hun instemming met het geheel van de nieuwe kerkorde, zoals die op dit moment voorligt.

Onze Hervormde Gemeente staat op gereformeerde grondslag binnen de Nederlandse Hervormde Kerk. Dat houdt onder meer in dat binnen het gemeentelven een centrale plaats wordt toegekend aan een Schriftuurlijke en appellerende prediking in de beide zondagse erediensten en op de christelijke gedenkdagen. Daarbij geldt de Bijbel als het onfeilbaar Woord van God, gezaghebbend voor leer en leven. In de beide sacramenten, t.w. de viering van het heilig avondmaal en de bediening van de heilige doop belijdt en ervaart de gemeente de gemeenschap met Christus en met elkaar en de verbondstrouw van God. De gemeente belijdt het algemeen ongetwijfeld christelijk geloof, zoals neergelegd in de drie algemene belijdenisgeschriften van de kerk, nl. de Apostolische Geloofsbelijdenis, de geloofsbelijdenis van Nicea en de geloofsbelijdenis van Athanasius. De gemeente wil staan in de traditie van de Reformatie en trouw zijn aan de belijdenis van het voorgeslacht. Zij acht zich dan ook gebonden aan de drie bijzondere belijdenisgeschriften van de kerk, de drie Formulieren van Enigheid, nl. de Heidelbergse Catechismus, de Nederlandse Geloofsbelijdenis en de Dordtse Leerregels. De grondslag van onze gemeente kan onder geen beding worden gewijzigd door besluiten van meerdere ambtelijke vergaderingen van de kerk of de overheid.

De kerkenraad en de gemeente hebben deze grondslag en enkele concretiseringen daarvan verwoord en geven daarmee aan waarop zij de synode aanspreken en waarop zij door haar aangesproken willen en mogen worden. 1. Als kerkenraad en gemeente belijden wij, met Gods hulp acht te geven op en vast te houden aan de zuivere prediking van het Evangelie, de zuivere bediening van de sacramenten, het bestraffen van de zonden, ons in alle dingen te richten naar het onfeilbaar Woord van God, waarbij wij alles wat hiermee in strijd is, verwerpen. Als kerk, geboren uit de gereformeerde tak van de Reformatie, aanvaarden wij daarom niet zonder meer de Augsburgse Confessie, noch de Catechismus van Luther. Verder verwerpen wij de Konk ordie van Leuenberg en de Barmer Thesen. 2. Als kerkenraad en gemeente belijden wij dat de heilige doop een instelling is van Jezus Christus om ons en onze kinderen Zijn verbond te verzegelen. Daarom behoren de kleine kinderen van de gemeente als erfgenamen van het Rijk Gods gedoopt te wezen. 3. Als kerkenraad en gemeente belijden wij dat het heilig avondmaal een instelling is van Jezus Christus, die Hij alleen heeft ingesteld voor Zijn gelovigen die in het midden van de gemeente belijdenis des geloofs hebben afgelegd. Wij vermanen alle ongelovigen en hen die zich met ergerlijke zonden besmet weten, zich van de tafel des Heeren te onthouden, zolang zij zich niet bekeren. Met Gods hulp zullen wij tegenstaan en weren allen die de heilige sacramenten misbruiken of verachten. 4. Als kerkenraad en gemeente belijden wij dat tot ambtsdragers van de gemeente – zowel ouderlingen als diakenen – door wettige verkiezing geroepen en bevestigd dienen te worden mannenbroeders, belijdende lede n van de kerk en vervuld m et de Heilige Geest. 5. Als kerkenraad en gemeente belijden wij dat het huwelijk tussen man en vrouw een instelling van God is en als zodanig heilig gehouden dient te worden. Alternatieve samenlevingsvormen zijn onbijbels en daarom censurabel. Daarom zal de kerkenraad op Bijbelse wijze tucht oefenen over hen die deze instelling van God ontkrachten. 6. Als kerkenraad en gemeente spreken wij uit dat zodanige mannen als kandidaat tot de heilige dienst toegelaten en bevestigd dienen te worden, die, staande op de hierboven vermelde en verantwoorde grondslag, de kerk wensen te dienen met het Evangelie van Jezus Christus.

Het is ons verlangen, dat geheel de kerk waarlijk belijdende kerk is, levend overeenkomstig Gods Woord en getuigenis, zodat aan haar geestelijk karakter geen afbreuk wordt gedaan door verwereldlijking. Staande op deze grondslag wensen wij in de kerk die God in ons vaderland geplant heeft, ons Nederlandse volk te dienen met het heilig Evangelie der genade Gods.

Wat betekent dit in de praktijk?

De gemeenten die het covenant sluiten, spreken uit dat ze kerk blijven op de huidige basis van Schrift en belijdenis, waarbij het hun verlangen is dat heel de kerk waarachtig belijdende kerk zal zijn, levend overeenkomstig het Woord van God. Omdat wij met dit voorstel de kerkelijke weg, de weg van de ambtelijke vergaderingen bewandelen, ligt de coördinatie van het covenant o.i. op de weg van de classes.

De rol van de classis

Vanuit haar verantwoordelijkheid leiding te geven aan de gemeenten binnen haar ressort ziet de classis het als haar taak dit covenant te coördineren. Namens het breed moderamen der classis Alblasserdam

W. van. Weelden (Preses) en A.F. Kaars (Scriba)